

ORDO XLVI.

L I L I A C E A E.

L I L I V M.

LINN. *Syst. veg.* p. 268. *Gen. pl.* p. 163.

512.

Pharm. LILII ALBI *Radix*; *Flores*.

Lilium candidum; foliis sparsis, corollis campanulatis: intus glabris LINN. *Spec. pl.* p. 433. *Lilium album* flore erecto, vulgare c. B. Icon: REGNAULT *Botan. Le Lys*. Planta perennis, In Syria et affini terra spontanea. HALLERUS (*Hist. st. Helv. n. 1231.*) inter Helveticas recepit. Probe fert hiemes, etiam septentrionalium regionum, vbi in hortis ob pulchritudinem et odorem florum colitur.

RADIX bulbum constituit late ouatum, acuminatum, squamosum, basi circiter bipollicari, squamis carnosis, laxis, albis. In pharmacopoliis hae ficcae feruantur, subplanæ, extus nonnihil conuexæ, oblongo ouatae, pollicaris longitudinis, basi abruptae, apice acutae, rubicundae, subdiaphanae,

phanae, durae. Amaricantem et viscosum saporem masticatae edunt. A mucilagine, qua radix scatet, ad quartam ponderis partem fere, omnis eiusdem virtus dependet. Dum putrescit aqua, foetorem intolerabilem excitat. Nonnisi externae applicationi destinatur et hodie quidem in tanta mucilaginosorum copia rarius vsu venit. Cocta scilicet aqua vel lacte in cataplasma tumoribus maturandis imponitur; item aqua multa cocta clysmatibus additur. Recens bulbus sub cineribus affatus et oleo nucum malaxatus fertur esse probatum in ambustionibus remedium (CHOMEL *Plantes usuelles*, P. 3. p. 32.).

FLORUM petala recentia odorem fragrantem Jasmini, sed fortiorem et nonnihil ingratiorem, spargunt. Exhalationes horum florum, vtut grati naribus hi existunt, valde noxae tamen valetudini, praecipue si in cubili per noctem servantur. Inde a. 1779. Londini in lecto mortua foemina inuenta est. Causam noxae ferioribus experimentis constitit, latere in mephitico aëre, qui ab odoris particulis omnino distinctus est; nam aëre noxio ex floribus eiusmodi odoris elicitio nulla tamen odoris iactura sentitur (INGENHOUSZ

Experiences sur les vegetaux, p. 62.) Virtutis antepilepticae meminit LINNEUS (*Mat. med.*), quae sine dubio spectat ad flores. Ex hisce tinctura LANGHANSII, (Gilgentinctur) ab eo contra epilepsiam celebrata, modo isti arcano praeparari cum spiritu vini narratur, fortis odoris (*Magaz. vor Aerzte 1777. St. 8. p. 745.*). Odor florum ficatione facile perit, sed excipitur facile aqua, spiritu vini, oleo vnguinoso. Masticata petala mucilaginem pariter produnt. Vis anodyna vix nisi recentibus tribui potest.

ANTHERAE omnino euiluerunt, quae olim habitae sunt ad partum pellendum efficaces, fide quidem suspecta.

PRAEPARATA ET COMPOSITA.

Aqua Liliorum alborum. Ex floribus. In quibusdam officinis adhuc superstes. Cur cosmetica credita?

OLEUM *Ph. W. p. 124.* Digestione cum oleo Oliuarum et subsequente coctione paratur. Vix alia vis, quam a solo oleo expresso inde sub externa applicatione expectari potest, emolliens, relaxans.

SCILLA.

S C I L L A.

LINN. *Syst. veg.* p. 271. *Gen. pl.* p. 166.

513.

Pharm. SCILLAE vel SQUILLAE *Radix.*

Vel absque addito nomine partis.

Scilla maritima; nudiflora; bracteis refractis LINN.

Spec. pl. p. 442. ICON: REGNAULT *Botanique,*

La Squille; item MARTELLII *Hort. Rom.* tom. 6.

tab. 93. a) *Scilla vulgaris radice rubra* c. B.

b) *Scilla radice alba* c. B. Planta perennis,

locis arenosis prope mare in Lusitania, Hispa-

nia, Normandia, Sicilia, Africa septentrio-

nali, Syria, crescens.

Huic substituunt incolae Capitis bonae spei sub nomine Scillae montanae bulbum Haemanthi coccinei L. et inde acetum et oxymel simile parant, in asthma et hydrope aliisque morbis proficuum (THUNB. *Diff. de medicina Africanorum* p. 3.).

Scillae vulgaris RADIX eaque recens bulbus squamosus est, pyriformis, apice sursum verso, magnitudine pugni vel ultra, squamis carnosis latis, ad latera attenuatis, nervosis, quas aliae cingunt

cingunt exsuccae, membranaceae, lineatae, tam tenuibus, vt bulbus primo aspectu tunicatus appareat. Hocce discrimen squamarum externarum imposuit quibusdam, vt tunicatum bulbum dicerent (Vid. e. c. ALSTON'S *Lectures on the M. m.* vol. 1. p. 513. BERGII *Mat. med.* p. 265.). Ex basi bulbi prodeunt fibrae numerosae, quae vna cum extremis squamis effoetis ante vsum praeciduntur. Raro bulbos succosos pharmacopoeae feruant, qui tamen ob succum viscidum et lentum diu in sua integritate persistunt. Quotannis magna eius copia ex Hispania, vnde Scilla Hispanica dicta, et Natolia transmittitur. Plerumque autem in officinis modo prostant squamae siccae oblongae, longitudine bipollicari, albae, convexae, subdiaphanae, intus glabrae, lineatae.

Discrimen ratione coloris radice, quod supra innui, de externis modo membranaceis squamis valet, nam interne bulbus semper albus vel pallide viridis est. Rubri bulbi maiores sunt, albi minores (SCHULZ et MEDER *Diss. sistens examen chem. radice Scillae marinae*, Hal. p. 7.). Plerisque bulbus ruber albusque pari virtute instructus censetur (ALSTON l. c. LEWIS *M. m.* p. 531.);

p. 531.); quidam tamen album mitiorem iudicant rubro (V. *Pharm. Würt.* p. 44.), annuente etiam ex tentaminibus variis institutis LUDWIGIO (*Advers. pract.* vol. 2. p. 700.), qui ideo rubrum, utpote ad suam sententiam efficaciorum, frequentius adhiberi iubet, quod consilium sponte iam dudum sequuti sunt pharmacopoeae.

Recens radix scatet succo tam viscoso, ut hic aqua vel aceto contritus vix per colum transigi queat. Adeo autem illa acris est, ut manibus tractata pruritus, visionis sensum, quum vesiculas in cute, excitet (VALENTINI *Hist. simpl. reform.* p. 128. MUHLE in CRELLS *Ann.* 1786. vol. 2. p. 336.). Acrimoniam quoque suam gustatu manifestat cum nauseoso sapore. Odore autem tam recens quam sicca radix destituitur. *Sicca* ex mucilagine recondita, dum masticatur, tenax sentitur, et eadem de causa, si lente fuerit siccata, difficulter in pulverem redigitur; amaritiam praeterea intensam ingratam et diuturnam linguae imprimit, sed absque acrimoniae manifestae indiciis, quae tamen effectu doseos iusto largioris, vel extra opportunitatem praeceptae, abunde declaratur.

Siccando

Siccando radix recens quatuor ponderis partes ex quinque amittit, quae iactura fere nihil nisi aquae esse videtur. Infusum aquosum pallide flavescentis est, intense amarum et acre, et euaporatione odorem, qualem Rapae coctae vel radix Apii hortensis, spargit. Inpissatum $\frac{3}{4}$ ex radice sicca erogati extracti bruno flavi, amari simulque acris et vrentis. Spiritus vini tingitur radice hac colore aureo, et insignem amaritiam et acrimoniam adsciscit, qui sensus etiam ex extracto bruno inde parato excitantur (Conf. SCHULZ *Diff. cit.* et CARTHEUS. *Mat. med. vol. 1. p. 458.*). Alkali debilitat saporem amarum insigniter (SCHULZ *l. c. p. 16.*); acetum autem paullulum modo (*l. c. p. 17.*). Nolo analysi igne fortiori factae inhaerere (Vid. *lcc. cit.*).

Prisco iam aevo notissima haec radix fuit, non tamen veneni acris suspicione caruit; inde potius de Scilla, ut putabant, mitiganda et corrigenda solliciti fuerunt, quam eadem in substantia exhibenda. Ad EPIMENIDEM, vatem et expiatorum, adeo referunt efficaciae eius medicae inventum (Vid. HALL. *Bibl. bot. vol. 1. p. 12. Bibl. pract. vol. 1. p. 20.*), unde et olim Scilla Epime-

Epimenidium vocata; alii ad PYTHAGORAM, ab isto forsitam edoctum (SCHULZ *Hist. med. p.* 171.). Ita Scillae virium plurium egregiarum mentio fit apud DIOSCORIDEM (*M. m. L. 2. c.* 102. 103.), HIPPOCRATEM, GALENUM, AËTIUM, CELSUM, PLINIUM, CAELIUM AURELIANUM, Arabesque medicos. Apud Graecos partim Σκίλλα dicitur, partim Παγκρατιον, quo posteriori nomine conicerem radicem rubram illos intellexisse, nisi DIOSCORIDES mitiorem facultatem, quam alteri, inesse indicasset (*Cap.* 103.).

Veteres acrimoniam Scillae metuentes in ea corrigenda plurimum operae deposuerunt. DIOSCORIDES (*Cap.* 102.) eo fine conferre innuit, farina vel luto radicem recentem incrustare et in clibanum coniicere, aut prunis obruere, vt extracta crusta nociua acrimonia simul exueretur; vel torrere illam suadet in olla operculata intra furnum; vel concisam elixare, mutata saepius aqua, donec aqua nullam neque amaritiam neque acrimoniam proderet; accedit aliud consilium, radicem frustatim dissectam linoque commodis interuallis traiectam in umbra siccandi. Varias enumeratas artes adhuc hodie adhibentur. Etenim et hodie hinc inde

inde pasta farinacea obuolutam radicem in clibano coquunt. Cauendum vero maxime, ne vna cum acrimonia omnis virtus pereat. Hinc vltimo loco indicatus modus, vel simplex ficcatio radicis, post tegminis externi ablationem transuersim in taleolas sectae, sub miti caloris gradu, *Scillam ficcitam* Pharmacopoea Lond. vocat, multo reliquis praeparandi Scillam modis praestat. Sed ne hisce quidem mitigandi Scillam periculis fisci veteres ad additamenta varia alia, aceti, vini, mellis, aromatum etc. accesserunt. Inde et trochiscorum scilicet ex pulpa Scillae affatae et farina frumentorum vel Erui origo, et cautio quoad tempus et corporis praeparationem (Vide quaedam huius argumenti in SWIETENII *Comment. tom. 4. p. 259.*).

Varia omnino venenatae indolis indicia in Scilla sese efferunt. Cameli in Africa, qui spinosa Eryngia auide passim deuorare non verentur, intacta tamen relinquunt viridia Scillae folia (LUDWIG *l. c. p. 698.*). Catus et cuniculus experimento ex instituto facto (HILLEFELD *Diss. experimenta circa venena p. 12.*) perierunt, aliis horum generum animalibus, item cane, grauiter affectis. Mures quoque inde necantur (BERG. *M. m. p. 265.*).
Constat

Constat et crustam farinaceam, qua cocta fuerat Scilla, si suibus (VOGEL in HILF. *Diff.* p. 18.) vel piscibus proicitur, hisce necem afferre. Huicque erat proxima Meleagris panis huius micis illi instar escae datis, vnde titubare, conuelli, tumultuare rel. incepit (GEIER in *Misc. nat. cur. Dec. 2. Ann. 6. p. 298.*). Accedit nouum argumentum ex cutis per contrectationem diuturnam radice laesione. — In ipso homine dosis insignior vel iusto crebrior non solum nauseam et vomitus vehementissimos cum torminibus ciet, sed stranguriam excitat, lotium sanguine tingit et alui profluvia, cardialgiam, conamina haemorrhoidalia, conuulsuos motus, inflammationem et gangraenam ventriculi et intestinorum creat; quin mortem pedissequam habet. Tristis exempli memoriam reliquit medicaster quidam, qui tympaniticae foeminae Helmstadii degenti pulueris Scillae tantum obtulit, quantum cochleare integrum capere posset, vnde mox doluisse grauissime ventriculum sensit, eiulare, conuelli coepit, et inter alia dira symptomata vitam cum morte commutauit; in cadauere inflammatus et ex parte arrosus ventriculus exstitit. (LANGE *de remed. Brunsv. domest. p. 176.*) Ex scrupulo dimidio ingesto mors subsequuta est

Appar. medic. Vol. V. G (QUARIN

(QUARIN *Animadu. pract. p. 166.*). Prostibula aliquando ea tentant abortum concire, quae, si sine scelesto potiantur, vna cum infantis vita propriam suam in periculum vertunt. Emersit tamen ex periculo asthmaticus, qui ex errore drachmam vnam Scillae clysmati destinata[m] ingesserat, vnde nausea et vomitiones creberrimae, quibus sopitis in salutem aegri praecedente pruritu et ardore in cute scabies humida erupit, antea vitiose suppressa, sicque asthma omnino disparuit (MUZELL *med. u. chir. Wahrnehmungen 2 Samml. p. 34.*).

Ne vero infaustos ex Scilla effectus iusto maiori dosi vnice tribuas, considerandae conditiones corporis peculiare[s] sunt, sub quibus damnum ista afferat. In hominibus nimia sensilitate nervorum affectis saepe ex eius usu artuum dolores enascuntur, quin conuulsivis motibus hi ipsi aliquando tentantur. Spectat huc historia foeminae, quae ex Scilla affectiones nervosas valde singulares pati solet (WEIKARD *verm. med. Schrift. I. St. p. 245.*). Nocet iis, quibus humores vitiose dissoluti sunt, nempe sponte sua eos attenuat, docente id saepe sanguine cum lotio et foecibus aluinis secedente. Minus prodest hominibus

nibus temperiei calidae biliosae, putridae, quibus contra ea acida et praecipue cremor tartari conducunt. Requirit porro absentiam obstructionum, praecipue hepatis, vt quae Scillae stimulo alias facile in inflammationem transeunt. Eadem de causa in scirrho inueterato abstinendum ab ea est, ne in vlcus vel cancrum commutetur. In haemorrhoidariis vel plane non vel caute exhiberi debet (LUDWIG *Aduersf. l. c. p. 723.*). Male a multis hodie negligitur monitum iam a DIOSCORIDE iniunctum, in vlcere interno detrimento esse, dum liberali manu phthificis ex vlcere pulmonum oxymel scilliticum offertur: sed quam male irritans remedium conuenit in morbo, in quo summa cura enitendum est, vt temperantibus arceatur inflammatio, praesens tollatur, et contra omnem stimulum pulmones muniantur (Conf. FOTHERGILL in *med. Observ. and Inquir. vol. 5. p. 375.*)! Quum in vias lotii specificam vim exercent, non potest non nocere, quando iam sponte excretio lotii nimia est, vel organa illi destinata inflammatione, vulnere, vel exulceratione, corripiuntur. Habet praeterea hoc incommodum, quod facile vires ventriculi deprimat, contra quam sequelam ne amarities quidem Scillae tuetur. Alios anxietates

tates molestae inde torquent (Lectu digna sunt, quae de cautelis in vsu memoriae prodiderunt TISSOT *Epist. med.* p. 406. QUARIN *Animadv. pract.* p. 164. *sqq.* STOLL *Praelect. in morb. chron.* p. 61. *sqq.*). Non tamen negandum est, variis horum effectuum scito Scillae connubio cum aliis commodis obuerti posse.

Vis eius insigniter stimulan, resoluens, deobstruens, diuretica, abunde sese declarat iis in morbis, quibus medendis adhibetur. Quin in quibusdam indicia virtutis antispasmodicae sese efferunt.

Inter diuretica primum locum antiquitus et nostra aetate obtinuit Scilla, et certius hanc vim praestat reliquis, vt tamen et hoc experiamur, non singulis quodlibet diureticorum genus conuenire. Ad aquam in hydrope collectam eliminandam diuretica longe tutiora sunt drastice hydragogis, quae ipsa valde vires deiiciunt, concoctionis euertunt praesidia, causam hydropis augent et nouam ansam stagnationi aquae suppeditant: blande contra aquam educunt diuretica et in quibusdam hydropis speciebus, vt hydrope pectoris, vnice profunt, nocentibus purgantibus fortioribus. Ali-

ter

ter sese res habet cum mitioribus purgantibus, e. c. salinis, rhabarbarinis et iis, quae acidae indolis sunt, vel solis vel cum roborantibus iunctis mixtisque. Neque Scilla tamen, aequè parum ac alia diuretica, in hydrope saccato aquae eliminandae sufficere solet; nec in pedum oedemate, si a sola locali debilitate prouenit (STOLL *l. c. p. 61.*). Non excludendam tamen Scillam ab hydrope pectoris, multos edocuit experientia. Sic TISSOTUS (*l. c. p. 408.*) in hydrope pectoris exigua quantitate Scillae horrendas anxietates auferri vidit, alios aegros per noctes plures infomnes et orthopnoea vexatos breui inde obdormiscere, quin continuatione prudenti accedente cito conualescere obseruauit. Eandem laudem Scillae in hac specie hydropis tribuit THOMSON (*Medical consultations on various diseases p. 230.*). Maxime adeo in hydrothorace conuenire innuunt cl. QUARIN (*l. c. p. 133.*) et STOLL (*l. c.*). Cum hisce igitur non fatis conciliari potest effatum cl. LENTIN (*Beob. d. Krankh, am Oberharze, p. 119. not.*), infida esse scillitica cuiuscunque generis in pectoris hydrope. Abstinentum autem in quolibet hydrope a Scilla est praesente febre et symptomatibus febrilibus qualibuscunque, vnde pulsus et lotii et fitis sedula

ratio habenda est. Ceterum vel in eo hydropo potentissimum auxilium praestat, in quo fere conclamata res videtur, modo virium dispendium et ad stagnationes exundationesque nifus constantiam permittat (Cfr. WERLHOF *Oper.* ed. WICHM. p. 811.).

Vario modo exhiberi solet Scilla, in puluere, extracto, vnde varias formas effingere facile, aceto, vino, oxymelle, syrupo demum sui nominis; variaque connubia non solum admittit, sed saepissime requirit. Praestat et dosin et repetitiones ita moderari, vt vel absque nausea vim exferat. Nauseam vitari iubet summus WERLHOFFIUS (*l. c.* p. 812.). Efficacissimam tum quoque pronunciat ill. QUARIN (*Animadv. pract.* p. 165.). Simplicem nauseam tamen de suo vino non metuit SWIETENIUS (*Maladies des armées*, p. 74.). Et cl. HOME (*Clinical experiments, histories etc.* p. 387. *sqq.*) adeo placet ea dosis Scillae, quae vomitum creet, vt qua ipsa effectus tanto celerior futurus esset. Scilicet euacuata aqua per os est, a pinta vna ad duodecim aliquando vel vnico vomitionis paroxysmo, deobstruente eius virtute et concussione corporis vniuersali per vomitum. Assensum illi praebuit

praebuit cl. KECK (*Abhandl. u. Beob. a. d. Arzneiw. p. 85.*). Equidem arbitror tum modo conducere tanta dosi, quando vomitoriorum in hydropse opportunitas adest, quae autem aequè raro incidit ac purgantium fortiorum; et quam grauius affecti inde aegri fuerint, ipsi a cel. HOME allati casus loquuntur, in quibus languor pulsus notabilis vomitionis tempore contigit, ad ictus nonnunquam quadraginta adeo desidens (HOME *l. c. p. 394.*). Hinc displicent quoque doses, quae deiectiones aluinas efficiunt, nam frustrantur saepe auxilii spem (TISSOT *l. c. p. 406.* QUARIN *l. c. p. 169.*). Vnde etiam inconcinne a quibusdam purgans Scillae additur.

Ad nauseam auertendam vel infringendam, quam Scilla sponte sua alias facillime excitat, vulgare est, eidem carminatiuum vel aroma quoddam addere e. c. Cinnamomum, Zingiber, nucem moschatam, radicem Calami aromatici, Serpentariae Virginianae, Helenii, Flores Cassiae et similia, forma pulueris, elaeosacchari, destillatae aquae, syrui e. f. p.

Pulueris crebra administratio est: sed etiam si optimus exsiccationis modus praecesserit, mora

G 4

tamen

tamen sensim virium partem amittit, unde non nimia copia praesto in pharmacopoliis esse debet. Dosis determinat aetas et morbi ratio. Rite paratus et grano dimidio vel integro ter vel quater datus iam efficaciam insignem praestat (STOLL *l. c.*). Alii grana duo aut tria concedunt (TISSOT *l. c. p. 408.*). Ita notatum, quosdam quinque et plura grana ferre, licet nausea torqueantur (LUDWIG *Aduers. cit. p. 703.*). Displicent magnae MEADII (*Monit. et praec. med. ed. 2. Lips. p. 76.*) doses, qui grana quinque aut sex concedit mane in connubio aromaticorum vel cl. HOMII (*l. c. p. 405.*), qui tria vel quatuor grana bis per diem plerumque dedit, sed et subinde ausus est exhibere grana octodecim absque effectu, ut narrat. Subinde simplex additamentum sacchari pro augendo pondere et sapore nonnihil corrigendo sufficit (TISSOT *l. c. p. 408.*). FR. HOFFMANNO (*Med. syst. tom. 4. P. 3. p. 346.*) moris erat, grana Scillae tria vel quatuor cum radice Vincetoxici et nitro praecipere. Similisque miscela quoque (ex Scill. gr. iij. Vincetox. gr. v. Nitr. gr. x.) nomine pulueris hydropici inualuit olim in nosocomio Stockholmiensi (*Vet. Acad. Handl. 1754. p. 316.*) multique illam imitati sunt. Nitro acre Scillae
miti-

mitigari posse sibi persuaserat HOFFMANNUS: sed quidni illa mitigaretur minori dosi. Non conducit nitrum addere, si aluus laxior, corpus leucophlegmaticum frigidumque sentitur, vires demum infirmae sunt (QUARIN *l. c. p.* 166.). Facile est, illam cum extracto amaro vel gummi resina in pilulas compingere.

Extractum aquosum multis hodie placet, etsi imbecillius paullo est Scilla in puluere; et istud quidem ad granum dimidium vel integrum (STOLL *l. c. p.* 62.), vel sensim ascendendo ad grana tria, ferri potest (QUARIN *l. c. p.* 166.). Solutio extracti huius drachmae vnus in aquae vncia vna, ad guttas viginti vel triginta et sensim plus data, vomitus et deiectiones aluinas excitauit, sed cum decremento hydropis (KECK *Abh. u. Beob. a. d. Arzneiw. p.* 86.). Rarius extractum anxietates, quam oxymel scilliticum, ciet. Mutari quoque eiusdem forma pro commoditate in pilulas, mixturam, puluerem, potest. Extractum Scillae in hydropse pectoris reliquis omnibus praefert ill. QUARIN (*l. c. p.* 133.).

Acetum scilliticum raro solum capitur ad guttas sexaginta omni trihorio. Immanes saepe

G §

anxie-

anxietates excitat (TISSOT *l. c.* p. 410.). Augetur vis diuretica eius et soluens addito sale tartari, vel alio alcali fixo, sicque in hydropse post intermittentes neglectas et suppressas quartanas confert (STOLL *p.* 63.). Loco alcali fixi quoque sumi potest volatile, sicque confert, quando infarctus pituitosi subsunt, et in hydropse cum arthritide (ID.). Vtrobis oportet rite illud diluere.

Efficax aequae ac elegans praeparationis genus est Oxymel scilliticum. Largius haustum lotium pellit. Nec reliquis scilliticis potentia cedit (Vid. e. c. WERLHOF *l. c.* TISSOT *l. c.* p. 411.) saepeque ferunt hoc aegri, quorum natura alia scillitica repudiat. Aegris strictioris compagis, sub pulsu celeriori aut siti vehementiori conducit; tum praesertim confert, quando ascites ab obstructione hepatis haemorrhoidibus suppressis aut febribus iusto praecocius profligatis provenit (QUARIN *l. c.* p. 165.). Nitrum vel aliud sal medium admixtum saepe effectum auget (TISSOT *l. c.*). Excipitur commode vehiculo aquoso, praecipue aromatico. TISSOTO (*p.* 388.) mixtura ex oxymelle scillitico, terra foliata tartari et aqua Sambuci familiaris est, ter de die dosi modica exhibenda; unde post triduum

triduum casu singulari mictio tam copiosa, vt sexaginta librae lotii intra horas triginta quinque effluerent, viribus suffultis fasciatione abdominis et inferiorum artuum, et potu grate vinoso. — Quibus mel in vniuersum molestum est, hisce syrupus scilliticus substitui potest.

Vii.o scillitico quidam praerogatiuam singularem tribuunt, vt L. B. VAN SWIETEN (*Malad. des armées* p. 74. p. 163.), qui suum et securum et efficax pronunciat, licet modo ex Scillae recentis vncia dimidia et vini boni libris duabus per infusionem paretur. Huius mane aegro cochlear vnum exhibuit, quod si vomitum effecerit, suasis, vt dein modo cochleare dimidium exhiberetur. Continuatio et augmentum doseos sensim placuit, donec per mictionem crebram corpus detumuisset. Merito vna digeritur aroma quoddam, cuius miscelae exempla proferunt compositis quibusdam RICHARDUS AB HAUTESIERK (*Formul. med.* p. 17.) L. B. A STÖRCK (*Ann. med.* 1. p. 162. et *Ann. med.* 2. p. 285.) multique alii. Quidni subsistamus in solo Cinnamomi additamento (V. exemplum in QUARIN *l. c.* p. 331)? Longe aegrius autem toleratur vinum ab aegris, quam pleraque
alia

alia scillitica, pluresque aegri illi adsuescere nequeunt: sed enormes vomendi conatus inde experiuntur (TISSOT *l. c.* p. 410.), imo paullo largius eodem hausto vomitus et abdominis dolores, quum contra minori copia captum vix lotium moueat. Quin qui de hisce queritur dolet, se ex numerosissimis asciticis vix vnum vel alterum curatum vino vidisse (QUARIN *l. c.* p. 165.). In hydrope pectoris pariter plurimi inde male affecti sunt, quidam perierunt, in quorum cadaueribus ventriculus et intestina inflammata exstiterunt (IDEM p. 137.).

Praeter additamenta aromatum et quorundam aliorum, de quibus passim egi, alia adhuc commemoranda sunt, quae adiuuant effectum, vel incommodis variis sub vsu obuiam eunt. Salina saepe valde proficua e. c. nitrum, tartarus tartarifatus, sal Seignette. Potens est cremoris tartari connubium: e. c. istius drachmam dimidiam, Scillae grana tria in puluere quauis tertia hora fumendo, dein rarius. Nec opus casu singulari fuit ad perfectam sanationem alio medicamine subiungendo, quam essentia ex amaris variis (V. cel. WENDT in cl. ERNST *Diff. de therapia hydropis, Erl.* 1783. p. 26. *sqq.*). Eiusmodi combinatio cum amaris, cortice

cortice Peruviano, martialibus, saepe valde utilis est, non solum ad ventriculum Scilla labefactatum roborandum et vires euacuatione deiectas erigendas, sed etiam ad solida contra nouam collectionem aquae tuenda et sanguinis crasin corrigendam. Hinc *TISSOTUS* (*l. c. p. 407.*) Chinchinam mox protinus post euacuatam Scillae aquam subiunxit, mox iunctim cum ea corticem adhibuit. Gallis quibusdam Scilla cum ptisana Iuniperi placet ad stipulante et *TISSOTO* (*p. 410.*). — Si flatus ructusque aegrum post Scillam captam grauunt, aquae Menthae cochlear post quamlibet dosin hauriatur. Camphorae insignis vis est in doloribus et conuulsionibus a stimulo eius acri tollendis (*Vid. Appar. med. vol. 4. p. 516.*). Dolores in ventriculo vel intestinis autem inde orti demulcentia requirunt, nec opium, quod contra ea gangraenam suscitare potest (*QUARIN l. c. p. 167.*).

Nolui praecepta de Scillae capiendae modo a narratione eiusdem in hydrope efficaciae diuellerere, quum quaedam ad hanc praecipue spectent, licet omnino pleraque in aliis quoque morbis applicari queant. Etenim post hydropem in affectionibus pectoris pituitosis maxime sese commendauit.

mendauit. Specificam fere vim in spiritus organa statueres, nisi in vniuersum resoluendi potestatem in pituitam, cuius fontes vberrimi in fistula spiritali et ramis eius per pulmones distributis exstant, exerceret. Ex hacce vitiose ibidem collecta vel iusto tenaciori, asthma, stertor, saepe exsurgunt, et, tam mole sua quam acrimonia admista, tussis molesta. Scilla vero egregie non solum attenuat mucum, sed blando screatu eiicit. Non latuit haecce virtus DIOSCORIDIS aciem, qui tussi vetere infestatis et suspiriosis Scillam melle coctam commendauit. Nosmet creberrime et optimo successu in eiusmodi casibus oxymelle scillitico vtimur, in quo Scillae efficaciam mellis et aceti virtus adiuuat. Ipsi Scillae hocce tamen meritum competere ex effectu egregio et aliorum illam exhibendi modorum euincitur. FR. HOFFMANNUS (*Med. syst. tom. 4. P. 3. sect. 2. cap. 2. Obs. 3. p. 343. Obs. 8. p. 354.* Praeter HOFFMANNUM ipsum in *Obs. 3.* commentatus est SCHRÖTER in *Diff. de aegroto asthmatico usu radice Scillae subleuato praef. J. H. SCHULZ* recusa in *HALL. coll. disp. praef. tom. 2. p. 141.*), qui illam in asthmate multum deprae-dicat, historias concinnauit, in quibus puluis Scillae cum radice Vincetoxici et cum vel sine nitro

nitro optimo euentu reliquis irritis datus fuerat. Simile consilium sequutus est WAGNERUS (*Obs. clin. Sect. 2. in HALL. collect. diff. cit. p. 179.*) in eodem morbo eadem fortuna, licet Vincetoxicum subinde omitteret. Vterque Scillae tantum obtulit, vt vomitus succederet, quin multum leuaminis attulit ad grana tria quatuor supraque. Plura adfuerunt in casibus istis spasticae mali indolis indicia, vnde colligere pronum est, inesse Scillae virtutem aliquam antispasmodicam. Quin idem HOFFMANNUS (*l. c. p. 357.*) subiungit expressis verbis, aliis quoque exemplis spasms et conuulsionibus, maxime catarrho suffocatiuo quandoque ipsi epilepsiae, medelam attulisse. Spectat huc supra (*p. 98.*) narratus casus de asthma ex retrogressa scabie orto, largiori autem quantitate, quae inter multa ambigua symptomata denuo illam expelleret, sanato (MUZEL *l. c.*). Ita pilulas scilliticas Edinburg., quibus pilulas ex Allio *Pharm. paup. Edinb. p. 33.* pares censet cl. MILLAR (*Observ. on the asthma and on the whooping-cough, p. 103.*) in asthma chronico efficacissimas declarat, modo excipiantur, quorum natura minus sensilis est, in quibus nimirum vires digestionis inde facile euertuntur. Nec minus pilulae istae scilliticae in frigida

gida pertinaci tussi, quae natales suos duxerat ex pituita tenaci pulmones opplente vel obstructione vel nifu ad hydropem pectoris, auxilio aliquoties insigni fuit (WEIKARD *verm. med. Schrift. P. 1. p. 35.*). Abstinendum vero est a Scilla in ea asthmatis specie, quae a veris nodis siue tuberculis glandularum conglobatarum siue lymphaticarum originem repetit, quoniam metus subest, ne ex stimulo eius inflammatio et suppuratio exsurgat (Conf. UNZER, *Arzt vol. 12. p. 157.*).

In pulmonum inflammatione merito efficacissimis remediis accensenda est tam ad ipsam stagnantem materiem discutiendam, quam ad crisin per sputa adiuuandam. Hisce finibus accommodatissimum et tutissimum est oxymel scilliticum rite in mixtura dilutum. Nec metus est etiam si largior quantitas rite diluta hauriatur nauseae vel vomitionis subsequuturæ, modo pitisana large bibatur. Datae fuere eius in mixtura vnciae tres, quin aliquando duplum intra nycthemerum (DE HAEN *Rat. med. P. 1. p. 23.*), vel tantum, quantum ferre posset aeger absque nausea vel alui purgatione (PRINGLE'S *Observat. on the diseas. of the army ed. 7. p. 143.*). Tantò magis vero hoc pro-

pro-

proficuum, quum praeter sputa crisin per lotium promoueat (Conf. SARCONE *Gesch. d. Krankh. in Neapel*, vol. 1. p. 173. *sqq.*).

Alias quoque pituita accumulata pro parte, qua stagnat, scenas ludit. In renibus nephritidis causa subinde exstat. En igitur in Scillae incidente et diuretica vi remedium. Fuit foemina inter vulgares huius morbi notas cum vrina subrufa mucum emingens, in fundo matulae instar spermatis ranarum fluctuantem et tantae tenacitatis, vt plurima pars vasi illi adhaereret, nec eo inuerso dimitteretur. Ast, postquam inconstans modo auxilium praeuissent aquae Sedlicenses, Scillae malum cessit (WAGNER *l. c.* p. 192.). Nec in nephritide sabulosa opem suam repudiat. Foemina nimirum, quae inter dolores dorsi et stranguriam vna cum pituita densa sabulum vel lapillos semen Milii magnitudine referentes minxerat, Scilla ingesta vomuit, simulque cum foeculento lotio copiosissime excreto calculosae materiae plurimum dimisit redeunte pristina valetudine (*l. c.* p. 195.). Similis prosperitas contigit alii foeminae doloribus renalibus afflictæ, quae post datam Scillam quotidie lapillos lentem vel cicer magnos cum lotio

Appar. medic. Vol. V.   H   eminxit,

eminxit, idque absque vlla molestia (*l. c. p. 196.*).
 — In nephritide inflammatoria non admittendam
 esse, quilibet sponte intelligit.

Scillae ad emesin ciendam, dum aliis scopis
 destinatur, propensio multa illam auertendi, vt
 dictum, consilia excitauit. Nec nisi rarissime
 aliorum emeticorum vices ab ea expectamus.
 Infantibus tamen aliquando oxymel scilliticum ad
 paucas drachmas aqua destillata exceptum inge-
 ritur, in quibus tanto opportunius, quando pectus
 pituita grauatur.

Multo minus autem haec vi antiscorbu-
 tica eminuit, licet acetum scilliticum ab HEURNIO
 et DRAWIZIO iam magni in scorbuto habitum fuerit.
 Confirmant tamen hanc Scillae laudem quidam
 recentiorum celebrati nominis. Respicio nomi-
 natim ad cel. LIND (*Treatise on the Scurvy, ed. 3.*
p. 222.) iudicium, qui ex oxymelle scillitico
 laetissimum effectum percepit, exhibita eius vncia
 vna intra viginti quatuor horas; vnde alius laxata,
 lotii secretio promota et multae molestiae
 praecipue pectoris, quibus scorbutici plerumque
 obnoxii, sublatae sunt. Illustrat eius virtutem
 exemplo

exemplo Allii et Cepae, quae pariter in hoc malo magnopere valent. Adicio WERLHOFFII (*Litt. in ENGEL. Spec. med. p. 164.*) testimonium, secundum quod Scilla, ad praecipua scorbuti antidota referenda, oris vitiis medetur et nervos (paralytice saepe affectos in hoc morbo, m.) liberat, solutosque excitat, imo inter emmenagoga et haemorrhoides pellentia insignem locum illi adiudicat, ea dosi vt ne nauseam moueret. Ipse quoque aceto scillitico plurimum tribuit, e. c. in mixtura ex aquae destillatae libra vna, aceti scillitici [uncia vna, olei tart. p. del. guttis quadraginta, syrapi cuiusdam grati vnciiis duabus, cuius cochlear vnum quinquies vel sexies per diem daretur.

Vermibus quoque aduersa est Scilla: saltim hactenus id de oxymelle scillitico constat, cuius quidem efficacia alias non e sola Scilla deriuari potest. Casu effectus eius sese manifestauit in iuvene, qui vermes cucurbitinos excreuerat, cui vero ob affectiones quasdam pectoris oxymel hocce cum infuso florum Sambuci exhibere e re fuit. Hisce per aliquot dies continuatis purgans quodam efficacius offerebatur, vnde taenia sex vna-

rum lati corporis fecessit (WEIKARD *verm. med. Schrift. P. 1. p. 72.*). Oxymel quoque intrat medicinam istam, qua L. B. A STÖRCK (*Ann. med. 1. p. 103. 164.*), dum nosocomio cuidam Vindobonae praeesset medicus, vermes omnis generis, modo non alius morbus subesset, profligare valuit, scil. ℞. Sal. polychrest. pulv. rad. Jalapp. Valer. f. Phu $\overline{aa}$ drachmam vnam, Oxymell. scill. vncias quatuor. M. Huius adultis quater per diem vncia dimidia, iunioribus drachma vna vel duae datae. Ita et lumbrici tam vomitu quam aluo redditi et taeniae insignis longitudinis excussae. Ipse recorder, ancillam Taenia Solio correptam paucis praebitis huius eclegmatis meo suasu captis vomitu reiecisse vermes cucurbitinos plures, quibus alternatim frigida calidaque aqua infusa demere vicissim et reddere vitam apparenter valui, donec tandem mortui figuram illam oblongam assumerent, qua COULETUS eosdem falso ascaridum nomine depingit. Quum oxymel scilliticum maximam copiam Störckiani remedii efficiat, verosimile est, huic plurimum virtutis ad delendos vermes inesse.

Scilla in clysmate adhibita a superioribus partibus efficaciter reuellit. Egent hocce auxilio
com-

commotiones cerebri, in quibus ex lymphâ inter tunicam arachnoideam et piam matrem collecta cerebri tenella stamina comprimuntur et funesta multa symptomata, quin ipsa mors, sequela sunt. Hanc dissipare quantocyus potissimum artis est, cui fini, post venae sectionem, fomentationes ex aqua frigida, aceto, nitro et sale ammoniaco mixta et clysmâ, cui drachma vna pulueris Scillae addita, insignis praestantiae sunt (SCHMUCKER *chir. Wahrnehm.* vol. 1. p. 144. et obseruat. multae.) — Cum oleo feruente subacta aut cum resina liquefacta verrucis et pernionibus vtiliter illini legitur (VOGEL *Mat. med.* p. 214.).

PRAEPARATA ET COMPOSITA.

SCILLA PRAEPARATA *Ph. Würt.* p. 173. Est haec Scilla mitigata calore intra pastam, cui indita fuerat, clibano immisam, subsequa ficcatione squamarum disiunctarum in umbra. Est SCILLA COCTA *Ph. Lond.* p. 22. Iudicium supra de hocce praeparationis modo tuli (p. 95.). Praefertur huic merito ob vires potentiores

SCILLA EXSICCATA *Ph. Lond.* p. 22. *Ph. Ed.* 1783. p. 77. dum Scilla in taleas transuersim
 H 3 secta

fecta leni calore exsiccat. Sic vix aliae nisi partes aquosae auolant, et ficcatione ad quatuor ex quinque partibus minuitur Scillae pondus.

PULVIS SCILLAE COMPOSITUS STAHLII *Ph. W.* p. 157. Ex Scilla et radicis Vincetoxici tertia parte. STAHLII nomen ferre ideo modo meretur, quod iste crebriorem usum eius reddidit. Nam ab alio tanquam inuentore profectus videtur, nec ipse STAHLIUS in scriptis suis illum vllibi commendat, de qua re consulantur SCHULZII *Praelectiones in Dispens. Brand.* p. 264. FR. HOFFMANNI, WAGNERI, BAECKII, laudes huius miscelae supra iam dixi. Grana tria vel quatuor eius dari solent pro dosi, vbi Scilla conuenit. Additum Vincetoxicum, vt corrigeretur Scilla, qua ope non indiget ista, nec praestare illam potis est Vincetoxicum. Lubens igitur aduerso huic miscelae iudicio LUDWIGII (*l. c.* p. 707.) subscribo, nisi existimandum adiuuare illud Scillae effectum propria simili in hydrope virtute (Vid. *Appar. med.* vol. 1. p. 544. *sqq.*).

ACETUM SCILLITICUM *Ph. W.* p. 2. ex Scilla sicca et concisa, aceto macerata. *Ph. Edinb.* 1783. p. 102. et *Lond.* e. c. 1787. p. 69. addunt

dunt post colationem spiritus vini tantillum, vt diutius a foeculentia conferuetur (*Ph. Lond. cit.*). Vetustissimum praeparatum est, PYTHAGORAE tributum, et in libro, qui adscribitur GALENO περι εὐποριῶν *Lib. 3.* multis laudibus cumulatum. Errant, qui aceto infringi virus Scillae putant: est contra ea commodum modo eiusdem menstruum ad virtutes eliciendas. Vires in hydrope aliisque morbis iam excussi. Addo modo gargarismate exceptum difficultati auditus ab obstructione ductus Eustachiani mederi. Praecedit auctoritas PLINII (*Hist. nat. Lib. 23. cap. 2. ed. DALECH. p. 1070.*), qui de illa inquit "tarditatem quoque aurium gargarizatione purgat et transitum auditus aperit." Symbolum addit laudi cl. LANGE expertus (*Misc. verit. med. fasc. I. p. 66.*). Inferuit praeterea gummirefinis soluendis; e. c. Gummi ammoniaco, quod hacce ope emollitum in emplastrum egregie tumores liquat.

OXYMEL SCILLITICUM *Ph. W. p. 134.* et omn. offic. Ex aceto scillitico et melle despumato in iustam spissitudinem coctis. Laus multiplex supra passim dicta. Ad screatus adiuuandos in morbis pectoris multum confert addere Gummi

H 4

ammo-

ammoniacum et vtrumque aqua diluere: sed contra vsum in phthisi monui. Gargarismate exceptum anginam catarrhalem egregie dissipat.

ESSENTIA SCILLAE *Ph. W. p. 84.* ex aceto scillitico et sale tartari mixtis et euaporatis ad mellis spissitudinem, demum solutis in spiritu vini rectificatissimo. Pellit efficaciter lotium in hydrope, et memini cl. DARELIUM, nosocomii Stockholmiensis olim medicum, quum illud iuuenis frequentarem, huic praecipue scillitico in dictum scopum optimo successu indulgisse.

EXTRACTUM SCILLAE AQUOSUM. Tacent de eo libri pharmaceutici tantum non omnes. *Ph. Dan. p. 174.* recepit. Efficaciam supra (*p. 105.*) demonstratam dedi. LUDWIGIUS eius quoque meminit (*Advers. cit. p. 704.*), laudatque illud impense. Lentam autem et diurnam digestionem requirit, euaporationem lenissimam et inspissationem ad mellis modo crassitiem. Ast Vindobonenses bini clari nominis medici celebrius illud reddidere iique videntur extractum spissius vsurpasse.

SYRUPUS DE SCILLA *Ph. W. p. 218.* ex *Ph. Lond. vetustiori p. 82.* Iungitur acetum scill.

scill. cum aromatibus et saccharo. In *Ph. Ed.* 1783. p. 198. aromata autem omittuntur. Sic vices oxymellis scill. fert. V. supra p. 107.

PILULAE SCILLITICAE *Ph. W.* p. 140. Praecipua in compositione sunt Scilla et Gummi ammoniacum. Pharmacopoea Edinburgensis, vnde primum petita, in reliquis pro editionum diuersitate mutauit varia. Efficaces omnino, cuius rei nouum testimonium suggerit experientia cl. KECK (*Abhandl. u. Beob. a. d. prakt. Arzneiw. p. 83.*).

ELIXIR PECTORALE WEDELII *Ph. W.* p. 54.
LOCH AD ASTHMA *l. c.* p. 109. Inter multa alia et Scillam continent.

A L L I V M.

LINN. *Syst. veg.* p. 265. *Gen. pl.* p. 163.

514.

Pharm. ALLII *Radix.*

Allium sativum; caule planifolio bulbifero, bulbo composito, staminibus tricuspидatis LINN. *Spec. pl.* p. 425. *Allium* staminibus alterne trifidis, foliis gramineis, capite bulbifero, radicibus in vnum bulbum congruentibus HALL. *Opusc.* p. 331. *Allium sativum* c. B. Σροροδον Graecis. Pl. perennis; secundum LINNEUM in Sicilia sponte proueniens. Colitur vero in hortis Europaeis frequentissime ob radices bulbosas.

RADIX est bulbus subrotundus, vestitus membrana communi, constans ex bulbulis pluribus fasciculatim varia serie iunctis, quolibet fasciculo propria tunica obuelato. Bulbuli (Αγλιδες Graecis, Spicae Latinis, Zehen v. Klauen Germ., Klyfta Suecis, Cloves Anglis) circiter quinque vel sex oblongi incurui ouati acuti, hinc plani inde conuexi, singuli sua membrana cincti. Parenchyma horum solidum, carnosum, album, succo featens limpido.

MILLIA

H

Odor

Odor radice specificus, grateolens, ingratus, volatilis, ita vt sponte in conclavi diffundatur. Sapor acris subdulcis. Operae pretium fuit, sollertius inquirere, quam in parte lateat odorum vel lapidum, quod toti fere generi commune est, et quibusdam aliis stirpibus, vt Eryfimo Alliariae, Petiveriae alliaceae rel. quoque competit, et tantum penetrat, vt eo non fluida modo sed et solida corporis animalis impraegnentur. Succus ex recenti radice elicitus $\frac{1}{4}$ fere ponderis constituit, isque viscidus est, alliacei odoris, quem et, post inspissationem modico igne factam, bonam partem seruat. Siccando radix etsi iacturam patitur ponderis sui dimidio maiorem, vix notabile tamen dispendium saporis vel odoris subit. Coctione cum aqua vel aceto exiit utroque, simulque et vi sua, et nonnisi extractum iners mucilaginosum remanet, vix lapidum (LEWIS *Mat. med.* p. 30.). Destillatione autem aqua recipit odorem cum sapore Allii abunde ex oleo aethereo disperso, quod ipsum quoque vna seorsim ascendit, sed parcissima copia. Etenim vix $\frac{1}{5\frac{1}{2}}$ pars modo (NEUM. *Chymie vol. 2. P. 1. p. 60.*) vel alio experimento tantum $\frac{1}{5\frac{1}{8}}$ (ex libris sex olei drachma vna: SPIELM. *M. m.* p. 39.)

p. 39.) elicita fuit. Hoc ipsum coloris citrini et spissius paullo est, aquae fundum petit et odorem spargit specificum Alliorum penetrantem saporemque habet vehementer acrem. Spiritus vini extrahit facilius et abundantius vires Allii, quam aliud liquidum, cuius ratio ex vi spiritus vini in vniuersum in olea aetherea explicari potest, vnde post macerationem inspissatus vires Allii colligit.

Condimentum ciborum plebis constituit vulgare, additurque iusculis, carnibus, quibus saepe infigitur, dum assandae sunt, item elixis, piscibus, oleribus, etiam acetariis variis. Sunt et integrae gentes, quae eo impensius delectantur, vt orientales, Russi, Hungari, Hispani, Galli, item Iudaei, prout et bulbi aliarum specierum Allii ad condiendos cibos adhibentur, vt Allii ascalonici, Porri, Cepae, item bulbuli floribus interspersi ex A. Scorodoprafo (Rockenboll), nec non folia A. Schoenoprafi, fistulosi e. s. p. Omnium autem vsitatissimum Allium satium est, etsi gratia pluribus aliis speciebus postponendum. Multorum tamen palato hoc condimenti genus in vniuersum displicet, vel ventriculo sensiliori molestum

lestum est, item corpus calefaciendo subinde nocet. Hinc et cholericis, biliosis aduersum est, et ad phthisin (CAELIUS AURELIANUS *tard. pass. l. 2. c. 14. p. 398.*) et haematuriam procliuibus. Oculis quoque nocium existimatur (DIOSC.). Coctione tamen mitescit. Et in vniuersum magis conducit hominibus robustis et labori grauiori assuetis, quam aliis.

Radix Allii liberalius ingesta non halitum modo oris odore suo inquinat, sed ipsum lotium, lac, sudorem, impraegnat. Et sudoris quidem eruptionem insigniter vel cibis addita promouet. Nihil enim incredibile inuoluit, ex foniculis aliquot horas post ingestum Allium exhalasse odorem suum (BONNET *theatr. tabid. p. 84.*), vel ex fistula humeri odorem Ceparum ingestarum fuisse perceptum (KERCKRING *Obs. anat. p. 38.*), vel Allium plantis admotum saporis sui sensum in ore creauisse (BLAIR in *Hall. Opusc. bot. p. 332.*).

Haecce omnia edocent, quanta vi Allium instruatur penetrandi per minima corporis nostri vascula. Stimuli eius acris testis non modo gustus iudicium est, sed cuti applicatum eam inflam-

inflammat, exasperat et in vesiculas attollit. Incidendi eius potentiae et sudorem lotiumque pellendi quoque non obscura vestigia praesto sunt, quae omnia in subsequens vberius confirmabuntur. Non in vno igitur morborum genere haud spernendum remedium Allium est.

Pituita in pectore collecta, si difficultatem spirandi vel tussim excitat, egregie ab Allio resoluitur, experimento a multis etiam antiquitus instituto. Frictum, dein contritum et cum melle mixtum placuit CELSO (*Lib. 4. c. 4. p. 199. ed. KRAUS.*). Crudum coctumque veterem tussim in cibo lenire obseruavit DIOSCORIDES (*M. m. l. 2. cap. 182.*). Allium siue crudum siue conditum in hunc finem commendauit MEADIUS (*Monit. et praec. med. p. 56.*). Concinnius in tussi catarrhali absque febre lac cum Allio coctum ad libram vnā mane, et vesperi potatur (ROSENSTEINS *Huf- och Refe- apot. p. 71.*), cuius efficaciam ipse casu obstinato cum extenuatione corporis iuncto cognoui. Vel prodest in asthma pituitoso bulbos tres vel quatuor Allii tenuiter concisi cum lactis libris duabus coquere, huiusque serum pauxillo aceti vini paratum in miscela tantilli

tantilli mellis sinceri calide bibere et vsum pro necessitate pluries iterare (*l. c. p. 87.*); item inscula Allio bene condita proficiunt.

In hydropse diureticam vim pluries optimo successu praestitit, vt et inter plebem haecce efficacia innotuerit. Consilium concedendi illud continuo, vtut rude videatur, pagano tamen hydropico sanitatem post copiosum lotii profluuium reddidit; aliis profuit succus per pannum expressus cum iure veruecis aut pulli potatus (*FOREST. Observ. lib. 9. obs. 27.*). Sic alius, asciticus, Allio cum lacte cocto conualuit (*BAR-THOL. Hist. anat. Cent. 2. hist. 74.*). Solo Allio missis euacuantibus ex aliorum praescripto hydropem incipientem fuisse sublatum *SYDENHAMUS* (*Oper. p. 500.*) testis est.

Inter febrifuga Allium iam collocavit anti-
quitas, nec hacce laude vel nostro tempore ex-
cidit. Ante accessionem febris sumendum Allium
curauit *CELSUS* (*p. 142. ed. KRAUS.*), cuius,
quam mente concipit, efficacia inde declaratur,
quod illud balneo calido vel calidae aquae cum
Pipere potae aequiparet. Nempe calorem exci-
tando et sudorem pellendo horrore praeuertit.

Quem

Quem finem assequi in febribus intermittentibus multis aliis auxiliis tentatum est (Vid. DE HAEN *Rat. med. P. 11. p. 57. sqq.*). Adultis saepe profuisse in auerruncanda febre grauis inter recentiores testis est (ROSENSTEIN *om Barns sjukd. p. 317.*). Imo quartana vexatos inde conuulsisse legimus; inceptum est ab vnico bulbulo mane et vesperi, et quotidie vnus additus, donec vna quatuor vel quinque bulbuli consumti fuerint: si febris tum disparuerit, diminui dosin suadet ad bulbulum vel duo mane et vesperi per plures hebdomades (BERG. *Mat. med. veg. p. 255.*).

Quae a multis celebrata fuit eiusdem in peste vis (Vid. auctores numerosos collectos in ZORN. *Botan. med. p. 40.*), eius sudorem pellendi potestate potissimum niti videtur: non tamen in funesto hocce morbo absque conditionum iusta libratione mouendum sudorem scite inculcauit cl. CHENOT (*de peste p. 108. sqq.*). Quae DIEMERBROECKIUS (*de peste p. 164.*) tamen contra Allii in peste vsum profert, analogia potius et peregrina auctoritate fulcrum obtinent, quam propria obseruatione.

In

fuso siue decocto Porri item Ceparum inditis, nouum rei pondus addunt.

In scorbuto auertendo et subigendo prodesse, dudum cognitum est (LAUREMB. *Appar. plant. l. 1. p. 22.*). Fidem auget auctoritas viri de hoc morbo egregie meriti, qui additamentum Allii vel Ceparum in cibis (LIND *on Scurvy, p. 182. 188.*) praeferuatiui instar valde extollit, item eadem curando morbo (*l. c. p. 224.*) idonea maxime inuenit. Recentia, vel, si haec deficient, aceto condita valde proficua sunt.

Transeo ad vim Allii anthelminticam, qua ipsa per halitus suos, quos instar Alliae foetidae, Camphorae, florum Sulphuris, spargit, paucis postponendum est, et vulgare inter plebem domesticum. Egregie iusculis incoquitur, vt corpus praeparetur ad specificorum vsu (ROSENST. *om Barns sjukd. p. 356.*). Sed vel solum medelam affert, si ieiuno stomacho duae vel tres eius spicae s. bulbuli deglutiuntur, vel eduntur concisae in pane butyraceo, vel lacte (*id. p. 363.*) capiuntur. Lacte coctum etiam in complicato morbo spasmodico epidemico iuuat, dum conuulsiones vermes expellendo mitigauit (TAUBE *Gesch.*

der

der Kriebel-Krankheit p. 207.). Ipsam adeo taeniam pellit verissimo DIOSCORIDIS effato; unde aetas, qua de vermifuga virtute constitit, diiudicari potest. Imo non pellit modo huncce vermem, sed vere, dum adhuc in intestinis nidulatur, necat. Mulier, ROSENSTEINII suafu vnum vel duo bulbos deglutiens quouis mane, post sex menses portionem taeniae sedecim vlnarum deiecit, cuius maxima pars mortua post experimenta comparuit, instructa capitulo suo quadriugo (*Vet. Acad. Handl. 1760. p. 186. sq.* et ROSENSTEIN *om Barns sjukd. p. 385.*). Ita Allium lacte coctum multis frustra tentatis taeniam totam expulit (*BISSET's med. constit. of great Brit. p. 340.*).

Acrimonia, quae Allio inest, sub externa applicatione iis in casibus aptum medicamen facit, quibus rubefactia conducunt, scopo revellendi et vires excitandi. Vesiculae inde saepe excitantur et dolorem haud mediocrem ciēt, ita ut mica panis similaginei cum lacte cocta opus subinde sit ad illum sedandum. Ob hunc stimulum magni olim aestimatum, in variolis confluentibus adulatorum, concisum et intra linteum

plantis pedum admotum a die octauo, quo primum facies intumesceret, singulis diebus renouatum, vt vis morbi a capite reuelleretur (SYDENHAM *Oper. p. 378.*) — Contra tussim convulsiuam aliasque tussis species obstinatas in Britannia septentrionali Allium cum aequali copia axungiae porcinae contusum et bis vel ter de die plantis pedum inunctum crebro adhibetur, idque eximio successu. Praestat autem linteo inunctam hanc medicinam applicare maneque et vesperi eandem renouare, quum Allium facile vi sua orbetur. Abeffe vero debet calor et febris, quum alias aeger grauius afficiatur (BUCHAN'S *domestic Medicine p. 313.*) — Sunt qui contusum carpis imponunt ante paroxysmum febris intermittentis; vnde vero teneriores facile in animi deliquium ob nimium stimulum incidunt (LIND *on the Dis. in hot Climates p. 301.*) Alii eodem fine picem liquidam cum Allio mixtam abdomini illinunt, praecipue ferri equini forma, vnde vesiculae exsurgunt (ROSENSTEIN *om Barns sjukd. p. 315.*) Quicquid enim horum stimulantium est, calorem sudoremque loco horroris excitat, modo effectus sese exferat ea periodo, qua alias horror incidat. — Acria varii generis
etiam

etiam morsum serpentum venenatorum eneruant
 vulneri applicata, vt quae virus eodem loco,
 quo intrauit, eliminant. Hottentotti succum bul-
 borum exiguorum alborum Allii cuiusdam eo
 scopo vulneri adhibent (DE LA CAILLE *Journ.
 hist. du Voyage au Cap de b. Esp. p. 274.*).
 Arabem quendam, post scarificationem vulneris
 et carnis ope nouaculae, Allium comedisse, et
 eius frusto in ore retento venenum exfuxisse le-
 gitur (NIEBUHR *Beschr. v. Arabien p. 134.*);
 pars virtutis in sectione videtur quaerenda esse. —
 Alia analogia cum aliis rubefacientibus apparet in
 vi succi herpeticum exanthema delendi, quam
 saepe exserit, dum illi illinitur (BERG. *M. m.
 p. 256.*). — Verrucas Allium contusum et cum
 axungia porcina impositum extirpat. — Surdi-
 tati autem stimulo suo vel penetrante natura me-
 deri saepe compertum est, quo sine plebs in
 Scotia bulbulum auri intrudit (DUNCAN'S *medical
 Cases, .p. 211.*). Vel gossypium succo Allii im-
 praegnatum auri repetitis vicibus per diem vni-
 cam immittitur, subsequente rubore pruritu et
 desquamatione (BERG. *l. c.*).

134 LILIACEAE. ALLIVM PORRVM.

PRAEPARATA ET COMPOSITA.

SYRUPUS EX ALLIO *Ph. Lond. p. 78. Ph. Suec. p. 114.*

OXYMEL EX ALLIO *Ph. Lond. p. 85.* Semina aromatica addita ad corrigendum odorem et saporem Allii ingratum. Expunctum in nouissima pharmacopoea.

515.

Pharm. PORRI Radix.

Allium Porrum; caule planifolio umbellifero, staminibus tricuspидatis, radice tunicata LINN. *Sp. pl. p. 423.* Porrum commune capitatum c. B. *Allium* staminibus alterne trifidis, foliis gramineis, floribus sphaerice congestis, radice truncata cauli circumnata HALL. *Opusc. botan. p. 348.* Icon: REGNAULT *Botan. le Porreau, Ignotae patriae.*

RADIX est bulbus conicus longitudinis duorum pollicum vel ultra, tunicatus, albus, fucosus, basi fulcatus. Spirat odorem sui generis, sapore autem instruitur blandiori acri, subdulci. Vsu culinari hodie magis longe claret, quam medico,

dico, quo ipso vires Allii analogas pollicetur. Subfisto in eius calculum vrinarium soluendi virtute, qua ipsa decoctum Porri succo praestantius est; nam calculi succo immersi vltra duplum tempus digestionis calidae requirunt, antequam incipientem solutionem et emollitam superficiem produnt, quum contra in decocto trium dierum spatio soluantur, vnde concludere pronum est, cibum ex elixis Porris et potationem decocti eorundem calculosis proficuum esse (LOBB *de dissolv. calcul. Exper.* 85-94.). Infusum theaeforme pariter cedit vi decocto, licet ceteroquin non spernendum (*l. c. Exp.* 95.). Vinum vero Porris infusum nullam efficaciam in calculum exercet (*l. c. Exper.* 94.).

516.

Pharm. VICTORIALIS LONGAE Radix.

Allium Victorialis; caule planifolio umbellifero, umbella rotundata, staminibus lanceolatis corolla longioribus, foliis ellipticis LINN. *Spec. pl.* p. 424. *Victoralis longa* CLUS. *Pann.* p. 223. *sq.*
Allium montanum latifolium maculatum C. B.
Allium radice oblonga reticulo obducta, foliis ovato-lanceolatis, umbella sphaerica HALL. *Opusc. bot.* p. 375. *Hist. stirp. helv.* p. 1229.

I 4

Icon:

Icon: JACQU. FL. *Austr. tab. 216. vol. 3. p. 9.*
 Pl. perennis, in alpihus et montibus Heluetiae et
 pratis alpinis Austriae et aliis regionibus crescens.

RADIX epitheton suum obtinuit, vt distingueretur a radice Gladioli communis L. quae Victoralis rotunda dicta et pariter tunicis reticulatis vestita est, hodie ex officinis exul. *Longa* bulbus est, vel simplex, vel plures parallelo situ iuncti, quorum quilibet singularem caulem profert, ex basi crassula cylindraceut, rugis annularibus vestitus, membranis pluribus crassis fuscis, quarum extimae reticulatae.

Odor alliaceus toti plantae insidet, item radici recenti, sed debilior, quam aliis speciebus. Siccata radix officinarum caret et odore et sapore; hinc sub hac ipsa conditione non meretur contra morbos adhiberi. Alpicolis in Heluetia superstitione sine radix arridet. Aduersus spasmos abdominis praecipue grauidarum non omni vi carere HALLERUS (*Opusc. cit. p. 377.*) aliquoties obseruasse sibi visus est, sed reticet modum. Vix credi potest in amuleto commodum hoc sine esse, licet alibi ad crampos grauidarum amuleti loco appendi significet (*Hist. stirp. l. c.*).

517.

Pharm. CEPAE Radix; vel CEPAE.

Allium Ceba; scapo nudo inferne ventricoso longiore, foliis teretibus LINN. *Spec. pl.* p. 431. Ceba vulgaris c. B. *Allium* staminibus alterne trifidis, caule ad terram ventricoso HALL. *Opusc.* p. 356. Planta perennis, patriae ignotae.

RADIX bulbus rotundus depressus est, ruber, conflatus ex membranis concentricis. Exstat et varietas alba paullo maior non depressa, quae blandior. Colitur vtraque crebro in hortis.

Sapor eiusdem acris, subdulcis, odor fragrans, alliaceus. Recens dissecta spargit vapores, oculos ad lacrymas sollicitantes. Siccatione odor saporque multum minuitur, et septem circiter partes ex octo, quae fere vnice aquosae naturae sunt, dissipantur. Oleum aethereum adeo arcte cum aquosis partibus iunctum est, vt seorsim colligi nequeat. Hinc aqua destillata fragrantissima. Aqua aequae ac spiritus vini virtutem quoad partem abripit. Ista Cepis cocta extracti mucilaginosi debilis $\frac{4}{5}$ circiter suppeditat, hic extracti $\frac{3}{4}$ saporis paullo manifestioris (NEUMANNI *Chymie*, vol. 2. P. 1. p. 431). Comparatione vero cum iis, quae de

I 5

Allio

Allio dixi (*p.* 123. *sqq.*), facta apparet, Cepis inesse partes adhuc magis volatiles. Ceterum virtutibus ab eodem non multum differt.

Crebrius condiendis cibis Cepae inferuiunt, quam medico cuidam fini assequendo. Acetarii genus constituunt haud ingratum aqua falsa maceratae dein cum aceto vini et aromatibus coctae; quod et grata embammata reddit. Nec sub cibario vsu destituuntur viribus medicis, quod et incommoda testantur, quae ex copia nimia redundant, similia iis, quae de Allio dixi, vnde et frigidis et pituitosis magis conducunt.

Cibis additae in scorbuto coërcendo eximia valent (*V.* supra de Allio *p.* 130.). In retentione lotii subinde confert succum earum expressum ad aliquot uncias cum tantillo sacchari mixtum pro eodem pellendo ingerere; auget vim applicatio externa cataplasmatibus ex Cepis in pulpam coctis et emollientibus regioni vesicae superdatis (*CHOMEL Plant. usuelles tom. I. p.* 293.). Diuretica haecce vis constitit in rustico Ferrarienti, ventre in immensum ex collecta aqua tumente pedibus item inflatis, qui vnice Cepis crudis et coctis in cibo ingestis et decocto Ceparum

parum pro potu assumto intra mensis spatium
vrina copiose emissa conualuit (LANZONI *Oper.*
tom. 2. p. 501. Obs. 207.). In foemina post
abortum ascitica, cataplasma ex Cepis albis spi-
ritu vini maceratis abdomini impositum, vnde
vrina probe fluxit et tumor subsidit; idem in
eadem foemina tumorem hydropicum pedum dis-
pulsit (*Recueil period. tom. 1. p. 416.*). — Calculum
vrinarium Cepae pariter sub experimentis externis
soluunt, succo suo meraco tamen debilius (LOBB
Exper. 96 - 99.), quam eodem aqua diluto (*l. c.*
Exper. 100.), decoctum Ceparum quosdam cal-
culos soluit, in alios autem nullum effectum edit
(*l. c. Exper. 101. 102.*). Alunt haecce experi-
menta laudem, qua Cepae distinguuntur passim
in libris instar lithontriptici.

Praeter istum, quem indicaui, vsum exter-
num memoranda egregia Ceparum efficacia in sup-
puratione promouenda, ea nominatim, quae stimulo
opus habet, quo fine et mucilagine sua et acrimo-
nia conducit. Cineribus assatae tum applicari so-
lent vna cum reliquis cataplasmati idoneis coctae.
— Contra susurrum aurium succum gossypio ex-
ceptum auri indere confert.

ASPHO-

ASPHODELVS.

LINN. *Syst. veg.* p. 272. *Gen. pl.* p. 167.

518.

Pharm. ASPHODELI *Radix.*

Asphodelus ramosus; caule nudo, foliis ensiformibus carinatis laeuibus LINN. *Sp. pl.* p. 444. MURR. in *Comm. Soc. scient. Gott.* 1776. p. 37. c. ic. tab. 7. *Asphodelus albus non ramosus* C. B. *Asphodelus albus ramosus* MAS ID. Variat spica simplici et ramosa. Pl. perennis australiorum Europae regionum, vt inferioris Galliae, Hispaniae, Siciliae, Idriae, locis montosis.

In paucissimis libris de materia medica hodiernis comparet radix, exclusa quoque a praxi nostri temporis. In pharmacopoliis Germaniae bulbus Lili Martagi eius loco plerumque feruatur, cuius forma tamen insigniter differt. Nam

RADICEM recentem veram inueni, vt et alibi descripti, fasciculatam, constantem ex tuberculis numerosis elongatis sesquipalmaribus, epidermide bruna vestitis, interne fordide luteis, carne

carne extis spongiosa, medio compactiori. Summitati eiusdem adhaerent scopae fibrarum siccarum ex foliis et squamis radicalibus marcidis.

In Gallia radices conquassatae porcis proiciuntur, materiem tamen nullam amylaceam cl. PARMENTIER inde eruere valuit (*Mem. d'agriculture de la Soc. d'Agric. de Paris* 1786. *Printems Hist.* p. 9.).

Quo in pretio et hominibus olim fuerit vel collecta a ZORNIO (*Botanol. med.* p. 99.) medicorum pristinatorum effata declarant. Describitur acris et amara; et vi aperiendi menstrua et lotium pellendi praedita olim credebatur. Purgandis quoque vlceribus fordidis par habita. Asphodelum veterum esse eundem cum hoc, vix finit credere vbertas laudum, qua illum ornarunt. Quid vere valeat, nonnisi nouis experimentis erui potest.

VERA-

V E R A T R V M.

LINN. *Syst. veg.* p. 757. *Gen. pl.* p. 540.

519.

Pharm. HELLEBORI ALBI *Radix.*

Veratrum album; racemo supradecomposito, corollis erectis LINN. *Spec. pl.* p. 1479. Helleborus albus flore subviridi c. B. Icon: JO. MILL. *Illustr. syst. sex.* JACQU. *Fl. Austr. tab.* 325. GUNNER. *Flor. Norv. P. 2. tab.* 1. Pl. perennis, in locis montosis Heluetiae, Italiae, Austriae, Norvegiae, Sibiriae item in pyrenaeis, vti et in America septentrionali, crescens.

Veratrum nigrum; racemo composito, corollis patentibus LINN. *Sp. pl.* p. 1479. Helleborus albus flore atro-rubente c. B. Icon: JACQ. *Fl. Austr. tab.* 336. Planta perennis in Austria, Hungaria, Sibiria, indigena.

Perinde esse, ex quam harum specierum radix sumatur, quum ill. LORRY (*de melanch. tom. 2. p.* 289.) et ill. A LINNÉ (*Amoen. acad. vol. 9. p.* 261.) edixerint, etiam alteram praeter consuetudinem subiicio. Quae vero iam commentanda sunt vi experientiae ad priorem spectant.

Venena-

Venenatissima omnibus partibus stirps non hominibus modo, sed et brutis. Integra pascula subinde inutilia pecoribus reddit. Oves necat, verno tempore tenellam herbam depascentes (PALLAS *Russ. Reise*, vol. 1. p. 49. KALM'S *N. Amer. Resa*, tom. 3. p. 48.). Seminibus eius inter foenum delapsis pereunt aues domesticae, prout in Norvegia ex foliorum proiectorum particulis deglutitis gallinae mox viuere desierunt (GUNNERI *Fl. Norveg. P. 2. p. 2.*). Ita et foliis necantur anseres (KALM). Fame tamen permoti equi illam in Russia subinde cum foeno deuorant, sed aliquando haud sine torminibus ventris et spuma ex ore surgente; vnde sub foenifecio sollerter auferuntur plantae fortuito admixtae (PALLAS *l. c.*). Ipsa tamen recens herba nondum florens ab esurientibus equis ibidem sub itinere depasta est, et verno tempore hi ipsi sine alio effectu illam deuorant, praeterquam quod aluum hifce aliquando soluat (PALLAS *l. c. vol. 2. p. 190.*). Solet plantis virosis vere adhuc tenellis mitior natura esse; nec videntur animalibus, labore et pabulo parco exsucco eoque multiplicis varietatis obduratis, vt equi isti aurigarum, ea tam facile nocere posse, quae aliis, vitae generi et pabulo praestan-

praestantiori assuetis, vim inferunt. Mulum insuper auide ingerere folia loco natali crescentia obseruatum (HALLER *Hist. β. Helv. n. 1204.*). Sed inhaerendum praecipue radici est.

RADIX ficca extus cinerea est, interne alba, parte medullari grisea et laxiori, reliqua compactiori et pallidiori, longitudinis vix palmaris, ex ampliori basi diametri fere pollicis, contrahitur in formam conico cylindricam apice obtuso; extus scabra est prominentiis ex vestigiis copiosissimarum fibrarum resectarum, quas recens vndique spargit. Recens odore instruitur ingrato, ficca inodora, sed saporis amaricantis, saliales fontes manifeste sollicitantis, ex obseruatione cl. GREW (*Anatomy of plants, p. 284.*) labia praecipue adurentis. Dum in puluerem redigitur, hic naribus attractus eas valde vellicat in sternutationem vsque.

Aues, in America septentrionali feminibus Zeae Mays confitis insidiantes, inebriantur iisdem ante sationem decocto huius radicis immersis; quo artificio ad terrendas alias ibidem vtuntur, inebriatae autem postea collectis viribus aufugiunt (KALM'S *Reise til N. America, tom. 3. p. 35. 48.*).

Si

Si gallinae vel anates casu haecce grana deglutunt, valde inde afficiuntur soporeque tentantur vix vincibili. Canes subinde radicis deuoratae vim eludunt subsequente vomitu (*l. c.*). Catellus trium circiter hebdomadam, ex eius scrupulo vno cum lacte ingesto, vomitu cum alui solutione et conuulsivis motibus affectus est, intra quadrantem horae semimortuus, donec incideretur sub signis inflammati ventriculi (WEPFER *de Cicuta aquat. p. 219.*). Animalia ferro, cui succus huius radicis illitus, vulnerata mox pereunt, experimento in brutis et gallis gallinaceis a MATTHIOLO (*Comment. in DIOSC. p. 846. ed. BAUH.*) saepe repetito. Venatores in Hispania olim ad necandas feras sagittis hocce modo venenatis utebantur, absque vilo funesto effectū ab esu metuendo. Veratrum in vulnus cuniculorum, canum, felium, forma extracti immissum, effectibus veneni formidabilis Lamafensis s. Ticunafensis familia praestat (HERISSANT in *Phil. Transf. vol. 47. p. 82.*).

Multa exempla vehementiae, qua corpus humanum improvide datum afficit, quin deleteriae potentiae, exstant. CONRADUS GESNERUS (*Epist.*

Appar. medic. Vol. V.

K

medic.

medic. p. 69.) quum infusi aquosi, ex Hellebori albi drachma dimidia et aquae vncis duabus, modo drachmam dimidiam vesperi ingereret, subsequente postea coena, feruorem linguae et gutturis percepit, ardorem porro circa scapulas, tum singultum, inflationem oesophagi sub suffocationis sensu, quae tamen vomitu arte excitato siluerunt. In cel. BERGIO (*M. m. p. 819.*) infusum aquosum pro sola gustatione captum, superbibita modo aqua, ardorem faucium, cardialgiam, dolores lancinantes infimi ventris, excitauit. Liberalius capta radix praeter recensita symptomata vomitus violentissimos ciet et aluum fortiter aliquando mouet ad sanguinis reiectionem usque (*ETTMÜLLERI Oper. tom. 2. P. 2. p. 435.*). Fertur et sub applicatione ad regionem ventriculi vomitum ciere (*id. l. c. p. 478.*). Nervorum systematis et musculorum affectiones parit horrendas, scilicet anxietatem, tremores, vertiginem, animi deliquia, aphoniam, respirationem interceptam, iacturam pulsus, conuulsiones, oculorum intorsionem, item conturbationem mentis, nec non sudores frigidos cum frigore totius corporis. (Ex multis ad haec confirmanda historiis, quae afferri possent, allego modo paucas: *WEPF. de*

Cicuta

Cicuta p. 48. BORRICH. in *Act. Hafn. vol. 6. p. 145.* ALBERTI *Iurisprud. med. vol. 6. p. 718. Bresl. Samml. 1724. P. 2. p. 269. p. 537.* quorum et pertinent aliae passim hac paragrapho citatae). Sternutatio, quam excitasse naribus attractam modo dixi, subinde aliis malis sese ab interno abusu associat (*Act. Berol. Dec. 2. vol. 6. p. 74.* DE MURALTO in *Misc. nat. cur. Dec. 2. Ann. 2. p. 239.*). Nec minus strangulationis, quasi a laqueo, sensus, quem suscitatur, ad específicos effectus referendus, malum iam antiquitus notatum, nec a recentioribus praeteritum (GESNER. *l. c. Misc. nat. cur. cit. Bresl. Samml. l. c. p. 537.*). Qui ex ingestio Veratro interierunt, in hisce mors vel citius vel tardius subsequuta; post duas horas (*Act. Berol. l. c.*), sex (BENIVENIUS *de abditis ac mirandis morborum causis fol. 11. b.*), duodecim (*Misc. nat. cur. Dec. 2. l. c.*). In cadauere horum ventriculus inflammatus, vel nigris maculis notatus cum corrosione interioris eiusdem tunicae, pulmones sanguine atro repleti et inflammati comparuerunt (*Act. Berol. cit. Misc. nat. cur. cit.*).

Nec facile constitui potest dosis, sub qua hominem necet, id quod a multis quidem condi-

K 2

tionibus

tionibus dependere potest. Ipsi vomitus et alui deiectiones in minori dosi aliquando vitam seruant, vt in Studioſo isto Jenenſi, cui, quoniam aliorum cantharos cereuiſia plenos clanculum exhauserat, aliquis clam ſcrupulum dimidium Veratri hauſtui indiderat (LEDEL. in *Miſc. nat. cur. Dec. 3. Ann. 1. p. 93.*). Alius poſt ſcrupulum circiter vnum vino adulto captum, conuulſionibus licet iam correptus, periculum tamen eluctatus eſt (*l. c. p. 92.*). Singularis fuit immunitas hominis, qui ex drachma dimidia modico aquae ſumta nonniſi vomitus quatuor et vnam alui deiectionem cum epidermidis ſubſequenti deſquamatione perpeſſus fuit (SMETII *Miſc. med. p. 565.*). Qui vitam ſeruarunt diu tamen poſt ſummam debilitatem tremores, anxietatem et ſpaſticas conſtrictiones, dolores circa praecordia preſſorios ſuſtinuere (ALBERTI *l. c. Brest. Samml. l. c. p. 270. WEPF. l. c.*).

Chemica analyſis non multum lucis de natura huius radicis accendit. Aqua non aequae efficax eſt in acrimonia eius eruenda, ac ſpiritus vini, nam infuſum aquoſum ſaporis debilioris eſt, et extractum praebet, quod dimidium fere ponderis ipſius radicis conſtituit, exiguae acrimoniae.

moniae. Spirituosum autem infusum tam amarum quam haud parum acre est, ex quo si vncia vna radice experimento subiicitur, drachmae circiter sex extracti eliciuntur, quarum grana vix sedecim vera resina sunt (CARTHEUS. *Mat. med. vol. 1. p. 471.*). Quod extractum quum infuso cedat sapore: palam est et volatiles partes huic radici inesse aëre et ignis vi euandas. Acrimonia extracti vero eius naturae est, vt sensim sensimque modo sese euoluat et semel linguae impressa diu tenax illi inhaereat.

Helleborus albus (Ελληβορος λευκος) priscorum Graecorum censetur a plerisque esse eadem stirps. Dolendum maxime, argumenta probationis potius ab effectuum similitudine, qui quidem et in diuersis stirpibus possunt esse iidem, peti debere, quam a plantae descriptione, quam veteres memoriae reliquere, quae ipsa valde manca exstat. Folia a DIOSCORIDE (*M. m. lib. 4. p. 150.*) comparantur cum foliis Plantaginis (Αρνολωτσον), si modo sit nostrarum aliqua latifolia (folio ouato et neruoso praedita), et radices fibrosae ex oblongo capitulo exeuntes describuntur, praeter quae momenta nihil in nostram stirpem quadrat. Veteres

de insigni praestantia Hellebori sui albi in variis morbis conuicti, omnes simul intenderunt neruos, vt noxas sub vsu oriundas arcerent. Non latuit illos, eius vomitiones vehementes et alui deiectiones, strangulationes, singultus, sternutationes, rel. excitandi vis. Metuerunt quoque plus mali, si vomitus non succederet. Hinc toti in eo occupati erant, vtne in selectu corporum peccaretur, vnde excluderunt homines pulmonibus laborantes, imbecilliores, sicuti foeminas, senes, infantes; vt dispiceretur de tempestatis et anni temporis opportunitate; vt et rite praepararent corpus et moderarentur eius potentiam iusta illum praebendi ratione, et mitigarent sub ipsa eius actione turbas facile enascturas. Praenunciabant quoque aegris et cognatis curationis ambiguum genus instare. Non curo hic superstitiosos ritus, qui antiquissimo tempore ex Aegypto in Graeciam a MELAMPO, qui prima experimenta cum eodem fecisse dicitur, translati fuerunt. Maioris momenti est memoria recolere, quod corpus antea praepararent iis, quae mobilia magisque fluxa redderent eliminanda, mellitis scilicet et diluentibus, abstinentia carnis, vini, vomitionibus per mitiora pharmaca, vt aquam oleo mixtam, pridie coenae abstinentia. Ingesto autem

autem Helleboro cauebant a nimio corporis exercitio, quum effectus quiete mitior. Promptum vomitum desiderabat HIPPOCRATES, vt vel ipsa corporis concussio auxilium ferret, qui nisi contingeret, stimulo adiuuare illum annifus est, vel quanto-cyus Helleborum eliminare studuit, vt tamen AËTIUS (*de re medica Lib. 3. cap. 127.*) disertis verbis moneat, etiamsi radix nec vomitum nec aluum sollicitet, tamen salutarem morbi, cui destinatur, medelam exstare posse. Quodsi vero nimia vehementia effectus vrgeret, inunctionibus acidis, fomentis mollissimis, cardiacis reficientibus opem attulerunt. Ipsa quoque commoda medicinam hanc dandi ratio sollicitos eos tenuit. Rarius videtur data in puluere cum lentis cremore, aqua mulsa, lacte, vino dulci, in pulte vel cum melle in catapotia redacto. De dosi, qua offeratur radix, dolendum nihil ab HIPPOCRATE, nec a GALENO vel CELSO constitui. Vna mitigandi eam ratio haec antiquorum (GALENUS. *PLINII Hist. nat. lib. 25. cap. 5.*) fuit, quod ramusculus radicis Raphanis infereretur per diem noctemque, hique radicis Hellebori vi faturi, sed isto prius extracto, ederentur. Tutius tamen GALENO visum, Raphanos vna ante vsum oxymelle

macerare. Infusum quoque cum aqua factum, item decoctum eodem menstruo paratum, quod post mellis additamentum in spissitudinem mellis densatum erat, adhibebatur. Et huius mellis cochlear vnum vel lingendum offerebatur, vel ex sorbitione capiendum, et AETIO (*Lib. 3. cap. 134.*) tutissimum censebatur, quippe quod nec conuulsiones nec contractiones nec nimiam purgationem efficeret, et diuturniorem moram ad diathesin morbosam tollendam traheret. Apparet itaque, duplicem in vniuersum in radicis exhibitione finem fuisse, vel vt insignes turbas excitando partim concussibus vehementioribus fomitem morbosum subigerent, partim euacuatione fortiori excuterent, id quod intra quatuor vel septem circiter horarum spatium contingeret; vel vt lentiori et pacatiori eiusdem effectu cunctando fomitem tollerent (Conf. de Helleborismis veterum HIPPOCR. περι Ελληβορισμῶν in Oper. ed. LIND. tom. 1. p. 610. EIUSD. *Aphorism. sect. 4. Aph. 13. - 16.* JO. HENR. SCHULZII *Diff. de iis praestita Hal. 1717.* et LORRY *de melanch. vol. 2. p. 288. sq.*).

Vtebantur autem antiqui radice sui Hellebori albi in morbis curatu difficillimis chronicis, qui fortissimo

tissimo cuneo indigebant, quoties tenax quidam et rebellis tumor esset mouendus, quoties materies quaedam in caput ipsum et rationem impetum faceret, vel aqua alicubi vitiose collecta esset educenda, demum in affectionibus cutis foedis chronicis. Mania itaque et melancholia, morbus comitialis, hydrops, elephantiasis, vitiligo, lepra, rabies canina, praecipui morbi sunt, in quibus isti fidem tribuerunt. Notatum quoque, quod, qui in hisce subierant efficaces euacuationes in profundum multumque somnum inciderint et aliquando sudoribus diffluxerint.

Ast sensim in desuetudinem abiit Veratrum, vel quoniam mala ex improvido nec bene attemperato vsu enata medicos deterruerunt, vel, quoniam, quod probabilius, prout in re alia qualibet antiqua nouis locum cedere solent, ita aliis de morbis theoriis enatis, nouis denique medicaminibus pro eorum curatione inuentis, Veratrum obliuioni traditum. Non defuerunt tamen seculis proxime elapsis viri celebratoris nominis, qui similibus, quos dixi, morbis illud praecipere non dubitarunt. Extractum Veratri a granis duobus ad tria, vel per se vel in aliorum connubio vtiliter

K 5

mania-

maniacis dedit MAYERNE haud sine vehementibus euacuationibus. Tutissimum fuit mel helleboratum HEURNII ex mulla vel aqua saccharata, vel optime cum decocto Anisi (MAYERNE *Prax. med. Lib. 1. c. 7. p. 67. sq.*). Ad eandem morborum naturam, nisi dolus subfuerit (cuius quidem Helleborus quoque aptum remedium videtur), refero vexationem a daemone, qua Venetiis quidam olim tentati fuerunt, quam vero rev. Abbas ad Nicolai sacrarium potione discussit ex Hellebori albi drachma una, Cinnamomi scrupulo dimidio cum vini albi vnciis quatuor infusis, addito colaturae pauxillo sacchari; sic euacuatione copiosa sursum et deorsum facta exorcismo alio non opus fuit (WELSCH. *Mi-Homim. in Misc. nat. cur. Dec. 1. Ann. 4 et 5.*). WELSCHIUS eadem medela in eodem malo profecit; et MICHAËLI successit, teste ETTMÜLLERO, Lipsiae quondam in virgine, quae a daemone obsessa credebatur, Essentia huius radices. In epilepsia radicem ad grana tria, qua dosi et vomitum et alui purgationem excitauit, robustis optimo successu exhibuit MAYERNE (*Prax. lib. 1. cap. 3. p. 15.*). Hisce Veratri praeconibus iure additur CONRADUS GESNERUS, qui tam in epistolis vario loco, quam peculiari commentatione rem eius egit.

egit. Creberrime illo utebatur non ad purgandum, sed ad referandos meatus et crassos humores attenuandos, incipiendo a parua dosi et paullatim ascendendo. Vinum parauit ex radicis huius drachmis duabus et vini Cretici vnciiis sex, cuius colati drachmam dimidiam dabat, scrupulum sensim addendo, donec purgaret, quod aliquando ne ex sex vel septem scrupulis quidem contigit (EIVSD. *Epist. p. 13. b.*). Plurimum tamen tribuit Oxymeliti suo elleborato, quod et Iulianum dicitur, cuius duplex formula, farragine multa aliena facta (EIVSD. *lib. de Aconito et Oxymelite elleborato.*). Vtrumque ornat multis encomiis valde liberaliter, partim iam de Veratro recensitis, partim aliis, additis historiis prolixius expositis. Factum inde est, vt et in *Pharmacopoeam augustanam* (ZWELF. *Animadv. in Pharm. august. p. 99.*) reciperetur, et varii medici, HANNEMANNUS, QUERCETANUS, SCRETA, WEPFERUS, MVRALTO, LINDERUS, illud laudarent, item passim suis formulis reciperent (Loca citat FRICCIUS in *Paradox. de venen. p. 229. 233.*).

Sed vt et Veratri efficacia nouitate experimenterum aliquam commendationem habeat, subsistam
in

in iis, quae vel nostro tempore tentata sunt. Non multum fiduciae excitat temerarius vsus, qui in Sibiria contra varios pertinaces morbos inualuit. Ibi decoctum radice quouis mane per decem aut duodecim dies in hydropo hauriunt, vnde vomitus cietur et aluus purgatur vehementissimo impetu, quo paucis falus, plurimis mors obtingit (GME-LIN *Fl. Sibir. tom. 1. p. 75.*). Rarius ibidem in lue venerea administratur (*l. c.*). Jenifenses in vlceribus qualibuscunque praecipue apertis pedum deuorant fibram radice et capillorum vnum eorum, qui ad exortum caulis fiti sunt, et quouis quidem mane, donec vlcera munda euaserint et coaluerint, sub quo vsu saepe illis aluus mouetur et conatus vomendi incidit (*Ibid. p. 76.*). Sunt et in Russia, qui recentem radicem ad dimidium Solotnik (= gr. xxxv. circiter) cum melle mixtam ad lumbricos et taenias pellendas ingerunt (PALLAS *Reise durch Rußl. vol. 1. p. 49.*). Rustici ibidem quoque siccam radicem inspergant abscessibus, qui ex laruis oestri cuiusdam aestate in bobus enascuntur (*Ibid.*). — In Anglia haec radix, butyro in bolum redacta, contra rabiem caninam in omni stadio mali apud canes efficaciam praestitisse narratur (BLAINE in LAYARD'S *Essay on the bite of a mad dog, p. 68.*).

Prae-

Praecipuam vero ferius attentionem in se conuertit virtus, cui et antiqui plurimum tribuerunt, in mania et melancholia sananda. Inceptae quidem felici auso, sed ob taedium aegri non perfectae, curationis exemplum refert cl. LORRY (*de melanch. tom. 2. p. 312.*) scil. maniaci, qui ingesserat pomum cum Veratri radice coctum, demebatur vero haecce ante vsum eiusque in locum saccharo pomum conspergebatur; bihorio elapso metus syncopes incidit cum faucium strangulatione, stomachi et intestinorum cruciatibus vomituque multo, post somnum serenior multo mens, et licet iterare nollet experimentum, mitigatio ista delirii constantiam seruauit. Vetulus ille, qui plures insanos restituisse integritati hacce ratione asseuerauit, solebat drachmam radice vnā imo et alteram in vehementiori malo pomo indere. Differre ab hocce casu alius videtur, pariter a LORRYO notatus, licet effectibus similis, in quo drachmam vnā pulueris radice mediae parti pomi coquendi indiderat, et, radice ablata, eius in locum saccharum: vehementia effectus vero deteruit et aegrum et cognatos eius ab vltiori experimento, quod tamen completiorem successum promiserat (*Mem. de la Société R. de Medec. tom. 2. p. 183.*).

p. 183.). In hoc tamen oblationis modo facile patet, medicamen non ad exactum fatis sibi que simile semper pondus redigi posse. Evidentius igitur apparet, quid valeat Veratrum, ex mox significandis experimentis.

Plerasque memoriae proditas historias in cl. JO. ERNESTI GREDING opere posthumo (*Vermischte med. u. chirurg. Schriften, Altenb. 1781. inde a p. 30.*) legimus, et harum quidem viginti octo in nosocomio Waldheimensi concinnatae, nam de reliquis aegris, qui adfuisse videntur, nullae narrationes per partes factae sunt. Recensitarum quaedam nos de exitu ambiguos relinquunt, quum mors auctoris videatur impedimento fuisse, nec de omnibus constantia curationis evicta est. Dolendum quoque ex numerosis et ampliter quidem descriptis casibus vix alia confectaria fuisse deducta, quam quae ad doses dati Veratri spectant: meum igitur putabo hasce lacunas replere. Aegri, quorum cura gerebatur, erant mania, melancholia vel transitu mutuo vtriusque mali correpti; in quibusdam quoque epilepsia malis dictis sese associauerat. Usus in hisce fuit cortice radicum verno tempore collectarum, reiecta interna parte lignosa,

in

in miscela sacchari et quidem in puluere. Initium factum exigua dosi grani vnus intra nychthemurum, sensim augendo eam. Pauci ex vno vel altero grano nauseam et vomituritionem experti, sed modo ex maiori dosi granorum octo, quindecim, viginti et aliarum intermediarum dosium; quin grana viginti quatuor aegra quaedam tulit absque istis effectibus. Sed sunt, quibus grana sex vel septem vomitum excitarunt, qui quidem tanto certius subsequutus dosi maiori, e. c. granorum duodecim, scrupuli vnus, granorum viginti septem. Extractum quoque Störckiana arte paratum quibusdam datum est, vel in miscela pulueris Veratri vel Valerianae vel Visci querni, forma pilularum. Sed quum primi generis extractum exiguas modo euacuationes efficeret, reliqua nullas plane: subsistere in vsu pulueris visum est (GREDDING *l. c. p. 29. sq.*). Causa non vna apud singulos morborum horum mentalium fuit. Quidam ex morali occasione illos contraxerant, amore, superbia, aliorum mentem concussit terror insignis, vel depressit moeror ex rei familiaris offensa; in aliis menstruorum emanatio vel irregularis fluxus, item haemorrhoides suppressae in vitio fuere; in aliis natalitia similis labes in culpa fuit. Quibus vomitus

vomitus successit, hi reiecerunt mucum viridem, vel ipsam bilem viridem; alii quoque deiectiones plerumque crebrae, vt tamen nonnunquam et illa sub vsu torperet. Phlogosis emerfit post vsum apud multos in facie, naso, oculo, ore, lingua, item eruptiones cutaneae variae et maculae; in quibusdam pleuritica varia symptomata sese associarunt, item incaluit ita corpus cum tanta rubedine et calore faciei, vt venae sectione opus esset; fitis quoque vrsit diu et cephalalgia; exempla sunt sensus formicationis in digitis et manibus, quin remotioribus partibus (*Cas.* 11.); nec raras fuerunt spasticae vel conuulsivae affectiones; notabilia quoque crismus varia genera sunt: multi nempe insudarunt insigniter, aliis lotium copiosius fluxit, quibusdam salivae profluuium vberius inde contigit, et secretus mucosus multus, foeminis suppressionem menstruorum passis referati fontes huius excretionis, diu antea oclusi, sunt. Manifesta omnino curationis exempla extiterunt (*Cas.* 3. 11. 14. 25. 26.). Alii levamen modo inde perceperunt; sunt qui, paciores quidem inde facti, in blandum somnum, quo diu antea caruerant, inciderunt, sed rediit sensim tristis pristina scena. Haud pauci nullum inde commodum perceperunt,

ceperunt, licet mucum viridem euomissent. Quod quidam spe curationis exciderint, huius causa probabilis coniicienda in morositate, qua continuationi obstiterunt. Quidam etiam absque fructu Daturam antea, Hyoscyamum vel Belladonnam, ingesserant. Effectus istos grauiore, qui sese exseruerunt, vetat GREDINGIUS Veratro tribui, nec vnquam animaduertit spasmos tam vehementes, vt inde ineuitabilis mors consequuta fuisset (*l. c. p. 29.*). Repetitio vero huius medicinae vltra mensē, imo per plures menses facta est, et per hoc tempus semper illa capta. Si euentorum horum narrationi iudicium aliquod de ratione, qua iuuat, addendum: mihi videtur Veratrum febris praecipue vices agere, vt calor auctior, phlogoses, sitis, arguunt; sub hisce nixibus mouet stagnantia, dissipat et euerrit morbosos stimulos, et ipsum systema neruosum eiusque fontem, vel torpore languentem, vel non rite peruium, exagitat, aperit. Fateor tamen mihi displicere insignes medicaminum ambiguum doses, dum natura obnititur mediocribus, iis enim saepe mala emergunt noua, vix mitiora primario, contra quod pugnamus, quibus tandem natura succumbit.

Tutior omnino viam ingressus est meritiſſimus WENDT caſu ſingulari (deſcripto a cl. AGASSIZ in *Diff. de therapia maniae*, Erl. 1785. p. 37. et repetito quoad pleraque momenta in WENDT *Nachricht v. Kranken - Inſtit. zu Erlangen*, St. 5. u. 6. p. 38.). Aeger vir triginta trium annorum contraxerat maniam in furorem vsque increſcentem abuſu Piperis cum ſpiritu vini pro curanda febre intermittente; vnde ſenſim delirium tam ferox exortum, vt per hebdomades triginta tres vinculis muro affigere eum neceſſe eſſet. Sed reſtitutus eſt fanitati largis venaefectionibus, pediluniis tepidis, lotione capitis per aquam frigidam et applicatione glaciei circa frontem, vt et decocto ex radicis Hellebori albi drachma vna (quoniam ſcrupulus non ſuffecit) et aceti vini vnciiſ viginti, cuius initio quavis ſecunda vel tertia hora cochleare vnum, dein modo bis, tandem modo ſemel per diem captum. Poſt decoctum ſuntum quavis vice initio ſucceſſit vehemens iterataque pluries vomitio bilis tenacis profunde viridis, item copioſiſſima alui ſolutio (de hac vnice narrat cl. AGASSIZ p. 38.); deſtitit vero experientiſſimus medicus ab vltiori praebio, vtrimum modo mucus pallide viridis euomebatur, et virium lapſus manifeſtior animaduer-

animaduertebatur, soluebantur vincula ad finem tertiae hebdomadis, nec vnquam pristinum malum rediit. Non vnice quidem curationis meritum hic quaerendum in Veratro, dabo facile: attamen, non exiguum contulisse ad eandem et dignum imitatione prae se ferre exemplum, persuadeor.

Breuius legitur tincturam Veratri semel in delirio febris experte et omni vespera per duas vel tres horas redeunte, item alio casu in conuulsionibus hysteris cum constantia praeclaram suam virtutem declarasse; epilepticum autem, licet eius ope paroxyfmi filerent, per tempus recidiuam passum fuisse (SMYTH in *Medical communications* vol. 1. p. 207.).

Quam veteres iam notarunt Veratri in chronicis eruptionibus cutis praestantiam, haec passim recentiori experientia confirmatur. Huius loci est scabies, quam in America sanant decocto eiusdem aqua facto, quo ipso loca scabiosa lauant, vnde quidem ardoris sensus et miclio frequentior. Ibidem et pediculos necant pectine decocto eiusmodi immisso, quo caput pectunt (KALM'S *N. Amer. Resa*, tom. 3. p. 49.). In notissimo vnguento sulphurato contra scabiem, quo cl. PRINGLE in

L 2

noso-

nosocomiis vsus fuit, receptam quoque deprehendimus Hellebori albi radicem, quod additamentum efficacius reddit vnguentum et sali ammoniaco praestat, quod tamen sub defectu radicis admitti potest (PRINGLE'S *Obs. on the diseas. of the Army* p. 342.).

Tentata et fuit radix in exanthemate herpetico, passim exulcerato et crustaceo, valde pruriente, et quidem tincturae forma. Inter tres casus a cl. SMYTH (in *Medical Communications Vol. I. p. 207. sqq.*) enucleatos, in vno sub initium modo opem tulit, in altero curationem absoluit, in tertio optimam spem similis euentus excitauit. Data fuit tinctura a guttis viginti vel triginta sensim ascendendo ad duo cochlearia pro Thea in cyatho decocti Hordei bis per diem. Ex capta hacce dosi, etiam minori guttatim sumta, donec alluesceret ei aeger, vertigo, singultus, nausea et subinde vomitio et summa debilitas subsequuta.

PRAEPARATA ET COMPOSITA.

MEL HELLEBORATUM *Ph. Lond. p. 84.* Decoctum radicis Veratri colatum melle coquitur in iustam spissitudinem. Rarissime clysmatibus additum.

TINCTURA

TINCTURA VERATRI *Ph. Lond. p. 74.* Ex radice cum spiritu vini tenuiori digesta. In *Ph. Edinb. 1783, p. 123.* paullo dilutior prostat, addita quinta spiritus vini parte. Efficaciae iam aliquot exempla dedi.

PILULAE POLYCHRESTAE STARCKEYI *Ph. W. p. 140.* Iam senescentis famae, quae summa olim fuit, remedium, quod, intra saepem tartareum, Helleborum vtrumque officinarum et Opium cum Glycyrrhiza comprehendit. Differt ab hac formula ista in *KLEIN. Select. med. p. 176.* omissione Veratri et adhibito extracto Hellebori nigri. Praeter anodynam vim incidens, in diathesi catarrhali, rheumatismis et febribus intermittentibus, obseruata, magni olim habita, dosi granorum duorum ad sex supraque. Opium et Veratrum mutuo sese cicurare opinatur *SCHULZIUS (Prael. in Ph. Brand. p. 238.)*.

UNGUENTUM PEDICULORUM *Ph. W. p. 247.* Infunt femina Staphidisagriae, Veratrum, Mercurius viuus, vnde non vnice Veratri vis in censum trahi potest. Sed simul patet, incaute adhibitum, tam ob mercurium, quam acria, quorum pars, si

L 3

vlcuscula

ulcuscula capillitii, vt saepe fit, iunguntur, facile refoibetur, in tenella praecipue aetate nocere posse.

LOTIO EX HELLEBORO *Pharm. Lond. Spec. alt. a. 1787. p. 111.* Est radicis decoctum aqua factum, addito spiritu vini rectificato.

520.

Pharm. SABADILLI vel SABADILLAE *Semen.*

Veratrum . Ad hoc genus stirpem, vnde semen dictum, pertinere, coniectura modo probabili nititur; nemo eum botanicorum Mexicanam plantam, quae feminis mater est, recentem vel ficcam descripsit. Capsulas eius filiquosas vno fine iunctas, inter congeriem feminum reperiundas, qui cernit, facile cum Aconiti vel Delphinii fructu conuenire eas animaduertit, et multifiliquosis annumerat. At aliquando praeterea inter reliqua obtinent floris quaedam partes, scilicet stamina et pistilla, suo receptaculo inserta, vt ipse obseruauit, item petala, quae ipsa iuncta cum figura feminum stirpem Veratro propius accedere suadent. Hasce floris fructusque partes quidam perfectiores

res

res inter femina transmissa detexerunt, imo pedunculis et pedicellis suis infertas, vnde inflorescentiam racemosam vel spicatum describunt. Contigit hoc cl^{mo}. DANTOINE (in *Journ. de Medec.* 1766. tom. 25. p. 233.), qui modo errore facile condonando id calycem vocat, quod alii corollam, et multis annis serius cl. RETZIO (*Obs. bot. fasc. I. p. 29.*), qui tamen adhuc in dubio relinquit, vtrum racemus spicatus simplex, an compositus, adsit.

Ceuadilla vocatur stirps in noua Hispania Americes, teste MONARDO (*Simpl. medicament. ex nouo orbe, vers. CLUS. in exot. p. 341.*), qui omnium primus (a. circiter 1572.) eius mentionem fecit. Nomen significat idem ac Hordeolum, quo ipso respexerunt ad aliquam, quam sibi finxerant, cum Hordeo similitudinem. Vnde et ineptum nomen Hordeum causticum (C. BAUH. *Theatr. bot. cap. 26. p. 467.*). Semen hoc non confundendum est ob conuenientiam aliquam in nomine cum femine Sapotillae, quod ex Achrade Sapota petitur.

De quo hic sermo est SEMEN, non purum esse ex superioribus intelligitur. Sed sub hoc nomine

transfertur ex Mexicano regno miscela ex feminibus vel nudis vel intra capsulas suas reconditis, capsulis vel integris vel contritis, particulis floris variis et pedunculorum, proportione non semper aequali. Fructus integer tricapsularis est capsulis onato oblongis compressis, circiter semipollicaribus coloris straminei. In qualibet capsula clausa latent femina duo. Haec profunde bruna et subrugosa sunt, oblonga vno extremo obtuso, altero acuminato, latere vno subplana, altero conuexa, margine acuto, compacta; dissecta intus albida comparent. Haec omnia iunctim in vsum trahi solent. Quin fraude aliquando reliquis triplum vel quadruplum vel plus feminis Petroselinii in puluerem contusi, admiscetur, vel loco feminis Sabadillae aliquando puluis Piperis albi vel Hellebori albi venditur (GLEDITSCH in *Schrift. d. Berlin. Gesellsch. naturf. Freunde*, vol. 2. p. 84.). Haecenus non a practicis determinatum, an, quoad virtutem praerogatiua quaedam feminibus veris prae reliquis alienis partibus stirpis admixtis insit. Sed gustando vel per exiguam moram inueni capsulas modo amaricantes, vix vilo acrimoniae sensu instructas, femina ipsa autem acerrima, ingrate amara et apicem linguae cum sensu nauseosae dulcedi-

cedinis quasi per acus pungentia, labia ipsa et
gingiuas sensim afficientia, sub affluxu saliuæ co-
piofæ, quam crebrius exspuere oportuit. Et
haec quidem incommoda per plures horas dura-
runt vi sensim deferuescente. Facile dabo, alios
esse expertos similes sensus in faucibus, si diutius
gustauerint. Odore carent semina, ast puluis
eorum naribus attractus sternutationem mouet
(LOTTINGER in *Journ. de med. tom. 11. p. 468.*).
Vehemens adeo errhinum esse, perscripsit L. B. DE
ASCH (in litt. a. 1778.). Infusum aquosum valde
acre et causticum, spirituosum pariter, sed simul
prodit odorem fortem aromaticum. Extractum
aquosum primum octauam fere partem ponderis
feminum constituit, spirituosum autem fere quar-
tam (GLEDITSCH *l. c. p. 94. sqq.*). Semina in
puluerem redacta vim suam amittunt mora, vnde
opus, istum nonnisi paullo ante vsum parare (LOT-
TINGER in *Journ. de Medec. tom. 11. p. 468.* et
WILLEMET in *Nouv. Mem. de l'acad. de Dijon 1782.*
p. 202.). Cuidam tamen nec hac cautione opus
esse videtur (DANTOINE in *Journ. de Med.*
tom. 25. p. 232.).

Quod in multis libris materiem medicam
lustrantibus, quin recentioribus, frustra quaeritur,

et ante paucos modo annos externo vnice vsui, non sine quorundam metu destinabatur semen, hoc seriori tempore inclaruit insigniter, nec illud ore ingerere dubitatum est.

Gravius inde afficiuntur vel animalia, quae illud deuorant, nec modo ex insectorum vel vermium familia sed grandiora et perfectioris compagis. Feles, quae ad pugillum vnum (pincée) puluerem deuorandum cepere, spasms violentis tentatae sunt; item quum in Lotharingia eius drachma dimidia canibus lue grassante ingereretur, hi vomitum et subinde conuulsiones perpeffi sunt (WILLEMET *l. c. p. 201.*). — Cimices lectularios necat sub conuulsiuis motibus. Quo fine puluere subtili omnes rimae et fissurae suppellectilis iis inquinatae consperguntur (SEELIGER in SCHMUCKERS *vermisch. Bemerk. vol. 2. p. 272.*); vel lotionem ex aceti vini libra vna cum seminis Sabadillae vncii duabus per duos dies digesta depurantur (WILLEMET *l. c. p. 200.*).

Cathaeretica vis in gangraena et vlceribus putridis impurisque et alia ad vermes in vlceribus necandos, quam MONARDES (*l. c.*) praedicat, hodie non curatur. Omnium vero consensu
eminet

eminet infesta sua in pediculos potestate, comprobata saepe in militibus, nautis et pauperibus, scholis pauperum, nosocomiis, et religiosorum quibusdam ordinibus. In Gallo - prouincia, quod obtinet nomen Poudre de Capuzin, et vulgare nomen Germanicum Mexicanischer Läusefaamen, respicit hunc usum. Si caput infestat haecce pulitities, axungia exceptum inungitur (VAN DER BECK *Aët. nat. cur. vol. 1. 1727. App. p. 120.*) vel capillis antea oleo oblitis puluis inspérgitur. Vestimentis vel stragulis lecti si inhaerent pediculi, haec conspergi solent puluere, vel antequam confluantur, indi hic iisdem solet. Ita tam pereunt quam aufugiunt. Profuit in nosocomiis castrensis ad infesta ista animalcula delenda decoctio feminum Sabadillae et foliorum Tabaci concentrati per virgulam lectum vestimenta et pauimenta rigare, vnde intra nycthemerum fere perierunt (*K. Preuß. Feldlazareth, p. 374.*). Sunt, qui nihil mali ex Sabadilla in hunc scopum adhibita metuunt (VAN DER BECK *l. c.* LOTTINGER. BERG. *Mat. med. p. 822.* SCHMUCKER *vermischt. Schrift. vol. 3. p. 8.*). Interim nolo temere applicari ab hisce, qui achoribus capitis laborant, per quorum vlcuscula resorptio acerrimi pulueris facile fit.

Fuit

Fuit iuuenis, cuius capiti puluis copiose inspersus fuerat, qui vero inde insanire coepit, donec aqua frigida totum caput lauaretur (PLENK *Mat. chirurg. p. 339.*). Infans quinque vel sex mensium, cuius nutrix hocce puluere vsa in capillis suis fuerat, siue deglutierit de eo aliquid, siue resorptum eius aliquid fuerit, praeuiis conuulsionibus periit (LENTIN *Beobacht. einig. Krankheiten p. 168.*). Vtrum sinistri euentus exempla aliena, an propriis oculis obseruata, illustrem Equ. A ROSENSTEIN permouerint ad suppressendam laudem huius feminis in tertia editione libri sui de morbis infantum, non dixero: certe in prioribus editionibus (*Ed. 2. p. 363.*) suavit, vt praeter munditiem infantis velamini eius semen infueretur.

Recensitae modo historiae prout suspectam horum feminum naturam demonstrant, ita et alia foeminae, quae ex confusione nominis pulueris eiusdem portionem, quae tamen non significatur, ingessit, vnde dolor ardens ventriculi, vomituritio, nausea: vomitu tamen arte excitato et decocto feminum Lini hausto vitam eius seruare contigit (LENTIN *l. c. p. 167.*).

Hi tamen funesti euentus non prohibuerunt, quin semen a quibusdam medentibus ad vermes intestinales apud homines necandos, dosibus haud exiguis, aegris ingereretur. Nec in hisce periculis diiudicari volo Sabadillae virtutem ex lubrico rationis ludibrio, sed firmiori longe experientiae fulcro, quae utique fauet, modo meminerint iuniores et inexperti in repetendis iis cautionem iustam non esse negligendam.

Cuinam anthelmintica Sabadillae vis nostro tempore primum innotuerit, certo dirimi nequit. LÖSEKIUS (*Auserl. Arzneymittel, ed. 4. p. 363.*), licet capite anthelminticorum notam adiecerit de hoc semine, efficaciam tamen hanc ne verbulo quidem commemorat. Cl. SEELIGER observatio duplex (in SCHMUCKERS *verm. chirur. Schrift. vol. 2. p. 71.*) a. 1779. primum comparuit. Suecus tamen medicus, CARGER, monet, se iam a. 1776. in narratione collegio medico Stockholmiensi de rebus in munere suo gestis oblata, mentionem fecisse efficaciae huius medicinae contra vermes per plures annos a se exploratae (*Veckoskrift för Läkare, vol. 5. p. 297.*). Quicquid horum sit, SCHMUCKERO plurima experimenta per partes

partes descripta debentur, et meritum, quod plurimorum animos primus in hocce medendi genus conuerterit. Puluis intra vitrum lumbricis terrestribus vel ascaridibus lumbricoideis inspersus hisce conuulsiones creat violentas morte pedissequa (SCHMUCKER *l. c. vol. 3. p. 15.*).

Constitit vero in singulis tribus vulgaribus vermium speciebus praestare eximia. Nec nocuit infantibus tenerioribus (SCHMUCKER *l. c. p. 12.* HAGSTRÖM in *Veckofkr. för Läk. vol. 4. p. 361.* item *vol. 5. p. 297. not.*). Duplici casu taeniam eius ope expulit cl. SEELIGER (*l. c. vol. 2. p. 271.*), data quotidie pulueris drachma dimidia, cum conferua in bolum redacta et mane cum melle capta. Vsu hocce per quatuordecim dies continuato et quolibet quinto die draffico interpolato, frustulatum fecessit vermis cum incredibili copia mucii. In vno simul melancholia, quae mali comes fuit, discussa. Aegrorum quoque meminit cl. SCHMUCKER (*l. c. Obs. 10. 11.*), quos a taenia Sabadillae ope liberauit et Nufferiano remedio tutiorem quin efficaciorum declarat (*l. c. p. 12.*), subscribente experientia cl. CARGER (*l. c. p. 297.*). Dolendum a nemine horum speciem expulsaetaeniae

taeniae fuisse definitam. Cl. HERZ (*Briefe an Aerzte 2. Samml. p. 50. cas. 3.*) tamen commemorat nominatim Taeniam Solium, cuius articuli ante figillatim ex infante fefquienni secefferant, iam vero pars longitudinem $2\frac{1}{4}$ vlnarum aequans cum exili sine post electuarii, ex feminum Sabadillae scrupulo vno et syrupi Rhei vnciis duabus et dimidia, cochleare exiguum pro Thea bis per diem datum breui prodiit, absque vllis aliis subfequis vermis vestigiis, licet continuaretur medicina.

Ascarides exiguae istae, quae in intestino recto plerumque nidulantur, pariter hocce auxilio abolentur. Breuissima via hoc fit clysmate ex Sabadillae drachmis duabus cum aquae vnciis decem ad colaturam vnciarum septem coctis et aequali copia lactis mistis, subiunctis pilulis mox dicendis ex Sabadilla et melle; vnde mortui euocantur (SCHMUCKER *l. c. p. 17.*). Suffecit et vsus internus Sabadillae vel in puluere vel in pilulis huic scopo, etiam quum in comitatu lumbricorum infestarent (SCHMUCKER *l. c. cas. 1. p. 18.* HAGSTRÖM in *Veckoskr. för Läkare, vol. 4. p. 361.* HERZ *l. c. Cas. 1. 2.*).

Sed

Sed plerique casus ad lumbricos profligandos spectant. Quomodo id tuto fiat, iam vberius est explicandum, vnde et norma capi potest, dum contra reliquos vermes adhibeatur. Ad consilium SCHMUCKERI capsulae fructus vna cum feminibus abditis in subtilem puluerem rediguntur. Pro adulto vtitur sequenti modo (*l. c. p. 14.*). Primum alius Rheo et sale mirabili Glauberi laxatur. Die post mane puluerem ex feminum Sabadillae et Elaeosacchari Foeniculi $\overline{aa}$ drachma dimidia exhibet, et mox vnum vel duo cyathos infusi florum Chamomillae vel florum Sambuci superbibendos curat. Plerumque inde fit vomitus et vna vermes, si ventriculum occuparint, eiiciuntur, et hora post ius auenaceum tenue potatur. Die postero rursus puluerem aeger ingerit, vnde iterum vomitus. Nisi vermibus amplius in conspectum veniat, tertio mane modo dimidium pulueris fumitur et vesperi alterum dimidium. Sicque et fit quarto die. Quinto mane purgans rhabarbarinum datur (pulis ex Rhei drachma dimidia et gr. octo Resinae praeparatae). Sexto die boli tres, quorum quilibet Sabadillae grana quinque cum necessaria quantitate mellis despumati continet, capiuntur tam mane quam

quam vesperi, et sic pergitur sub alterno purgantis usu quolibet quinto die exhibiti, donec nullus mucus amplius secedat, et aeger nihil molestiae in abdomine amplius sentiat. Subinde opus est continuare normam hanc per viginti dies, antequam mucus verminosus omnino eiectus fuerit. — Infantibus duorum ad quatuor annorum mane pulueris Sabadillae grana duo cum syrapi Rhei cochleari paruo ingeruntur, superbibito infuso Sambuci cum lacte; et vesperi eadem quantitas. Quinto die aluus hisce granis decem vel duodecim Rhei laxatur. Eadem, quae dixi antea, si adsunt indicia continuationem iniungunt. Nolo ulterius perfequi doses Sabadillae et purgantis selectum, in quo apud maiores infantes et mercurio dulci locus est, pro aetate diuersa viri cel. suasu variandum.

Praestat Sabadillam melle mistam in bolo propinare, quam in puluere, nam hic per breue tempus vehementem ardorem in ventriculo excitat, quum nullus contra subsequatur in mellis connubio. Non nocet tamen ardor iste, sed puluis modo vomitiones aliquot biliosas et purgationes alui in vermium sodalitio excitat (HERZ

Appar. medic. Vol. V.

M

l. c.

l. c. p. 57.) Infantibus tutior est miscela ista cum melle.

Inter tot felices euentus documenta aduersum cl. BLOCH (*Preischrift v. d. Eingeweidewürmern p. 51.*) in curatione vermium iudicium restringi omnino debet, quippe qui aegros absque commodo grauitate affici innuit, et quod taeniae frustra aliquando post usum eius eliminantur, id vnice eius aluum mouendi potestati tribuit.

Indicia insuper haud obscura adsunt, quod epilepsiae et conuulsionum grauiorum aliquando remedium haud spernendum existet. Nulli omnino vermes subinde secesserunt, sed mucus modo mali moris copiosus et foetens deiectus, qui, quamdiu apparuit, in administranda Sabadilla continuatum (*SCHMUCKER l. c. p. 11. SEELIGER l. c. p. 35. item Cas. 13. p. 36.*).

C O M P O S I T A.

UNGUENTUM CONTRA PEDICULOS *Ph. Dan. p. 283.* Inter alia recipitur hoc semen.

UNGUENTUM AD PHTHIRIASIN *Ph. Austr. provinc. p. 289.* Differt praeparatio, qua et mercurius continetur.

ASPA-

A S P A R A G V S.

LINN. *Syst. veg.* p. 274. *Gen. pl.* p. 168.

521.

Pharm. ASPARAGI *Turiones*; *Radix.*

Asparagus officinalis; caule herbaceo tereti erecto, foliis fetaceis, stipulis paribus LINN. *Syst. veg. l. c.* Conf. *Spec. pl.* p. 448. a) *Asparagus maritimus* crassiore folio. c. B. β) *Asparagus syluestris*, tenuissimo folio. Vtramque varietatem combinat editor *Fl. Dan. tab.* 805. *nomencl.* p. 5. γ) *atilis* LINN. *Asparagus fatiua* c. B. cuius icon exstat in REGNAULT *Botan. l'Asperge.* Planta perennis in pratis vel locis maritimis calidioris Europae, vt Hispaniae, Italiae, Valesiae, Rhaetiae, Angliae, insularum Daniae, Livoniae, Curoniae, temperatoris Sibiriae spontanea; sed ob vsum turionum tam in patria, quam frigidioribus regionibus, copiosissime colitur.

Veteribus Graecis vtrum noster *Asparagus fatius* notus fuerit nec ne, de eo in vtramque partem disputatum. Litem nouissime illustrauit FRANZIUS (*Diff. inaug. de Asparago ex scriptis ve-*

M 2

terum,

terum, *Lipf.* 1778.). HALLERUS (*Hist. stirp. Helv. n.* 1239.) DIOSCORIDEM quasi in fidem notitiae citat.

TURIONES vero, qui et proprie Asparagi dicuntur, ista pars sunt, cuius causa non sine magnis passim sumtibus stirps cultura sub dio adiuuatur: nam ex fera amariores solent emergere, attamen in calidioribus regionibus edules. Turiones ex radicibus annosioribus primo et adulescente vere mira celeritate si tempestas calidior et humidior incidit, pullulant, teretes, perpendiculares tecti squamis lato ouatis, crassitie pro foli fertilitate diuersae, ad pollicem vsque capite vel apice obtuso instructi, multo succo aquoso turgentes, hinc fragiles. Hi nisi tempestiue praecidantur in caules ramosos suis foliis vestitos explicantur. Coloris magna diuersitas, exstant enim virides, albi, item purpurei. Albi capitulo viridescente praecipue in deliciis sunt. Culturam multis describere ab hoc loco alienum est. REICHARDI (*Gartenschaz P. 4. p. 46.*), MILLERI (*Gardeners Dictionary*), auctoris libri *l'Ecole du Jardin potager* 1. p. 203.), SEIDELII (*Kurze Anweis. d. Spargel mit wenigen Kosten u. zugleich vor-*

vor-

vorzüglich schön zu bauen; ed. 3. Erlang. 1786.) regulae non suo successu carent. Nec compendium varium artis, item sumtibus parcens a cl. EHRENREICH (in *Vetensk. Acad. Handl.* 1765. p. 214. *sqq.*) et cl. HIRSCHFELD (*Garten-Kalender* 1783. p. 161.) traditum, legisse pigebit. Absque fimo colere edocuit RAMMELT (*oekonom. Abhandl.* vol. 1. p. 57.). Arenoso solo delectatur Asparagus, vbi spontaneus est, quem nutum naturae et ars vtiliter sequitur. Cauendum est, ne praecidantur turiones plantarum tribus annis iuniorum, vel exiliores, nec vltra Iunium adolescentem in colligendis istis pergendum, quoniam metus est, ne inde radix eneruetur; item danda cura, vt ne, dum refecantur, radici vis inferatur. Si differtur collectio, donec capitulum notabili altitudine super terra promineat, turiones inde tenacitatem contrahunt, hinc mane vesperique eorum prouentui inuigilandum. Sic per duodecim pluresque annos puluini eiusmodi largam Asparagorum messem concedunt. Probe culti capitulis et vicina parte quidem tenerrimi sunt, sed ad basin fere vsque edi possunt, quin adeo do-drantali longitudine praecisi. Commendabiles eos reddit non solum sapor dulcescens et leuiter

M 3

amari-

amaricans, sed et, quae verno tempore obtinet, aliarum plantarum culinarium egestas.

Leui modo coctione opus habent. Exilio. res turiones in frustula discissi in sculis carnis gratum saporem impertiunt. Crassiores femicocti instar acetarii in consueta olei oliarum et acetii miscela eduntur. Maxime vulgare autem est, eos in fasciculos colligatos et in aqua modice salita coctos cum butyro liquato vel embammate vario e. c. ex ouí vitello, butyro, succo Citri vel vino et saccharo edere. Taceo varia fercula magis composita, quae Asparagi intrans, in exiguas portiones discissi, prout pisces viridibus, daucis tenellis, cancrorum caudis etc. addi solent.

Non multum tamen nutrimenti hi turiones afferunt. Facile plerumque digeruntur a ventriculo, prout sub experimentis ill. PRINGLE, quum carni adderentur sub calore gr. centum, breui fermentationem subierunt eamque insignem, acorem vero eum contraxerunt, vt coagulum lacti impertirent, licet non magis constantem, quam vt intra biduum vel triduum corruptela carnis omnino subigeretur (EIVSDEM. *Dis. of the army App. p. 55. sqq.*). Noui tamen imbecillum hy-
pochon-

pochondriacorum et hysteriarum ventriculum ab eorum esu grauari et acoris sensu eos istis molestos esse. Nec negandum, homines ad quosdam morbos dispositos non sine exasperatione mali vel resuscitatione illos ferre. Ita Asparagis largius comestis haemoptysis reuertit (QUARIN *Animadvers. pract.* p. 66.). Hinc et dissuadendi phthi- sicis. In podagricis esus eorum paroxysmum ac- celerat (BOERHAAVII *Aphor.* §. 1258. VAN SWIET- TEN *Comment.* vol. 4. p. 306. et vol. 5. p. 306.). Facile et dabo iurisconsultum quendam calculosis variis symptomatibus post esum Asparagorum affe- ctum fuisse, et arenas copiose eminxisse, licet HELMONTIUS, qui haec narrat (*De lithiasi cap.* 5. §. 17.) causam effectus haud concinne explicet. Hic sine dubio repetendus a vi insigni, qua pol- lent Asparagi in lotio pellendo. Docet hancce efficaciam vberior midio post esum a quolibet facile percipienda, imo niictus cruentus qui ali- quando inde subsequutus, recrudescens plerum- que, quotiescunque nouiter illi indultum est (LANZONI in *Act. nat. cur.* vol. 1. *Obs.* 92. p. 172. SCHULZ *Diss. de inexpectato medicament. effectu,* Hal. 1739. §. 7. BERG. *Mat. med. veg.* p. 268.). Simul ingestis Asparagis etiam parua

quantitate post pauca minuta temporis prima foetore lotium imbuitur, haud absimili me iudice illi, quem Geranium robertianum spargit. Primus SIMON SETHI (*de alimento*, §. 9.) huius foetoris meminit. Meretur curatius per experimenta in causam huius foetoris inquiri; nam quod eum tribuant quidam alcali volatili Asparagorum, duplici adhuc demonstratione opus habet, primum, eiusmodi abundantiam vere adesse, dein, si adsit, huius phaenomeni causam esse: foetorem enim lotio non alia volatilia impertire solent. Ad auertendum eum, e re est, antequam homo mingat, aquam spiritu falis ad acorem aceti vini acerrimi impraegnatam matulae infundere (MACQUER in *Gazette salulaire* 1768. n. 22.). Calculus vrinarius, succo Asparagi frigido immixtus, decrefcere et compressus in puluerem comminui visus est, vt inde communicare turiones cum lotio vim calculos dissoluendi probabile appareat (LOBB *de dissolv. calculum* p. 43.). Equidem tamen persuadeor, plus praestare in calculo antequam arenulae coalescant instar diurectici. Veteres comestis largius Asparagis infoecundas foeminas reddi, mares autem ad officium coniugale alacriores statuerunt, in quibus effectibus ad
nostros

nostros Alparagos applicatis dilucidandis argumentorum vario genere multi sunt BURCHARDUS (*Lexic. med. uniuers. A - B. p. 1152.*) et WESZPREMI (in *N. Magaz. für Aerzte 1. B. 1. St. p. 80. sqq.*). Diuretica saepe ad venerem exci-
 tandam valere, in foeminis autem menstrua sub-
 inde pellere copiosius, nouimus. Inde forsitan
 lumen aliquando rei tam insolitae prima conside-
 ratione vifae affertur. Patet ex hisce aequali
 fere iure inter medicamina ac inter cibos locum
 sibi hosce turiones vindicare.

RADICIS tamen crebrior olim in medicina
 fuit administratio, quae hodie fere omnino obso-
 leuit. Eius forma haec est, quod ex tubere
 transuersim collocato multas fibras cylindricas
 simplices calamum scriptorium crassas oblique
 emittat. Recens texturam carnosam subsuccosam
 habet, saporis ex leui dulcedine amaricantis.
 Praefertur radix ferae plantae isti, quae culturam
 subiit. Lotium pariter foetentem reddit, sed an-
 tequam turiones emerferunt. Inter aperientia
 diuretica olim militauit dataque in decocto vel
 infuso et credita hisce viribus superior esse tu-
 rionibus. Aperienti virtutis memoria adhuc con-
 seruatur nomine

M 5

RADIC-

RADICUM QUINQUE APERIENTIUM MAIORUM,
quarum haec vna fuit.

SYRUPUS DE ALTHAEA FERNELII *Ph. W.*
p. 203. inter tot alia superflua et hanc radicem
continet.

B R O M E L I A.

LINN. *Syst. veg. p. 259. Gen. pl. p. 158.*

522.

Pharm. ANANAS *Fructus.*

Bromelia Ananas; foliis ciliato-spinosis mucro-
natis, spica comosa LINN. *Spec. pl. p. 408.*
Nana Brasilianis; Ananas Lusitanis PISON. *Hist.*
nat. et med. p. 194. Carduus Brasilianus, fo-
liis Aloës c. B. Ananas COMMEL. *Hort. Amstel.*
Vol. 1. p. 109. tab. 57. In icone, ceterum
optima EHRETI ed. TREW *tab. 2.* desunt folia
radicalia; huic adscribitur nomen Ananas acu-
leatus fructu ouato carne albida TOURN. Planta
perennis Americae australis, vbi primum in
Brafilia visa, insularum Indiae occidentalis,
Malabariae, item insularum plurium Asiatica-
rum Celebes, Amboinae, Moluccanarum, Phi-
lippi-

lippinarum (RUMPH. *Herb. Amb.* vol. 5. p. 228.)
 cuius spontanea. Extra patriam, si iustam per-
 fectionem attingere debet, cultura sumtuosa
 indiget in vaporariis eius praecipue in finem
 exstructis; vnde haecenus non nisi principum
 et ditiorum hortos intravit, qui vel in hisce
 colendis speciem luxus collocant.

Allicit vero ad cultum et speciosa stirpis
 fructiferae forma, et fructus maturi gratissimus
 sapor fragrantissimusque odor. Hinc non pauci
 sunt, qui palmam reliquis omnibus fructibus
 eum praeripere contendunt. Colore, figura, magni-
 tudine, etiam saporis gratia, fructus variat multiplici
 modo; hinc brevius nomine *Ananas albi, rubri, vi-*
ridis, oliuacci, distinguitur, de quibus aliisque va-
 rietatibus, quae folia respiciunt, quae ipsa in quibus-
 dam spinis destituuntur, iuvat perillustrem o. DE
 MÜNCHHAUSEN (*Hausvater*, vol. 3. p. 483. *sqq.*)
 consulere. Praestantissima varietas est, cuius no-
 men *Tournefortianum* modo dixi, quae meretur
 reliquis praeferri ob maximos et delicatissimos
 fructus. GONÇALO HERNANDEZ DE OVIEDO (*His-
 toria general de las Indias lib. 7. cap. 13.*) primus
 est, qui fructus *Ananas* mentionem fecit. Plura
 historica

historica de eius in Europa primo tempore successu memoriae prodidit cl. BECKMANN (*Beytr. z. d. Erfind. vol. 1. P. 3. p. 434.*) Scriptorum, quae culturam eius tradiderunt, insignis seges est, quorum notanda TAYLOR's *Treatise on the Ananas, Devizes* 1769. *Hann. Mag.* 1771. n. 30. *Beste Art Ananas zu pflanzen, Stutgard* 1778. *Hausvater l. c. p. 489. sqq.* SPEECHLY's *Treatise on the culture of the pine apple, York* 1779. MAWE's et ABERCROMBIE's *Univerf. Gard. and Botanist* vnde versio in HIRSCHFELD *Gartenkalender* 1784. p. 249. *sqq.* et *Hann. Magaz.* 1784. n. 101. *sqq.*). Succedit itaque, et fructu hocce potiri, absque artificiali calore, in vaporariis, cortice coriario vel fimo repletis. Non maturefcunt in Europa femina, vnde propagatur vel coma fructui imposta, vel furculis, ex alis foliorum floralium emergentibus, vel iis, qui ex radicibus annosiorum plantarum pullulant. Ex coma optimus fructus provenit, et vno quidem anno praecocius, hinc hortulanis reddi solet. Infesta saepe plantis infecta sunt praecipue ex Cocci genere (KERNER *Naturgeschichte d. Coccus Bromeliae* 1778.), quae optime plantis aquae, in qua caules Nicotianae macerati fuerant (KERNER *l. c.*), vel aquae cum mercurio

mercurio vino digestae et saponis viridis tantillo mixtae, immerfis, vel irrigatione eiusmodi aquae mercurialis (SPEECHLY *l. c. p. 122.*) necantur.

FRUCTUS bacca est, ex pluribus acinis angulato rotundis coadunata, quibus squamae calycinae mutatae interiacent. Haec iuncta corpus globoso oblongum constituunt succosum, magnitudine pugni vel hunc superante. Fructu hocce transuersim discisso, striae radiatim procurrentes, item loculi, conspiciuntur. Maturitas cognoscitur odore fragrante, colore cereo, et in varietate alba mollitie aliqua, qua cedit prementi digito. Ante esum neque caulis nec coma auferri debet, ne saporis odorisue iactura fiat. Immaturus acris manifestius est. Maturus crudus editur, postquam in orbiculos sectus fuerit, et extima membrana coriacea ablata, quidam saccharum illi inspergunt vel vino nominatim Hispanico antea macerant, vt acrimonia exuatur, quae subinde gingiuas et palatum erodit, et vesiculas in lingua excitat, imo os interne cruentat. Ab hac derivanda incommoda varia ex nimio vsu, quorsum inflammationes (ACOSTA *de las Drogas de las Indias orient. p. 351.*), diarrhoea et dysenteria

(BONTII

(BONTII *Hist. nat. et med. p. 145.*). Sapor gratissime ex acido dulcis siue vinosus est. Quidam eum comparant cum sapore fragorum, alii cum isto persicarum, alii compositum declarant, vt OVIEDO ex persicis, cydoniis et aromate moschatae nucis vel, vt MERIANA, ex vuis, Armeniaco, malo Sinensi, pomo et pyro, vt taceam alia imaginationis ludibria; reliqui breuius rem expedientes saporem ex qualicumque delicato fructu vnitum in hocce sentire sibi videntur. (Conf. BENGT BERGII *Tal om Läckeheter, P. 1. p. 162. sqq.*). Subinde saccharo conditus ex America et India occidentali transfertur, prout pistores dulciarii Gallici fructum in orbiculos factum saccharo condiunt. Hacce forma tamen multum gratiae perit, quae recenti fructui inest. Quum haecenus in Europa nonnisi mensae secundae superioris ordinis hominum vel ditiorum destinetur: sponte patet, vix nisi apud hosce medicaminis vicem agere posse.

Non destituitur tamen effectu medico.

Febrientibus in Noua Hispania refrigerii scopo exhibetur, hique orbiculos ore tenent sitim mitigandi causa et linguam humectandi

(HER-

(HERNANDEZ *res med. Nov. Hisp. p. 311.*). Analepticam vim exercet et vires erigit, et stomachum nauseabundum corrigit (PISO *l. c. p. 195.*). Subuenit vrinæ suppressioni et doloribus nephriticis (*l. c.*). Hasce laudes renouauit nouisque auxit cl. BALDINI (*Saggio de' Scorbetti, ed. 2. 1784. corredata di alcune Osservazioni intorno all' Ananas*), in ictero, hydrope. Nominatim meminit viri, qui paullo post partum ex infirmitate ventriculi multum laborabat successu aliorum remediorum destitutus, sed qui ingestio hoc fructu per orbiculos intra duas hebdomades perfecte conualuit (*l. c. p. 105.*). Potest in hosce scopos vel sic capi vel forma liquoris congelati, iulepi, confectiois. Nec omittenda eius in ore detergendo virtus, qua omne collutorium superare fertur (WRIGHT in *Lond. med. Journal 1787. P. 3. p. 230.*). Inter liquores congelatos is, qui succum fructus huius comprehendit, gratia fere reliquis omnibus antecellit, nec in Italia vsus eius apud magnates rarus est (BALDINI *l. c. p. 64.*). Dissuadetur vero fructus in inflammatoriis morbis, conuulsionibus, haemorrhagiis, grauiditate ob metum abortus (*l. c. p. 109.* RUMPHIUS quoque succo aliquando vti innuit

innuit mulieres praecipue Ternatenses ad foetum intempestive pellendum, haud sine proprio periculo) arbitror potius ratiocinio, quam experientia, duce, nisi de excessu sermo, qui in qualibet alia re nocet. Liquor spirituosus quoque eius additamento paratur, gratissimus quidem palato, sed simul valde calidus, unde aqua dilui debet, quae et odore et sapore specifico fructus imbuitur. In Italia quoque liquor quidam, Nanaia dictus, delicioso suo sapore valde claret (*l. c. p. 110. sq.*).

Taceo usum foliorum ficcatorum in India orientali pro filis, quae praeuia putredine, ut in Lino et Cannabi, opus habent. Miscentur cum Gossypio, ut textum inde fiat (RUMPH.).

C O L C H I C V M.

LINN. *Syst. veg.* p. 287. *Gen. pl.* p. 180.

523.

Pharm. COLCHICI Radix.

Colchicum autumnale; foliis planis lanceolatis erectis LINN. *Spec. pl.* p. 485. *Colchicum commune* C. B. Icon in STÖRCKII *Lib. de Colchico*, et alia in versione Germ. SCHINZII *v. d. Lichtblum*; item in REGNAULT *Botan. Le Colchique*. Confer etiam cl. HEDWIG *Comment. in Leipz. Magaz.* 1781. p. 297. *sqq.* vbi et interiores stirpis partes depinguntur, et 1782. p. 319. *sqq.* Planta perennis Europae temperatoris, vt Germaniae, Carniolae, Helvetiae, Angliae, Galliae, in pratis vdis crescens. Boreales terras, e. c. Sueciam, fugit. Floret autumnno incunte absque foliis, fructum ferens subsequente vere foliaque.

Vitiose in pratis saepe luxuriat terramque enervat, vnde querelae societatis oecon. Genevensis (*Mem. de la Société à Geneve, P. 1. p. 52.*). Κολχικόν DIOSCORIDIS (*M. m. lib. 4. cap. 84.*) creditur, qui autem bulbo dulcem et tam iucundum saporem adscribit, vt eo imperitos fallat.

Appar. medic. Vol. V. N Memo-

Memorabilis omnino inter medicamina stirps, quam initio veneni suspicio exosam reddidit, dein superstitiosae narrationes contentui tradiderunt, tandem nostro tempore inter plurima dissidia vis haud mediocris in morbis ambiguis explorata celebravit. Et haec quidem ad radicem spectant.

RADIX bulbus geminus solidus est, quorum uterque communi tegmine membranaceo, eoque duplici, externo coriaceo et profunde bruno, interno tenuiori et pallidiori, vestitur. Ratio utriusque bulbi pro anni tempore vario valde differt tam quoad compagem, quam magnitudinem. Radix si effoditur vere e. c. medio Maio: bulbus, qui praeterito anno scapum fructiferum gessit et autumnno florem protulit, marcidus et corrugatus conspicitur; alter vero, qui folia iam sustinet vna cum pericarpis succosus et infra fibris instructus cernitur, et latere opposito bulbulus sulco immersus praesto est, floribus autumnno ferendis destinatus. Annotinus emarcidus et exsuccus reiiciendus est, alter ovatus nucis iuglandis subinde magnitudinis fouea et crista laterali sursum instructus, vnice pro usu seruandus est. Hic interne albus. Quo succosior est radix, eo efficacior, hinc
ineunte

ineunte aestate colligi eam iubet ill. STÖRCK (*Contin. experim. p. 141.*).

Judicium de vi non solum sed et de sapore et odore huius radicis tantum differt, vt conciliari nequeant auctores, si vtrique veraces fuerint, nisi discrimen vel quoad locum natalem, vel quoad anni tempus, vel quoad naturam hominum, qui experimenta subierunt, accipias. MARANTA (*Meth. cogn. simpl. p. 33.* teste HALL. in *Hist. stirp. Helv. n. 1256.*) iam notauit verno tempore esse amarissimam, autumno dulcem. HALLERUS (*l. c.*) quoque autumnalem radicem omnis saporis et acrimoniae expertem reperit. Bulbos integros recentissimos in Carniola et agro Tergestino se autumno comedisse fatetur cl. KRAPP (in STÖRCK *Contin. experim. p. 233.*). Nec praeter ingratum amarorem vllum incommodum inde sensit. Ipse STÖRCKIUS (*Lib. de Colch. p. 8. 9.*) autem, qui sine dubio vsus est vernali, ex applicata recente leuiter contrita saporem acerrimum et linguam inde rigidam omnique sensu per aliquot horas destitutam deprehendit; annosae farinaceum saporem adscribit. Idem experimentum repetens cl. EHRMANN (*Diss. de Colchico, Basil. 1772. §. 5.*) ardorem in

lingua fenfit. Nec hoc valet modo de succofa radice, fed et de ficcata (IDEM §. 6.), quae mafticata punitionis fortis et ardoris fenfum in labiis cum magno affluxu falivae excitavit, item in lingua (MARGES in *Journal de Med. tom. 23. p. 32. fq.*). In taleolas fciffa, STÖRCKIO teste (*l. c. p. 25.*), acribus particulis, quas fparfit, nares, fauces ac pectus irritavit, et apices digitorum, quibus radix fecanda contraclabatur, ftupefecit. Cum hisce conueniunt, quae alius (MARGES *l. c. p. 29.*) narrat de effectu vaporum exhalantium, dum expreffio fieret aquae, in qua radix macerata fuerat: fcilicet in facie pruritus et efflorefcentiae fequuta, labia fiffuras egerunt, manus pariter pruritus moleftus fuit. Ego initio Augufti, quo iam fcribo, in recenti radice nuperrime euulfa, dum taleam refeco, odorem fenfio naufeofum, qualem in recente radice Paeoniae, manifefta vellicantem nares, etfi non ad fternutationem vfque, et linguae admota acrimoniae fenfum potius quam amaritiei ciet, mafticatione haec ipfa Inculentior, nec parum ingrata. — Mirum cl. KRATOCHVILL (*Diff. de radice Colchici, Franc. ad Moen. 1764. p. 34.*) nihil horum omnium fenfiffe, fed naufeofam modo amaritiam. — In fuperficie taleolarum diffeclarum efflo-

efflo-

efflorescit quasi farina, quam gustatam non acrem sed amaram modo deprehendi, et albidum modo ex farina immixta succum vidi. Id vere ita esse, inde elucet, quod succus expressus quieti traditus sensim clarus fit et deponit sedimentum copiosum, cuius pars inferior album amyllum refert, superior autem viscida et subflava est (KRATOCHVILL *de Colch.* p. 12.). Amyllum hoc rite lotum gelatinam praebet fuscam instar gelatinae ex granis Sagu (BERG. *Mat. med.* p. 291.). Non attinet commemorare, quae fortior ignis ex radice eruit (V. si placet KRATOCHVILL *l. c.* p. 14. MARGES *l. c.* p. 31.), nec vim quam spiritus acido dulces in eam exercuerunt (MARGES p. 29. *sqq.*). Infusum aquosum autem coloris lutei saporem creat amarum et ad nauseam vsque ingratum. Inspissatum praestat extractum mucilaginosum coloris grisei, valde amarum; eiusque vnus ex radicis vncia vna elicit scrupulos duos (KRATOCHVILL *l. c.* p. 16.), alius plus quam duplum (MARGES *l. c.* p. 28.). Infusum spirituosum coloris aurei largitur extractum subacre atque amaricans; ex radicis vncia vna extracti grana sedecim (*l. c.* p. 17.).

Brutis esse infestum, quin deleterium, Colchicum, et quoad omnes quidem plantae partes,

N 3

pluribus

pluribus obseruationibus didicimus. In pratis intacta relinquere solent folia. In stabulum vero inter alias herbas proiecta et quidem recentia necarunt ceruos Damas cicures binos, praeuio profluuio aluino cruento, et in hisce postea intestina praecipue tenuia inflammata et gangraenosa conspecta sunt (*Bresl. Samml. 1720. p. 668.*). In Carniola bobus deleterium est, minus vero nocuum autumno, et ficcatum visum est ibidem carere omni culpa; primus effectus intumescencia inguinum apud illos sese exferit; ad auertendam noxam confert ut decocto ex Nicotiana cum aceto et melle (*HACQUET in n. Samml. d. Gefells. d. Ackerbaues zu Krain P. 1. p. 1.*). Vitulus floribus saturatus abdomine tumefacto die secundo periit ventriculo turgido et inflammato (*SCOPOLI Fl. Carn. ed. 1. p. 229.*). Nec canes, quorum natura alioquin fortior, bulbi maiorem copiam impune ferunt. Binis drachmis dissectae radices cum carne ouilla a cane famelico deuoratis, hic post horam sesquialteram euomit offam, sed nihilominus paullo post artus tremuerunt, convulsam abdomen et scrobiculus cordis introrsum versus, subsequutae nouae vomitiones, vlulatus, vrinae largum profluuium, creberrimae alui deiectiones,

iectiones, ita vt intra tredecim horas quinquagesimas vomeret et quadragesimas aluini et vrinam dimitteret, demum misere periret. Quicquid sub finem huius scenae euomeret, loturam carnis retulit, sicuti et vltimae deiectiones multo sanguine, carunculis et frustis membranaceis, mixto exstiterunt, quin membranaceae partes per anum propenderunt; sensorii communis autem vis remanfit vsque ad mortem. Ventriculus et intestina inflammata et gangraenosa reperta, et haec quidem ita contracta, vt vix stylus penetrare possiet (STÖRCK *de Colch.* p. 17. *Exper.* 17.). Multa similia in alio cane eadem dosi enecato contigerunt (KRATOCHVILL p. 46. *Exp.* 4.). An vehementius canes afficit, quam alia animantia? quorum respicit vetus nomen Gallicum Mort au chien, Tue Chien.

Hominibus pariter radicem venenum esse, iam agnouit antiquitas. De suo Colchico conestam strangulando necare edisseruit DIOSCORIDES. Idem GALENI effatum. Sed ne de diuersa stirpe sermonem fuisse opponas, en singulares quosdam casus exitus ancipitis vel funesti, ex quibus simul cognoscitur, hominibus pariter non
 N 4 vniam,

vnam, sed plures stirpis partes infestas esse. Ex Colchico in prato per lusum ingesto duo pueri misere perierunt (JO. AGRICOLA AMMONIUS *Medic. herbariae lib. 1. p. 90.*). Recente radice a rustico incaute capta, inter insignes turbas in periculum vitae vsque ille aluum egeffit (LUDOVICI *Oper. p. 63.*). Necem attulerunt flores tres vel quatuor ancillae, quae illos ex populari errore contra febrem intermittentem sumserat, postquam doloribus intestinorum aliisque ambiguis malis per triduum excruciatia fuisset (GARIDEL *Plantes d'Aix, p. 123.*). Ex feminibus, quae subdulcem saporem habent, duo infantes capsulis ludentes aegrotarunt vehementius et vomitu enormi correpti sunt, inter quem vnus animam efflauit (*Bresl. Samml. 1723. p. 679.*). Alius puer quinquennis eadem inscitia peccans nonnisi lento successu vomitum inde natum compescere et recuperare pristinam sanitatem potuit (*l. c.*). Audiamus iam, quae STÖRCKIUS ipse, in se exploraturus ambiguum radicis vim, senserit incommoda. In eo granum vnum succosae radicis intra micam panis deglutitum postea ardorem in ventriculo, initio fixum dein sede variabilem, creauit, subsequente in viis lotii pruritu et mingendi conatu cum

cum vrina pauca flammea, franguriosa et tenesmo dolentissimo, item tensione circa cordis scrobiculum magna, cephalalgia molesta et singultiendi conatu, doloribus colicis aliisque molestiis, inter quas languor superfuit per subsequos dies et franguria mucilaginoso et anodyno coërcenda (STÖRCK *l. c. p. 11. Exper. 4.*).

Similis effectus, qualem descripsi, multa vestigia vino inesse reperit, in quo radix recens maceratur, quin imo dum modo radicis succosae grana tria cum vini vnciis quatuor per horam tantum digerantur; nam inter deglutiendum acre et leuiter adstringens censebatur, laryngem titillauit et breuem inanemque tussiculam excitauit, deglutitum intra pauca minuta pr. ardorem in viis lotii creauit et paullo post vrinam copiosam et pallidam mouit (STÖRCK *de Colch. p. 9.*).

Turbæ ex ingestio vitiose Colchico, modo non multum temporis intercesserit, optime vomitoriis tolluntur; mora vero facta lactis copiose poti et clysmatum emollientium et mucilaginosorum magna vis est. STÖRCKIUS acidis multum fidit.

Haftenus recensitos effectus graues vel funestos qui legerit, mirabitur quod cl. KRATOCHVILL (*de Colch. p. 35. sq.*) asseueret, tam se quam alios, quorum nomina indicat, diuersae aetatis et sensilitatis homines et Vindobonae et Francofurti ad Viadrum non vere solum, sed et autumnno Austriacam pariter ac Silesiacam et Marchicam radicem ingessisse ad vnam, duas, tres drachmas, imo horum vnum ad dimidiam fere vnciam, alium integrum bulbum, sine vlllo detrimento et citra insequentem mictionem copiosiore. Quomodo haecce, ne dicam cum Störckianis, sed et tot aliis praeuiis virus animaduersi documentis et cum effectibus oxymellis mox enarrandis combinari queant, difficile diiudicatur. Quae cl. KRAPP de bulbis autumnno impune a se comestis narrat (*V. supra p. 195.*), credidi in anni tempore causam habuisse.

Quodsi vero sint, qui in deprimenda efficacia Colchici nimis laborarint: sane ex aduersa parte peccatum ab iis est, qui in eo instar amuleti adeo gestato vel suspenso egregium alexipharmacum quaesuerunt. Multus in hacce virtute extollenda fuit GE. WOLFFGANG WEDELIUS (*Comm. de Colch. veneno*

veneno

veneno et alexipharmaco, Jen. 1718. Conf. GÖRITZ in BÜCHN. *Misc. phys. med.* 1728. p. 1213.), qui in morbis epidemicis multiplicis generis, peste, dysenteria, febribus malignis, exanthematicis, demum variis acutis radicem, vel solam vel cum Plantagine in sacculo circa collum instar praeratiui gestandam suavit. CHRIST. LUD. WILHELMI (*Mittel wid. d. Pest, Leipz.* 1721.) superstitioni (nam ipse in somno sibi reuelatam artem pronunciat) spurcitiem addit, dum radicem in emplastro ano applicatam in peste laudat. Senior utroque auctor HASENEST collo appensa pectorique nudo imposita radice se aliosque medicos a febre castrensi munivisse, et inde sudores solito largiores et colore subfusco lintea tingentes in se erupisse persuasum nobis cupit (*Comm. Nor.* 1736. p. 12. 107.). Si quid in hisce effecerit radix, vix alia ratione quam animum erigendo fiducia in imbellem auxilium posita profuit. Metus enim vim in contagiis fovendis quis nesciat?

Sed verior eiusdem in morbis potentia nostris modo temporibus innotuit, ex quo L. B. A STÖRCK radicem sub incudem medicam scite et patienter reuocaret. Ille enim (*Libell. de Colchici autumnalis radice.*)

radice.) a. 1763. prima experimenta apud aegros a se capta publici iuris fecit confirmavitque dein hinc inde eadem novis. Cautionem in hisce inculcabat fensus acrimoniae in ore perceptus, item effectus vehemens, non in cane modo quem descripsi sese exferens, sed ille pariter, quem ipsemet in se ex radice vel sola vel vino macerata et ingesta expertus est, de quibus supra iam dictum, ut ne tangam, quae aliena fide explorata practicum tantae eruditionis latere non poterant. Inter varia phaenomena, quae sub ill. viri indagine sese manifestarunt, maxime notabilis eiusdem in lotio pellendo vis fuit. Mitigare autem acre, ut in tutum et efficax medicamen transmutaretur necesse erat. Hanc virtutem iste quidem aceto forti tribuit, nempe radice succosae portio eodem macerata linguae et palato affricata leue modo ardoris et constrictionis indicium praebuit (STÖRCK *de Colch.* p. 11. *Exp.* 2.). Equidem autem arbitror, acetum tantummodo penetrare potenter in compagem eius et abripere auide acres et amaras eius partes, sed blandiores linguae eas sistere ideo modo, quod dilutae fuerint. Sed si vncia vna radice in taleolas secta aceti vini libra vna per quadraginta octo horas lento igne maceratur, demum cum debili expref-

expressione colatur, remanet modo leuis vel fere nulla in radice amarities (MARGES in *Journ. de Med.* 1765. p. 31. STÖRCK *l. c.* p. 24.), acetum vero ipsum acre est, linguam vellicat, deglutitum fauces irritat easque constringit, et tussim inanem mouet (STÖRCK); simul amarum est (MARGES). Ut mitesceret magis, addidit STÖRCKIUS librae vni aceti huius mellis puri libras duas, quam miscelam in spissitudinem mellis leni igne coxit et *Oxymellis Colchici* nomine nuncupauit. Hoc leuiter modo linguam stimulat et adstringit, mucumque quo obducitur egregie abstergit; ad paruum cochleare autem captum vrinam mouet (STÖRCK *l. c.* p. 26. *sq.*). En igitur alius virtutis Colchici indicium haud ambiguum, in pituita solvenda haud parum valere. Et hacce oxymellis forma plerisque casibus radix per os exhibita est; paucissimi sequenti tempore puluere vsi sunt. Istius oxymellis vires iam per partes expendam. In duplici malo nominatim vires egregias demonstrat, in hydrope scilicet et asthma.

Praemittenda merito propria STÖRCKII in hydrope experientia. Vnica tantum voce declarauit iam antea LINNEUS Equ. (*Amoen. acad.* vol. 5. p. 159.), se notitiam huius virtutis habuisse, licet modum

modum vsurpandi radicem non exponat. Non vero vnice in simplici hydropē vel mitiori eius specie, sed complicato et grauiori, hoc oxymel profuit, et quos non sanauit omnino hisce mitius tamen reddidit malum et vitam prolongauit. Opem tulit in ascite cum hydropē anasarca iuncto (*De Colch. Caf. 1. 4. 5. 7. 8. Cont. exper. Caf. 5.*). Adfuit subinde simul difficillima et stertorosa respiratio cum tussi (*Caf. 3. 4. Cont. experim. Caf. 2. 3. 6. 7. 8.*). In quodam icterus vna afflixit (*Caf. 9.*). Leuauit malum etiamsi phthisis vlcerosa pulmonum adesset, et deuicit hydropem, etiamsi phthisin non posset (*Caf. 2. 6.*). In quibusdam ex suppressa febre intermittente hydrops enatus erat (*Caf. 1. 8.*). In alio scarlatina neglecta pro causa fuit (*Cont. exper. Caf. 1.*). Et varia alia incassum ante tentata fuere; nec diurnitas mali obstitit, utpote quum per aliquot menses apud plures durauisset; nec aetas obicem posuit, etenim vetula nonagenaria furda, sui nescia, stertorosa cum intermittente et debili pulsu immaniter ex aqua collecta tumens, inde sanitatem recuperauit (*Caf. 13.*). Sigillatim mentio facienda est virginis, miranda magnitudine et duritie ventris femorumque tumidorum inflexibilitate laborantis, sed huius virtute sanatae
 (*Caf.*

(*Caf. 10.*). Alia foemina ab ingenti oedemate capitis ad interna capitis prorepente eo liberabatur
(*Cont. exp. Caf. 10.*).

Eandem experti sunt efficaciam multi alii medici, non solum ii, qui vinculo arctiori cum ill. A STÖRCK iuncti erant, e. c. cll. ZACH Pestni (STÖRCK *Cont. exp. p. 160.*), KRAPP Tergestini (*l. c. p. 250.*), PLENCK (*Mat. chir. p. 345.*), COLLIN (*Obs. circa morb. acut. et chron. P. 2. cap. 1.*), qui numerosissimos casus ad quadraginta vsque fittit, sed et alii variis distitis regionibus degentes. Spectant huc per partes sollicite enarratae historiae quorundam in Gallia medicorum, cll. MARGES (in *Journ. de Med. tom. 23. p. 20. sqq.*), PLANCHON (*l. c. p. 324. sqq. et Journ. de Med. tom. 28. p. 504.* qui variorum infantum curatorum meminit), DU MONCEAU (*l. c. p. 519. sq.*), anonymi cuiusdam (in *Cazette salulaire 1768. n. 46.*). Cl. FR. CHRIST. JUNKER (*Diss. de aquarum hydropic. euacuatione prudenti, Hal. 1768.* sed mihi haecenus non obuia) efficaciam eius exploravit in homine, qui iam vndecies paracentesin abdominis ob hydropem sustinuerat. In variis nosocomiis praeterea, vt Turicensi, (SAL. SCHINZ *Versf. libri Störckiani*
Abh.

Abh. v. d. Lichtblum, 1764. Praef. p. 22.) et Argentoratensi (EHRMANN *Diff. de Colchico, §. 15.*) commodum exoptatum praestitit. In isto memorabile leuamen attulit foeminae, per quinque et dimidium annum foetu intra tubam Fallopianam latente grauidae. Bis hydropem articuli eius ope sanauit cl. PLENCK (*l. c.*), testisque est, in hydrocele vti et hydrophthalmo votis respondisse.

Tutissimum est, a parua dosi initium facere; hinc adulto oxymellis huius bis per diem drachmam vnam in vasculo decocti vel infusi cuiusdam praebere et sensim ascendere, sic vt per diem vncia vna vel sesquialtera consumatur; dum dilutum oxymel aeger ferat, omitti poterit vehiculum (STÖRCK *de Colch. p. 72.*). Metus a magna dosi tanto minus locum habet, quum adeo vnciae duae vel tres innoxiae per diem fuerint (*Cont. exper. p. 159.*). Imo propinatae sunt hydropicae pertinaci malo vnciae quatuor per diem, indeque conualuit (COLLIN *Obs. de morb. P. 2. p. 129.*). Robustis quoque et quibus sana viscera sunt, licet illico a magna dosi incipere. Quibus alius inde laxa sine leuamine fit, vnde debilitatio insignis, hisce opus est,
opiatum

opiatum vel syrupum Papaueris albi admiscere, unde ad solitas lotii vias vis conuertitur (*l. c.* item STÖRCKII *Cont. exper. Cas. 5.*). Subinde sudor erumpit, cum quo hydrops disparet (COLLIX *Obff. P. 2. p. 127.*). In quibusdā nulla notatur euacuatio, et nihilo minus hi ex oxymelle conualescunt (*l. c.*). Boni ceteroquin augurii est, vrinam vario gradu fuscā cum enaeoremate fusco nigro crasso copioso mox post vsum mitti, sed paullo post mutari in colorem dilutiorem, item primis diebus curationis sedimentum deponi mucosum granulis varii coloris mixtum (*l. c.*). Asciticis habitus strictioris citius et minori dosi medetur, quam iis, quibus laxior corporis compages est (*id.*). Concedi et potest praesente febre (*id. p. 129.*). — Sub hisce cautelis nemini nocuisse tantum non omnes vno ore confitentur. Unde inexpectato legitur, ex parua quantitate oxymellis, loco salutaris effectus, insignem ardorem viarum lotii excretionem vrinæ parciolem, respirationem difficiliorem et auctam ventris intumescētiā euasisse (DE BERGE in *Journ. de med. tom. 22. p. 526.*).

Non mirum est, multos hydropicos inde non sanari: miraculum contra esset et naturae

Appar. medic. Vol. V.

O

legibus

legibus aduersum, si omnes sanarentur. Quis enim peritior ignorat, quanta labe vasorum et viscerum hydrops coniunctus esse soleat, et quam pertinax saepe alias cuilibet medicaminum generi obsistat. Sufficit multis auxilio fuisse, et ibi aliquando proficere, vbi Scillae locus non est. Huius vires in plerisque aemulatur Colchicum, et vel ideo ius ciuitatis inter medicamina meretur, quod indigena multis in locis planta est, Scilla exotica. Multi, qui Scillam absque nausea et vomitu non ferunt, impune atque in salutem suam Colchicum assumunt (SCHINZ *l. c.* p. 20. et STOLL *de morb. chron.* p. 69.). Neque STÖRCKIUS omni hydropi sanando illud par declarauit, sed prodesse quandoque aliis remediis irritis et quandoque perperam dari (*de Colch.* p. 71. *Cont. exper.* p. 158.). Nec excludenda alia ad efficaciam augendam, vel vitia post euacuationem per lotium residua tollenda. Sic aliquando profuit ob obstruções viscerum terram foliatam tartari addere (STÖRCK *Cont. exper.* p. 148. 251.), vel Scillae extractum admiscere, item subiungere tonica, stimulantia, et solari molesta varia praesentia symptomata.

Sic componi poterunt facile quorundam exterorum querelae de inertia vel inconstantia radice
in

in hydrope. Harum quaedam adeo inter ipsas eius laudes comparent (Vid. e. c. *Journ. de Med. tom. 23. p. 331. 333. tom. 28. p. 515. 519.*). Sic Anglorum plures absque successu illud praeceperunt (*Med. Obs. and Inqu. vol. 3. praef. p. 5.*), quorum numerum quodammodo auget cl. HUTCHESON (in DON. MONRO's *Essay on dropsy, p. 108.*), qui quidem bis in hydrope anasarca longioris morae, semel in recente tumore oedematoso infantis, item semel in puella ascite ingente correpta, probo euentu illud dedit, sed sex, inter decem, casibus frustra. Mirum semper iners illud reperisse cl. PAULIZKY (*Med. Beob. 2. Samml. p. 90.*), etiamsi magna dosi datum. Asciticis frustra se illud dedisse dolet ill. QUARIN (*Animadv. pract. p. 168.*), qui tamen non in vniuersum illud deprimit. Squilla vi inferius cognouit ill. BERGIUS (*M. m. p. 291.*): anne causa fuit, quod oxymel ex radice forinfecus allata, praepararetur, quum stirps deficiat in Suecia. Nolo KRATOCHVILLII (*de Colch. p. 37. sqq.*) sinistrum iudicium de inertia huius oxymellis, quod ex peregrinis narrationibus modo hausit et animum partium studio non omnino liberum prodit, in feriem reliquorum ponere, quibus nuda vnice veritas cordi fuit.

Transeo ad oxymellis huius in asthmae praestantiam considerandam, quo nomine chronicas varias affectiones pectoris complector, in quibus respiratio difficilis, stertorosa, anxia, aliquando suffocationem minans aegros corripuit, siue causa latuerit in muco abundantius inter pulmones collecto, siue obstructionibus compagem eorum obfidentibus. Malum hocce saepe iunctim cum ascite, anasarca et hydrope pectoris, affixit. Subinde solum aegro vim intulit. Dispersa igitur horum multa exempla comparent inter ea hydropicorum, quorum mentionem iam feci; et utrique malo tum suppetias tulit. Mali, ab hydrope separatim vrgentis; vel curati vel mitigati luculenta quaedam exempla dedit STÖRCKIUS (*De Colch. Cas. 11. 12. Cont. exper. Cas. 4. in quo accessit dein hydrops pectoris; Cas. 9.*), tum et alii praecipue inter Gallos, quos nominaui. Quae iam de dosi et cautelis monui, huius quoque loci sunt. Radicis huius vis in asthmae non nouiter modo cognita est, sed puluis eiusdem iam dudum pretium singulare obtinuit cuspidatim datus, ob efficacem et velocem effectum (GÖRITZ in BÜCHN. *miscell.* 1728. p. 1213.).

Pulueris,

Pulueris, vt antasthmatici, quum mentionem faciam: memorandum est, nostro tempore quoque in hydropo puluerem virtute oxymel sui nominis aemulatum esse, etsi paucioribus exemplis. Acrimoniae in lingua indicia, quae supra recensui, augurari efficaciam iam sinunt non leuem. Hinc probabile, temporis mora vel accessu aëris enervatam insigniter fuisse radicem, quam a quatuor ad octo cochlearia exigua pro Thea per diem, licet in desperatis casibus salutem afferret, obtulerat HEUERMANNUS (*Vermischte Bemerk. u. Unters. d. Arzneiwiss. vol. 1. p. 241.*). Dosis etsi non significat cl. THEDEN (*Unterr. für die Wundärzte, P. 1. p. 176.*), nos tamen certiores reddit, desperatis hydropis casibus puluerem radicis vel solum vel cum tartaro tartarifato mixtum efficacissimum deprehendisse, et alui quidem deiectionibus crebrioribus absque vilo alio euentu hanc medicinam auxilium attulisse.

Iunctim haecce omnia sumta docent, non in lotio vnice mouendo insigniter Colchicum valere, sed potenter etiam soluere tenaces et compactos humores, et, si pectus grauant, screatum promovendo pulmones egregie liberare.

Inter tot praestantiores effectus recensitos condonari facile posset, si omitterem, ad verrucas ani delendas alligatam fuisse radicem; coctam vero lacte necare pediculos inguinales (JO. BAUH. *Hist. pl. tom. 2. p. 650.*); flores quoque verrucis manuum affrictos easdem tollere (SCHINZ *Praef. verf. libri STÖRCK de Colch. p. 24.*).

PRAEPARATA ET COMPOSITA.

ACETUM COLCHICI. Praeparationem supra (p. 204.) exposui. Receperunt hocce quoque varia dispensatoria pharmaceutica e. c. *Brunsv. p. 171. Ph. Würt. ed. 3. p. 3.* Rarissimi tamen vsus. Sed eximie externa applicatione resoluit, eoque magnus ad oculi sinistri angulum internum tumor dissipatus est (STÖRCK *Cont. exper. p. 159.*).

OXYMEL COLCHICI. V. supra p. 205. Iam illud in plerosque recentiores libros pharmaceuticos transit e. c. *Ph. Würt. p. 733. Brunsv. p. 291. Lond. 1787. p. 93.* Licet ex recenti radice vulgo paretur: sub defectu recentis tamen etiam ex sicca fieri potest, modo eadem, quoad reliqua necessaria, proportio obseruetur (PLANCHON in *Journ. de Med. tom. 28. p. 521.*). Experimenta in aegris efficaciam euincunt.

SYRUPUS

SYRUPUS COLCHICI *Ph. Ed. 1783. p. 193.*

Loco mellis saccharum sumtum fuit; ad imitationem syrapi sui scillitici. Huc trahi poterunt supra de oxymelle scillitico proposita.

524.

Pharm. HERMODACTYLI *Radix.*

Item HERMODACTYLI (In plurali).

— — — A quam stirpe haecce radix petatur, nondum certo constat. LINNEUS Equ. illam in *Materia medica* a. 1749. item in *Spec. pl.* p. 28. *Iridi tuberosae* suae adscripsit, nixus, ut dicit, auctoritate TOURNEFORTII, quam nullam aliam equidem reperio, quam quod hic (*Coroll. instit. rei herb. p. 50.*) hanc Linneanam speciem nomine Hermodactyli insigniuerit. Ipse LINNEUS tamen postea (*Diff. Obs. in Mat. med. 1772. p. 6.*) inter incognitas stirpes veram collocauit, significatque recentiores quosdam MILLERUM nec non FORSKÅHLEUM sustinere, *Colchicum illyricum* stirpem veram esse. In MILLERI Lexico ed. 8. nomen triuiale hocce non exstat, declarat autem ibidem auctor, Colchicum variegatum vel Colchicum tessulatum suum

O 4

pro

pro Hermodactylo officinarum haberi et vtramque stirpem Asiae minoris ciuem esse. Sed propria indagine ipsum TOURNEFORTIUM (*Mat. med. vers. Angl. p. 82*), vti HERMANNUM (*Cynof. mat. med. tom. 1. p. 113.*) pro specie Colchici orientali habuisse reperio, cui addit vterque synonymon: Colchicum radice ficcata alba c. B. ad quem locum TOURNEFORTII sine dubio et respexit cl. GEOFFROY (*Mat. med. Traité tom. 2. p. 137.*). Vnde cadit huic a cl. ALSTON (*M. m. vol. 1. p. 461.*) facta reprehensio.

Colchicum ipsum *Illyricum*, quod nomen neque in *Syst. veg. nec Spec. plant. L.* exstat, non fatis notum est, nec ex RAUWOLFFIO (*Reyß, pars 1. c. 9. p. 121.* vel GRONOV. *Fl. orient. p. 46.*) determinari perfecte potest. Auctor anonymus libri *Matiere medicale extraite des meilleurs auteurs, p. 139.* refert plantam ipsam se in Asia minori, Colchico vulgari nostro foliis et fructu simillimam, vidisse.

RADIX, qualem officinae feruant, figurae est fere cordatae magnitudine circiter Castaneae, altera superficie subplana, extus flauicans interne albida, saporis subuiscidi farinosi, odoris vero
expers.

expers. Affertur nobis ex Natolia et Aegypto per Turciam.

An sit haecce eadem, ac radix Hermodactyli veterum Graecorum et Arabum, diiudicari haecenus non potuit, nec operae pretium videtur noua indagine bonas horas in re ambigui euentus dilapidari, tanto minus quum virtutes a veteribus illi adscriptae nulla in re valde emineant.

Sapor radicis recentis fertur esse acerrimus; annosae autem subdulcis farinaceus, aliquantisper viscosus; odore destituitur (HERM. *Cynof. mat. med. l. c.*). ALEXANDER TRALLIANUS Graecorum primus est, qui Hermodactylum antiquis vsitatum commendat, et quidem instar purgantis in podagra, in aromatum, subinde purgantium aliorum, vario connubio (Vid. *libr. med. 11. ed. ANDERNACI p. 643. sqq.*). Item PAULLUS AEGINETA (ed. TORIN. *lib. 3. p. 237. lib. 7. p. 462.*) in articulorum doloribus laudat purgantis instar; molestum autem stomacho pronunciat, vnde ratio cognoscitur, cur veteres aromata addiderint. Ex Arabum numero produco MESUEN (*de simpl. l. 2. c. 7. p. 56. b.*), qui podagrae conferre non ore modo sumtum, sed etiam cataplasmate applicatum

O 5   declarat.

declarat. In Aegypto mulieres Hermodactyli radices, quales in officinis prostant, modice tostas instar Castanearum deuorant, quin numero decem, dum cubitum eunt per quindecim ad viginti vsque dies, vt pinguescant, nec inde aluum laxam experiuntur, vel aliud incommodum (ALPINI *med. Aegypt. p. 234. 253.*). Facile inde persuademur, Aegyptiacum Hermodactylum differre ab illo veterum, nisi forsitan vi ignis sub tostione acre dissipetur, vel ipsum Hermodactylum veterum aluum mouendi vim modo adipisci aliorum purgantium additamento. Cl^o. RUSSELL (*Oeconomy of nature in diseases of glands, p. 205.*) in vsu fuit ad imitationem mulierum Aegyptiacarum in connubio balnei tepidi Hermodactylos et aquam marinam propinare, vnde in vtroque sexu macies, corrugatio cutis, eruptiones variae cutaneae sublatae, habitusque corporis plenus glaberque euasit, et iuuentus reuixisse visa.

Sunt, qui in dubium vocant omnino vim purgantem, e. C. CASP. HOFFMANNUS (*de medicam. offic. p. 44.*), ALSTON (*M. m. tom. I. p. 463.*), DE HAEN (*Praelect. in BOERH. inst. pathol. tom. 3. p. 197.*). Vernalem radicem ad drachmas tres vel

vel quatuor SWIETENIUS absque aluo mota ingessit (DE HAEN *l. c.*).

Vix vnquam amplius hodie praecipitur a medicis, et exulauit plerisque dispensatoriis pharmaceuticis. Fidem, quam veteres Hermodactylo suo in podagra tribuerunt, in memoriam quodammodo reuocauit DECOCTUM ANTIPODAGRICUM VIENNENSE, olim insigniter commendatum a cl. BEHRENS (*Ephem. nat. curios. Cent. 1. Obs. 81. p. 151. Conf. FR. HOFFM. Medic. syst. tom. 4. p. 533.*) ex Hermodactylis, Polypodio, radice Chinae, Sarsaparilla, Guaiaco, cum aqua et vino coctis. Eiusdem naturae est decoctum quoddam in Belgio valde recentius laudatum, scil. ℞. Rad. Polypod. Hermodactyl. Bardan. Sarsaparill. $\overline{aa}$ ℥iv. Rasur. Lign. sanct. ℥ij. Concis. add. Aquae Mens. ix. Vin. alb. ℥iij. Stent in digestionem, filtratis iterum affunde Aquae Mens. vj. Vin. ℥ij. Ebulliat ad remanent. tert. part. D. S. pro potu ordinario (FUUN in *Verhandel. door de Hollandse Maatschappij d. Wetenschappen te Harlem, vol. 2. p. 6.*). Fatendum tamen in vtroque decocto ob varietatem eorum, quae recipiunt, meritum singulorum valde euadere ambiguum.

C O M-

C O M P O S I T A.

SPECIES DECOCTI ANTIPODAGRICI VIENNENSIS

Ph. Würt. p. 181.

C R O C V S.

LINN. *Syst. veg.* p. 75. *Gen. pl.* p. 25.

525.

Pharm. CROCUS.

Crocus sativus; spatha uniuersali radicali, corollae tubo longissimo LINN. *Spec. pl.* p. 50. a) *officinalis*; autumnalis foliis angustioribus margine reuolutis *Syst. l. c.* *Crocus autumnalis sativus* DOUGLAS in *Phil. Transf. vol. 32. p. 441. tom. 1. fig. 6.* DU HAMEL *Mem. de l'acad. R. de sc. de Paris* 1728. p. 100. cum *tab. 1. 2.* Le Saffran FOUGEROUX DE BONDARROY in *Mem. de l'ac. R. de sc. p. 92. cum fig. tab. 1. 2.* Depictum quoque reliquerunt REGNAULT *Botan. Le Safran*; MILLER's *Figures of plants, tab. 111. f. a. b.* *Κροκος* Graecorum. Zaffaran v. Zahafaran Arabum. Planta perennis, spontanea in secunda regione M. Olympi (SESTINI *Lettere o Viaggio per la Penisula di Cizico, vol. 2. p. 97.*), in montibus Caucasi aliisque Persicis (GEORGI), in montibus et valibus

libus inde a Crimmia antiqua vsque ad Baluclavan (*Description physique de la Contrée de la Tauride*, p. 185.). Non igitur eius natale solum ignotum est, vt cl. ALSTON (*Lectures on the Mat. med.* vol. 2. p. 117.), et adeo MILLERUS (*l. c.*), quondam existimarunt. LINNEUS (*Spec. pl. Mat. med.*) alpinum facit, et Helveticas alpes quoque tanquam patriam nominat: sed aduersatur HALLERUS (*Hist. stirp. Helv.* n. 1257.), quin animo nonnihil commotior (*Gott. Anz.* 1778. p. 88.), et confudisse officinalem cum varietate verno tempore florente (Croco fatiuo β , vernali LINN.) accusat, qua in re, saltim quoad Helveticam plantam, HALLERI asserto facile subscribes. Varietas officinalis florem multo maiorem gerit verna, stigma tripartitum grandius, odorum et aromaticum.

Nullibi vero, quantum scio, spontaneus Crocus legitur, sed tam in orientalibus regionibus, quam Europaeis variis climatis temperatoris, cultu accedente perficitur, vt et ea pars stirpis, quae vnice in vsum vertitur, maior, odoratior et amarior euadat. Sic minorem et minus amarum spontaneum Crimmiae esse legimus (*Description de la Tauride*

Tauride supra cit.). Ita colitur in montibus Caucasii (GEORGI *Reise durch Rußland*, vol. 4. p. 38.), in Persia (CHARDIN *Voyage* vol. 4. p. 37.), in monte Atlas ditionis Tripolitanae, praecipue ea parte, quae Garean dicitur (ROTHMANN'S *bref, Resa til Garean* in GÖRWELLS *Adresse* 1775. n. 39.). Per Arabes probabile in Europam primum transiisse, et quidem Hispaniam, vbi hodie in La Mancha nominatim in St. Clemente copiose legitur (DILLON'S *Travels through Spain*, p. 419.). Galli in terra Gatinois (*Journ. de l'agriculture* 1766. Decembre.) olim maiori studio quam hodie fit huic rei operam dederunt; in Angoumois (MUNIER *Essai d'une methode à etendre les connoissances des voyageurs* vol. 2. p. 271.) tamen iam studiosius cultum exercent. In Anglia variis locis eum sibi commendatum habent, vt in Essex, Suffolk et Cambridgeshire, nec exiguo lucro (DOUGLASS in *Phil. Transf.* n. 405. p. 566. sqq. MILLER'S *Gardeners Dictionary* art. Crocus; *Account of Saffron, the manner of its culture and saving for use, with the advantages it will be of to this Kingdom.* Dublin 1732. 8.). Nec negligitur adhuc hodie in Sicilia (SESTINI *Lettere* vol. 3. n. 7.), nominatim in ditione S. Filippo, Iudica, Scarpello, Torcisi, in quibus tribus posterius

rius

rius dictis locis ab eremitis curatur. In Helvetia quoque variis locis colitur (HALL. *hist. stirp. Helv. l. c.*). Nec fugit eius cultura Germaniam, sed inclaruit ibi imprimis Austriacus (JO. BERNH. ANT. RAUCH *de usu et abusu Croci austriaci, Vienn. 1732. 4.*), cui suppar perhibetur Bavaricus (*Der Wiener Safran in Baiern od. vollständiger Unterricht, wie man d. Wiener Safran in Baiern eben so gut, als in Oesterreich erziehen könne, von L. FR. WAGNER, samt 1. Kupf. München.*).

Non attinet hic in minutias culturae descendere. Requirit illa solum ficcum, elatum, montosum, arenosum, argillosum, sed fimo bene mixtum. Pulvis eo fine rite subagitur et in quolibet sulci rectilinei tres longitudinaliter fiunt. Propagatur stirps per bulbos, nam semina in culta planta non maturescunt. Minores non facile flores ferunt, qui vero formam nonnihil depressam habent plerosque suppeditant. Bulbi in foueas exiguas immittuntur, tres pollices circiter distantes (Vid. figura eiusmodi areae cum pulvinis suis depicta in SESTINI *Lettere tom. 3. p. 181.*). Parcior messis primo anno contingit, quam subsequente. Duobus annis (MUNIER *l. c.*) in Angoumois,

goumois, tribus (SESTINI) in Sicilia, quatuor vel quinque annis (DILLON) in Hispania, sex vel septem annis ad summum (GEORGI) in Caucaſo, exactis, effodiuntur bulbi et progenies multiplex noua, bulbo antiquo vel in ſummitate vel ad latera adhaerens (Egregie in bulbi ſtructuram inquiſiuit cl. FOUGEROUX *l. c.* errorem TOURNEFORTII aliorumque redarguens), in nouas areas transfertur. Duplici morbo ſubinde bulbi tentantur. Horum vnum cl. DU HAMEL (*Mem. de l'acad. de ſc. de Paris 1728. p. 100. ſqq.*) ſub nomine *la Mort* deſcripſit. Cauſa eiudem quaerenda eſt in ſpecie Lycoperdi, quae bulbo Croci ſeſe affigit, et fibris ramoſis emiſſis et propaginibus ſ. tuberculis in via prognatis, in vicinos bulbos infeſtam ſuam vim diſpergit; inde enim non ſolum membranae externae bulbi corrugantur, marceſcunt, et in colorem ingrate brunum decolorantur, ſed et ipſe bulbus, centro excepto, quo exſuccae reliquiae eius apparent, in materiem terream nigreſcentem effoetam mutatur (*Conf. l. c. tab. 2. annexa. et Mem. de l'acad. de ſc. 1782. fig. 10*). Paraſiticam hancee ſtirpem Croco nutrimentum neceſſarium abſtuliffe in patulo eſt. — Alter Croci morbus in Gatinois *Tacon* dicitur, a cl. FOUGEROUX DE BONDAROY (in *Mem. de*

de

de l'ac. R. de sc. 1782. inde a p. 89.) curatius consideratus. In hoc integumenta bulbi primum sana apparent, sed pulpa maculis bruni coloris praegressis in pulverem nigrescentem degenerat, et ipsa integumenta tandem rubicunda fiunt. Labes vel contactu bulborum vel adsperso puluere infesto sese in sanos bulbos transfert. — Vtrumque malum et arcet et tollit optime lixiuum alcalinum cum calce, cui immerguntur bulbi per duas tresue horas, antequam plantentur, ablatis prius integumentis et detritis maculis, si adsunt.

Autumno, dum flores praesto sint, quouis die hi mane leguntur, et horum quidem manipulus vnus post alterum in corbem collocatur, vt domi per largam mensam sterni et ex hisce stigmata cum longa portione styli ipsius eximi possint. Reliquum floris vt inutile reiicitur. Sequitur iam horum exsiccatio, in quem finem fornax portatilis ex asseribus emplastica materie obductis in Anglia adhibetur. Super hac tenditur aulaeum ex fetis textum, cui superponuntur plagulae aliquot chartaceae, in quas collocant Crocum humidum ad crassitiem pollicum duorum vel trium, quem tegunt aliis plagulis, dein lodice laneo aliquoties

complicato, vel puluino stramine repleto, et, accenso per tempus foco, tabula pondere graui onerata. Ignis initio administratur fortior, dein mitior, et placenta in quem Crocus concrefcit inuertitur aliquod tempus post, ali vero per 24 horas debet ignis (MILLER). In Sicilia super charta ficcantur stigmata in latere calefacto (SESTINI); in Angoumois autem intra cribrum, super igne flammante distantia trium vel quatuor pedum (MUNIER). Optime feruatur Crocus, si intra vesicam in vas stanneum bene obturatum reponitur.

Id quod vero CROCI nomine proprie venit, sunt tria ista *Stigmata* siue lacinae trifidae, quae in pistillo ex apice styli emergunt. Cornua paullo a re alienius vocat HALLERUS. Recentia et succosa ex basi gracili lutea sensim in figuram cuneiformem coloris fului s. profunde rubri, apice truncato crenato exalbido luteo dilatantur, submembranacea, conuoluta, pollicem circiter longa (Conf. illustrationis causa TOURNEF. *Instit. rei herb. tab. 184. lit. D. DOUGLAS l. c.*). Corrugantur et contorquentur ficcando varie, ita tamen vt crebra specimina obueniant inter ficca, in quibus terna vnita summa styli parte conspiciuntur. Odorem et succosus

Crocus

Crocus spargit fragrantem, ficcus vero longe magis et largo ambitu cum sapore simul amaricante et aromatico et nonnihil acri. Quaelibet natio Crocum apud se cultum laudare solet. *Orientalis* dictus diu excellere creditus, prout CHARDIN (*l. c.*) Perfico palmam adiudicat. *Siculus* iam antiquo tempore magna in existimatione fuit, etsi minori, quam alter. *Siculus* tamen hodie non maiori copia colitur, quam ut nationi ipsi sufficiat (SESTINI). *Anglicus*, qui stigmata latiora habet, et *Austriacus*, hodie valde celebrantur. Poterit clima aliquod virium addidisse. Sed in diudicando pretio Croci etiam ad culturae studium, integritatem bulborum, exsiccationis et conseruationis Croci solertiam et aetatem Croci seruati, attendas; nec perinde est, vtrum lucri causa multum de stylo virium casto simul decerpatur. In Europa cultus eousque praeferi apud nos orientali meretur, quod genuinus facilius haberi potest, item recentior, nec peregrino additamento deprauatus. Nempe pondus Croci exiguum ad lucrum fraudulentum inuitat venditores perfidos. Ad vnum enim granum Croci ficci recipiuntur flores 14 vel 15, et ad vncias sedecim flores 107520 (ALSTON'S *Lectures on the Mat. med.* vol. 2. p. 118.).

P 2

Solent

Solent quidam, vt Tripolitani, oleum conseruationis causa Croco addere, sed interdum ob lucrum ex pondere plus quam opus, quin corrumpunt illum eodem fine farina (ROTHMAN *l. c.*). Hispanicum pariter oleo inquinatum esse accusant. Immiscere aliquando fibras carnis bubulae coctae in Gallia olim vsitatum fuit, vt mandato R. Henrici secundi medio seculo decimo sexto edito inter alios sophisticationis modos a Rege seuere interdictos indicatur (V. DE LA MARE *Traité de Police, tom. 4. p. 593.*), ex quo simul cognoscitur, quantae iam tum cultura Croci curae in Gallia esset. Alii addunt Carthami tinctorii flosculos. Ante aliquot annos capsulam largam chartaceam horum mihi misit L. B. AB ASCH et femina Carthami huius seorsim, adscripto nomine Croci Albanici, quos flosculos tamen, quum dignoscere eos facillimum, arbitror tinctorio tantum scopo Croco suppare habitos. Alii vendunt Croci loco flosculos Calendulae, prout Londini a Iudaeis factum (SMITH in *Lond. Magaz. 1766. p. 560.*), qui quidem flosculos hosce antea infuso Croci odoris saporisque causa immiserant: tinctura vero cum aqua ex hisce flosculis facta longe saturatior magisque rubra fuit, loco coloris grate flauo, quem erogat

erogat verus Crocus. Maxime vulgaris modus autem Crocum lucri scopo deprauandi et detectu difficilior hic est, quod paucillum modo Croci probi cum eo misceatur, qui antea plurimam partem orbatus tingente sua materie fuerat, vel alio modo vitiatum; quae quidem fraus a quibusdam in Belgio committitur. Genuinus et probus coloris rutili esse debet, nec ficus nec humidus nimis, texturae tenacioris, et in placentas firmiores compactus, quae diremtae eundem colorem in intimis ac in superficie prae se ferant. Perit etiam vis aetate, unde annua instructus praestantior, nec diu contritus ob hanc iacturam seruari debet. Difficiliter in puluerem redigitur nec nisi antea siccatus, vel in mortario calido vel ope pistilli calidi contritus.

Masticatione Croci saliuâ tingitur colore saturate flauo. Extrahit tam aqua, quam spiritus vini, tingentes odorasque eius particulas, aqua tamen magis, ut conferendo vtriusque generis tincturas quoad colorem odoremque, item extracta vtriusque generis quoad pondera, apparet. Scilicet exsiccati Croci vncia vna erogat extracti spirituosissimi primi drachmas quinque et scrupulum vnum, ex-

tracti aquosi primi autem drachmas sex (NEUM. *Chymie*, vol. 2. P. 2. p. 248.). Negat NEUMANUS (*l. c.* p. 245. 247.) oleum aethereum erui ex Croco posse, licet inesse dispersum non inficietur. Sed vere inest, modo copia insignior Croci pro experimento adhibeatur, et LUDWIGIUS ex Croci libra vna elicit olei huius drachmam vnam et dimidiam (LÖSECKE *Auserl. Arzneym.* ed. 4. p. 380. not. **.), prout nuperius cl. DEHNE distillatione Croci cum aqua ex librae quadrante olei guttas quinque vel sex obtinuit, coloris aurei, saporis valde acris odorisque Croco ipso fortioris, et in aqua fundum petentis (CRELLS *chem. Journ.* P. 3. p. 11.). Quod remanet erogat extractum, laete coloratum, ingrate amarum, destitutum odore et aromate Croci specifico. Vnde olei dignitas insignis intelligitur. Repetita alcoholis infusione extrahitur omne colorans, vt Crocus modo pallidus superfit (BOERH. *Chem.* vol. 2. p. 212.).

Omnia docent, Graecorum veterum et Latinorum Crocum et nostrum ex eadem stirpe esse. Nomen tamen transtulerunt etiam in alias floris partes Croco similes, e. c. antheras Liliæ albi, vt docet memorabilis PLINII de hoc locus (*Lib.* 21. cap. 5.): "stantibus in medio Crocis."

Flauedo

Fluedo Croci in intima corporis animalis penetrabilia sese insinuat. Mulier fertur a medicamento quodam, cui Crocus inerat, duas puellas extrinsecus luteo tinctas peperisse (AMAT. LUSTAN. *curat. med. Cent. 5. f. m. 71.*). Sic in cane grauida Croco cum aliis pasta non solum colliquamentum viscerum abdominis colorem croceum exhibuit, sed et catelli variegati locis albidis flavedine tincti exstiterunt (HERTODT *Crocologia p. 279.*). Lotium Croco tingi multi perhibent, et nominatim ex saturata tinctura eius spirituosa id fieri legimus (BOERH. *l. c. p. 213.*). Sed recentiori experimento (ALEXANDER'S *experimental Essays on antiseptics, the Doses and effects of Medicines etc. ed. 2. p. 91.*) hoc ne ex scrupulis quidem Croci quatuor ingestis contigit, neque enim lintea vel chartacea segmenta tangebantur vlllo modo, prout nec indusium gestatum; verum foeces aluinae eo insigniter pictae apparuerunt. Vnde auctor experimenti concludit non ingredi Crocum sanguinem, sed absque resorptione per primas vias euacuari.

Vapores spargit sensorio communi infestos, si in arctius spatium concentrantur. Periit famulus mercatoris ex somno intra cubile capto, in quo

multum Croci seruabatur, praegressa cephalalgia et virium prostratione insigni (BORELL. *Hist. et obsf. cent. 4. obsf. 35. p. 303.*). Agaso adeo super duabus Croci sarcinulis dormiens eadem nocte obiit (EX LUSIT. SCHENCK *Obsf. med. p. 879.*). Ita coniux aromatarii in conclauo exiguo calefacto, Croci puluerem in minutas portiones dispertiens in terram apoplectica cecidit (TRALLES *de Opio sect. 1. p. 114.*). — Nimia Croci quantitas ingesta non minus cerebro neruisque vim infert. Nam inde pallor, capitis dolor, oculorum caligo, demum infania cum laetitiae enormis indicibus (ZACUT. LUSIT. apud FRICC. *de venen. p. 394.*). Mortem attulit foeminae condimenti loco nimium ingestus (ZACUT. LUSIT. *l. c.*). Characteristici aliquid in nocendi sua efficacia videtur hoc, quod nimia copia risum morbosum et indecorum excitet (SERAPIO, ZACUT. LUSIT., BOERH. *Chem. vol. 2. p. 212.* SCHULZ *Praelect. in Dispensf. Brandenb. p. 236.* ubi id infantibus ex olfactu vitri vacui, cui infuerat essentia Croci, contigisse dicitur.). Contrarius tamen hilaritati effectus ex Croco in matrona obseruatus est, vt quae ex pulueribus crocatis semper in tristitiam incidit (BERG. *M. m. p. 37.*).

Multa

Multa in effectu similia cum vino vel opio praestat, parciore scilicet dosi exhilarat, maiori caput tentat, inebriat, nervos insensiles reddit, somnum, soporem, quin mortem, ciet. Et in mitigando stimulo ad tussim, in doloribus sedandis, item in affectionibus spasticis valet. Virtutem praestare suam haud sine sanguinis celeriori motu et caloris augmento vulgo creditur; ast saltim in corpore cl. medici ALEXANDER (*Experiments cit. p. 88. sqq.*) tam scrupulus dimidius quam integer neutrum effecit: ex scrupulis duobus calor modo vno gradu thermometri auctus, arteria autem ex 72 ictibus cecidit in 66, quod vero alii accidentali causae tribuit, quum nihil ex scrupulis quatuor ingestis in se mutatum inuenerit. Quantum sentio euentus experimenti singularis in homine, ambiguis medicamentis maiori dosi capiendis assueto, non sufficit obseruationibus tot aliis contrariis refellendis, etsi facile dabo, aliis documentis suffultus, in dosi saepius formidulosos nimium fuisse medicos.

Praeter neruinam virtutem alia vulgo extollitur, emmenagoga, quam et in menstruis et lochiis et secundinis pellendis exercet. Ex nimia

P 5

dosi

dosi a muliere ad prouocandos menses capta haemorrhagia adeo vteri lethalis intra triduum subsequuta (RIVERII *Oper. ed. HORSTII p. 136.*) est. Inter domestica hoc sine vsurpatur in infuso aquoso vel lacteo. Magna tamen hoc nomine non perpetrat. Ad exanthemata quoque pellenda valet.

Antisepticum autem tam efficax sub experimentis externis deprehenditur, vt eius grana quinque magis putredinem arceant, quam grana sexaginta falsi communis (FRINGLE'S *Dis. of the army, App. p. 20.*). In serum sanguinis minorem efficaciam, quam in carnem, hac in re exferit (*l. c. p. 27.*). Nihilominus tamen in ipsis morbis putridae naturae haecenus non valde eminuit.

Rarius Crocus in puluere vel infuso aquoso vel lacteo solus ingeritur. De dosi non conueniunt. Adulto tamen scrupulus dimidius ad integrum conceditur; LINNEO auctore drachma dimidia, quam dosin perperam declarasse nimiam CRANZIUM (*Mat. med. et chirurg. 1. p. 115.*), serioribus observationibus edocemur. Miscetur Crocus saepe cum aliis fini congruis; item prostat varietas praeparatorum ex Croco insignis et compositorum, quae Crocum recipiunt.

Pro

Pro externo quoque vsu adiicitur facculis, cataplasmatibus, collyriis, vnguentis, emplastris variis, scopo resoluendi, abscessus maturandi, quando nimirum stimulus inflammationi addendus est, vel dolores mitigandi.

Olim odoramenti genus constituit Crocus, quo theatra, triclinia aliaque loca, quae et odore oblectare deberent, conspergebantur, et vnde tincturas parabant sub ascensum per fonticulos placituras. Iisdem quoque humectabant varias res obuias; Crocumque etiam in balsama odorifera recipiebant (Cfr. BECKMANN *Beytr. z. d. Erfind. vol. 2. p. 82.*): sed desit sensim esse narium lenocinium, prout placiti per tempus sapores, colores, formae, mores, paullo post neglectum subire, quin fastidium parere, solent. — Tinctorium vsum porro pro textis variis colorandis et vernicibus memorare conuenit. — Notissima praeterea eius administratio in cibis est, coloris potius quam saporis causa, nimirum ad panes, placentas, iuscula, carnes, embammata rel. tingenda. Prout multiplex hic eius in oeconomia vsus desuevit, ita elanguescere coepit culturae apud varias gentes studium, et lentius per commercia ex vna regione in aliam transferri.

PRAE-

PRAEPARATA ET COMPOSITA.

TINCTURA CROCI *Ph. Würt.* p. 226. Maceratione Croci cum spiritu vini rectificato. *Ph. Edinb.* p. 41. acquiescit spiritu vini Gallico, et *novissima* 1783. p. 108. spiritu vini tenuiori. Hocce menstruo et mucilaginosae partes eruuntur; quum contra in ESSENTIA CROCI *Ph. Brandenb.* p. 88. spiritu vini rectificatissimo paretur. Primo loco dicta ad guttas triginta supraque datur. Virtus huius et reliquorum praeparatorum ad superius propositas exigenda.

TINCTURA CROCI VINOSA *Ph. W. l. c.* rario-
ris vsus, minus calefacit. Suppar VINO CROCEO
Ph. Lond. p. 66.

SPIRITUS CROCI *Ph. W.* p. 191. Destillatione paratur praevia Croci cum menstruo duplici, spiritu vini rectific. et aqua, digestionem.

EXTRACTUM CROCI *l. c.* p. 91. Fit aquae ope. Commodus et frequens eius vsus est. Concentratam Croci vim continere vulgo existimatur, sed vereor, ne haud exigua eius pars per ignem fuerit dissipata. ALSTON gr. xij extracti assignat pro dosi, LINNEUS gr. xv.

SYRUPUS

SYRUPUS CROCI *Ph. W. p. 209.* Blandum tenellorum anodynum.

LAUDANUM LIQUIDUM SYDENHAMI *V. Appar. med. vol. 2. p. 293.* Crediderunt varii e. c. FERNELIUS (*Meth. med. l. 4. c. 7. et l. 6. c. 5.*), corrigi Opii naturam narcoticam Croco, sed ipse similis indolis est, vnde augetur potius haec Opii vis.

ELIXIRIA PROPRIETATIS. Quodlibet recipit Crocum, de quibus articulo Aloës vltorius. — Transeo alia interna.

EMPLASTRUM OXYCROCEUM *Ph. W. p. 69.* Inter tot alia excipienda, quorum gummiresinae et terebinthina magnam partem efficiunt, Crocus quoque reperitur. Vis paregorica et resoluens, sed calidae naturae.

EMPLASTRUM DE GALBANO CROCATUM *Ph. W. p. 65.* Emollit eximie, doloresque lenit.

EMPLASTRUM DIACHYLON CUM GUMMI *Ph. W. p. 63.* Tantillum Croci inest. Eximium emolliens et maturans.

ALOE.

A L O E.

LINN. *Syst. veg.* p. 278. *Gen. pl.* p. 171.

526.

Pharm. ALOE *succotrina.*
hepatica.
caballina.

Sub diuersis hisce nominibus in officinis obtinent succi inspissati colore, odore, sapore, duritie, puritatis gradu, diuersi; licet comparando species eiusdem nominis ex diuersis pharmacopoliis petitas saepe discrepantia notabilis inter easdem conspicua fit. Vndenam discrimen hocce derivandum, nondum certe constitui potest. Alii a praeparationis diuerso artificio illud deducunt, vt JO. BAUHINUS (*Hist. plant. uniuers. tom. 3. p. 697.*), SPIELMANNUS (*Mat. med. p. 626.*), alii, vt COMMELINUS (*Praelud. botan. p. 46.*), et post eum LINNEUS (*Mat. med.*) cum multis aliis, a tribus diuersis stirpibus. Et hasce quidem hic inter vnam speciem coarctauit scilicet

Aloën perfoliatum; floribus pedunculatis cernuis corymbosis subcylindricis LINN. *Spec. pl. p. 457.* cuius varietates tres in *Materia medica* notat:

α. Aloën

a. Aloën veram, foliis spinosis confertis dentatis
vaginantibus planis maculatis L. *Hort. Cliffort.*
p. 131. cui *Aloën hepaticam* tribuit.

β. Aloën Americanam, Ananae floribus suaue-
rubentibus PLUCK. *Almag.* 19. t. 240. fig. 4.,
cui *Aloën succotrinam* adscribit.

γ. Aloën guineensem caballinam, vulgari simi-
lem, totam maculatam COMMEL. *Prael.* p. 4.,
a qua *Aloën caballinam* deriuat.

In hocce de succorum diuersorum aloëtico-
rum origine iudicio nimis sequax fuit LINNEUS
coniecturae COMMELINI (*Prael. bot.* p. 46.),
quae nititur tantum conuenientia saporis et odoris
recentium succorum modo dictorum cum succis
ficcis venalibus diuersi istius nominis, vt tamen
simul fateatur hicce, colligi posse succum ama-
rum etiam ex variis aliis Aloës speciebus.

Et hoc quidem recentioribus obseruationibus
extra omne dubium ponitur. Ipse explorauit
complures Aloës species recentes, quarum suc-
cum modo amarum, modo amaritie destitutum
inueni (Vid. *Commentatio de succi Aloës amari*
initiis in *Opusc. meor.* tom. 2. p. 488. qua scri-
ptione

ptione totum hoc argumentum illustraui). Amarissima mihi visa

Aloë elongata MIHI, floribus spicatis tubuloso-tri-
quetris subringentibus oblique dependentibus,
foliis aggregatis dentato-spinosis. Descripta
amplius in MURR. *Opusc. l. c.* depicta in *Com-
ment. soc. scient. Gotting. a.* 1788. *tab. 2.* Aloë
n. IX. TREW in *Commerc. Nor.* 1744. *p.* 324.
tab. 3. fig. 18 - 21. vbi modo spica et flores
singulares repraesentantur. Aloë vulgaris
BLACKWELL *Herb. ed. TREW. Cent. 3. tab. 229.*
Aloës commun; in REGNAULT *Botan. cum fig.*
Anne haecce Aloës perfoliatae L. Varietas vera
 π . *Spec. pl. p.* 458? anne eadem, ex qua in
Jamaica (BROWNE'S *nat. Hist. of Jam. p.* 197.),
item in Barbados (HUGHES'S *nat. Hist. of Barba-
dos, p.* 145.), succum vsitatum colligunt? Pere-
grinatores scientes olim coniecturam valde pro-
babilem confirmabunt (Conf. *Opusc. mea supra
cit. p.* 481. *sqq.*). Aliae species vere vsur-
patae sunt:

Aloë spicata THUNB. floribus spicatis horizonta-
libus campanulatis, foliis caulinis planis am-
plexicaulibus dentatis LINN. *Suppl. pl. p.* 205.
Syst.

Syst. veg. ed. 14. p. 338. THUNB. *Diff. de Aloë*
p. 4. 10. Haec in promontorio bonae spei
 optimum succum Aloës hepaticum exhibet teste
 eodem, reliquae species viliorem.

Aloë linguaeformis THUNB. floribus racemosis ere-
 ctis, corollis cylindricis, foliis linguaeformibus
 distichopatulis *Syst. veg. ed. 14. p. 337.* In
 interioribus Capitis bonae spei a nonnullis in-
 colis succum ex hac Aloë collectum tanquam
 optimum et purissimum adhiberi, pariter cl.
 THUNBERG (*Diff. de med. African. p. 7.*) narrat.

Maximam tamen Aloës copiam, quae ex hocce
 Africae promontorio transfertur, parari ex
 Aloë perfoliata idem innuit. Varietatem huius
 speciei non denominat, sed in omnibus hor-
 tis botanicis obuiam pronunciat (*Physiogr.*
Sällskapets Handl. P. 1. p. 112.). Cui effato
 cl. SPARRMAN (*Resa til Goda Hopps - udden*
p. 742.) eatenus aduersus est, quod ad *Sup-*
plementum plant. LINN. respiciat, vnde illi de
 Aloë spicata THUNB. sermonem esse probabile.

Optionis igitur inter plures stirpes succum
 amarum colligentibus locus est. Nec potest non

Appar. medic. Vol. V.

Q

pro

pro stirpium diuersitate et integritas fucci et effi-
caciae gradus varie differre. Alia ratio discrimi-
nis in praeparationis fucci discrepante ratione
continetur, vt ex inferioribus patebit.

In tractu promontorii bonae spei montes oc-
cupant frutices aloëferi praecipue regione quin-
quaginta milliaria a promontorio ipso distante,
vbi a cacumine ad radicem montes obtegunt,
hinc ibidem plantationes superfluae. Sed in in-
fulis Jamaica et Barbados follerter hae curantur.
In Jamaicam ex infulis Bermudianis translata fuit
stirps, et sensim sponte sese propagat. Ad vbe-
riorem prouentum tamen tam ibidem quam in
Barbados colitur solo siccissimo ex furculis adul-
tiorum plantarum, qui immittuntur in foueas pla-
nas distantia sex vel duodecim pollicum (BROWNE
l. c. p. 198. MILLINGTON in *Lond. med. Journ.*
vol. 8. P. 4. p. 422.). Requiritur anni duo
vel tres post plantationem antequam succus iustam
perfectionem assequatur, et seruari possunt plantae
per duodecim annos et diutius. Folia, quae
succum suum fuderunt, per solum proiiciuntur,
vt stercoretur (MILLINGTON.).

Aloës

Aloës amarus succus in vniuersum ex foliis eruitur; nam etsi verum cognoui, quod PLINIUS (*Hist. nat. lib. 27. c. 4. ed. DALECH. p. 1194.*) notauit, caulem pariter eodem imbutum esse, vnde refert suo tempore et caulem ante maturitatem feminis succi gratia incisum: hodie tamen foliis acquiescunt. Non latet vero amarities in tota eorum compage, sed in membrana corticali tantum tenaci, quae superficie interiori amplis canalibus siue vasis instruitur, quae in recenti segmento transuersim facto punctulis quidem distinguuntur. Parallele haec vasa per longitudinem folii decurrunt, et ex hisce resectis limpidus tenuisque latex funditur. Remotiora illa deprehendi in speciebus, quae blandioris succi sunt vel amaritie omni destitutae. Reliqua pars media folii pulpam constituit albam, pellucidam, aquosam, vel viscosam, insipidam, cuius liquor aliquando in longa fila trahi potest. In caule pariter succus iste amarus nonnisi in similibus vasis velaminis corticalis latet.

Vt eruatur amarus succus ex hisce, sufficit folia ad basin, vbi crassissima sunt, praecisa vel situ erecto in dolia collocare, vt in insulis qui-

Q 2

dem

dem Barbados (HUGHES *l. c.* MILLINGTON'S *Account in Lond. med Journal, vol. 8. P. 4. p. 422. sqq.*) et Jamaica (BROWNE *l. c.*) fit, vel supra grandius folium substratum, quod receptaculi vel canalis vices gerit situ decliui ab utroque latere ad numerum decem, duodecim et plurium, vnum supra alterum ponuntur, quod in promontorio bonae spei consuetum est (THUNBERG in *Physiogr. Sällsk. Handl. l. c.* et SPARRMANN *l. c.*). Vnde sponte exundat succus amarus viridi luteus. Quanta vbertate vero profluat succus iste, inde apparet, quod aliquando intra sex vel septem horas librae triginta sex ciuiles succi colligi possunt foliis perpendiculari situ collocatis (MILLINGTON). Solent tamen, vt quicquid succi amari superstes est proliciatur, ad finem, antequam folia reiiciantur, folia eadem per manus transigere. Alii laboris compendium in eo quaerunt, quod folia in frusta secta in dolium reponant, vt liquidum effluat, subiuncta demum pressione per manus (BROWNE *l. c. p. 198.*). Non vberiore autem prouentum succi ex concisis foliis fieri, noscunt rustici Africani. Etenim ex foliis modo ad basin praecisis succus primus exstillans alium nouum riuum post se trahit.

Succo

Succo horum alterutro modorum prolicito, proximum est, vt condensetur. Optima ratio haec est, quod intra vasa lignea plana nec alta caloris ope ad iustam crassitiem exhalet, vnde et haec Aloës species in Jamaica, vbi quoque paratur, summo in pretio habetur. Sed quoniam lente succedit res (Conf. MILLINGTON *l. c.*), pro vulgari Aloë ibidem affusa aqua in ahenò commo illum coquendo inspissant. In promontorio bonae spei succum elicatum absque aquae additamento coctione densant. Inspissatio continuatur, donec guttula laminae instillata solidescat, vel non amplius destillet e bacillo, sed filum inde enatum frigidum frangatur. Solet in Jamaica succus spissior primum peculiari vase refrigerare, dein cucurbitis vel exiguis doliis indi, vt pro vsu feruetur. Quidam in Barbados, dum ebullitio nimia est, addunt sub coctione paucillum aquae calcis (MILLINGTON *l. c.*). Sub coctione saltim Capenses sordes in superficie haerentes despumant, sed colatione non vtuntur.

Alit commemoranda et alia encheiresis, a dictis diuersa, sed a cl. WRIGHT (*Account of the medicinal Plants growing in Jamaica in Lond.*

Q 3

med.

med. Journ. 1787. *vol.* 8. *P.* 3. *p.* 217.) descripta, quae, quum de ea nihil attulerit cl. BROWNE, videtur feriori tempore tantum recepta, scilicet folia in frustula dissecta immittuntur exiguis corbibus vel retibus, quae demerguntur amplis ahenis ferreis aqua repletis, coctione per decem minuta pr. temporis facta eximuntur, et noua portio suggeritur, donec liquor saturatus et niger euaserit. Colatur tum, et, foeculentum postquam subsederit in vase versus fundum sese angustante, pluries liquor per epistomium laterale (Hahn, Tapp.) detrahitur, et iterum coquitur sub continua agitatione. Denique ad consistentiam mellis redactus cucurbitis inditur, in quibus temporis mora indurescit. Ex tribus partibus succi fluidi vna solida remanet. Hunc Jamaicenses in massis pintam vnam ad viginti ponderosis, Capenses autem ponderosioribus, plerumque trecentarum, quadringentarum vel quingentarum librarum, vendunt. Fraudulenti homines ponderis augendi causa aliena subinde Aloï admiscunt, quam fraudem DIOSCORIDES iam reprehendit, Gummi vel Acaciae miscelam speciatim denotans, prout in Belgio subinde Liquiritiae succus additur (FERBER *n.* *Beyträge zur Mineral-*

neral-

neralgeschichte, vol. 1. p. 366.). Deflectere inde non potest non Aloë a vera sua natura et virtute. Sed non minor hisce momentis diuersitas exurgit ex multiplici ista in succo praeparando varietate, quam descripsi, etiamsi ceteroquin planta eadem sit. Alia igitur est natura Aloës sponte exundantis; alia vi ex foliis dissectis et conuassatis erutae; alia si inspissationem praecedat colatura; alia si haec negligitur; alia si succus sole densatur; alia rursus, si id fit coctione, quae quo fortiori igne perficitur, tanto facilius empyreuma contrahit, dispendium odorarum partium patitur, et tanto profundiori colore tingitur; alia, si sordes coctione ascendentes auferuntur; alia si absque despumatione spissatur.

An inde discrimen dependet totum trium istarum diuersitatum succi aloëtici amari, quas in fronte indicaui, et eodem quidem ordine, quo de praestantia iudicium fertur, discuti haecenus nequit. Quis horum nominum auctor fuerit primus, non constat. HIPPOCRATES et THEOPHRASTUS ERESIUS Aloës plane non mentionem iniiciunt. CELSUS (ed. KRAUS. p. 84.) crebro eius meminit, omnibus catharticis eam misceri iubens,

fed absque vllis epithetis. DIOSCORIDES (*Mat. med. lib. 3. cap. 25.*) duplicem Aloën significat. Subtiliores fuere Arabes, qui a patria sibi nota nominatim variis Asiae regionibus species effinxerunt, quos inter AVICENNA (*Oper. ed. Venet. lib. 2. tract. 2. cap. 66. p. 105. b.*) succotrinam tanquam meliorem constituit; reticens vero cetera vulgaria nomina. Vndenam JO. BAUHINUS (*Hist. plant. tom. 3. p. 697.*) narrationem deduxerit, quod latex ex foliis elicitus sua sponte in tria liquida diuersae indolis strata totidem formantia sese disiungeret, quorum superius concha haustum exsiccatum Aloën succotrinam constitueret, alterum in medio consistens Al. hepaticam, infimum siue foeces Al. caballinam, decerni nequit. Quod si vere esset, ratio probabilis nominis huius ternarii existeret. Sed nec nostro tempore constantem significatum hisce nominibus tribui supra iam conquestus sum. Descriptiones tamen subiungendae sunt singularum specierum fucci Aloës auctoritate viri in eiusmodi rebus alias grauis (LEWIS *Mat. med. p. 31.*):

1. *Aloë succotrina*, quae iudicatur optima, infruitur colore fluído - rubro, in purpureum inclinante, fed, postquam in puluerem redacta fuerit,

fuerit, aureo, superficie splendente, friabilis est, et saporem cum amaritie aromaticum, odorem vero instar Myrrhae fere prae se fert, item non nihil pellucida est. Haec species olim quidem ex Zocotra, Zocotera vel Socotora, insula oceani orientalis translata fuit; hinc quidam Al. Socotrinam vel Zocotrinam scribi malunt: hodie vero nomen praestantiam primariam indicat, prout nomina adhuc hodie vulgaria Opii Thebaici, Terebinthinae Venetae, Croci orientalis rel. memoriam modo patriae, vnde olim petita erat optima species, conseruant. Nam cl. BROWNE teste (*l. c. p. 198.*), praestantissima, quae in Jamaica emergit Aloë, hocce nomine insignitur. Characteres iidem probitatis, quos modo recensui, competunt isti succo, quem ipse ex foliis Aloës elongatae mihi comparauit, et cum quo varia experimenta feci (*Vid. Opusc. l. c. p. 497.*).

2. *Aloë hepatica* distinguitur colore profundiori, superficie non tam splendente, compage firmiori nec ita transparente, amaritie magis nauseosa et odore fortiori magisque ingrato.

3. *Aloë caballina*, quae vilior reliquis declaratur, nec in omnibus officinis obuia, demum dignosci innuit foetore ingratiissimo; adiiciunt alii,

Q 5

vt

vt et ipse in specimine iam ante oculos versante deprehendo, colorem longe obscuriorem fere nigrum et manifesta fordium et fabuli indicia, vnde et compactior et ponderosior apparet. — Sed omnino plura discrimina in speciminibus occurrunt, ita vt ternarius iste numerus iustis limitibus ponendis non sufficiat.

Quantum scio, hodie plurimum Aloës ex Capite bonae spei, vbi commercium cum eadem societati mercatoriæ Indico - belgicæ seruatum est, item ex insulis Jamaica et Barbados, nominatim proxime dicta, in Europam transfertur.

Constat Aloë tam ex dissolubilibus partibus, scilicet resina et gummi, quam ex terra, solutionem omnem respuente. Proportio harum variat valdopere in diuersis succi speciebus: et conubium gummi cum resina tam arctum est, vt menstruo tam aquoso resina, quam spirituoso gummi, ad partem soluatur. NEUMANNUS (*Chem. vol. 2. P. 1. p. 64.*) ex Aloës (speciem non determinat) vncias sedecim eruit extracti resinosi pr. vncias fere quindecim h. e. $\frac{15}{8}$; sed ex totidem vnciis Aloës, extracti aquosi pr. vncias tredecim cum dimidia h. e. fere $\frac{7}{8}$; vnde colligitur

tur

tur paullo plus resinae quam gummi Aloï inesse. Resinam puram vero ea proportione singulis speciebus inesse edocet cl. LEWIS (*M. m. p. 33.*), vt Aloë hepatica contineat eius fere $\frac{1}{3}$, Aloë succotrina $\frac{1}{4}$, et caballina $\frac{1}{6}$. Aloë hepatica igitur plus resinae et minus gummi quam reliquae species continet. Resina insipida et inodora fere est. Sapor autem odorque manifestius longe remanet in extractis gummosis, licet haec ipsa gratia multum antistent Aloï crudae, quae valde amarum et nauseosum saporem longae durationis habet et odorem fortem. In hominum usum subtilissimus A. succotrina vel hepatica; pecoribus caballina dicatur.

Aloë aluum purgat omnium consensu. Idque non solum contingit eadem per os ingesta, sed et extrinsecus applicata. In carie hoc saepe obseruatur ex tinctura Aloës adhibita, quae re- sorptione deiectiones alui continuas excitat (*MONRO'S Works, p. 306. Conf. l. c. p. 297.*). Ita pilula ex Aloë parata et fonticulo stimuli causa immissa aluum mouit tantopere, vt auferre ideo eam opus fuerit (*Mem. de la Soc. R. de Medec. à Paris, vol. 2. p. 162.*). Eiusmodi exempla pas-
sim

sim alia leguntur de vsu improuido Aloës chirurgico. Et haec quidem purgandi vis gummosae Aloës parti praeprimis debetur. Etenim resina quocunque modo sumta vix deiectiones efficit; hinc extractum Aloës aquosum ipsam Aloën vi cathartica superat; hinc Aloë succotrina, quae plus gummi comprehendit, efficacius purgat, quam hepatica. Tardus vero hic effectus est, quin aliquando vix nisi 24 horarum spatio sese exferit (FALLOP. *de med. purg. Oper. vol. 1. p. 121.*), et succedit ille aliquando etiam ex valde exigua, vnus vel duorum granorum dosi. Ad deiectiones liquidas amplior scrupuli adeo requiritur, quae vero nonnisi torminibus comitibus sequi solent. Aloën pulcherrimum et innoxium purgans pronunciat BOERHAAVE (*Chem. vol. 2. p. 245.*). Nocet vero ob calidam naturam plethoricis, biliosis, grauidis, et ad haemorrhagias pronis.

Quid in ciendis profluuiis sanguineis valeat, elucet eius in haemorrhoidibus et menstruis pelendis insigni potestate. Quod ad haemorrhoides attinet, adeo haecce certa est, vt ex centum hominibus, qui Aloë ad aluum sollicitandum frequenter

quenter vñ sunt, nonaginta computauerit FALLOPIUS (*l. c. p. 122.*), hocce fluxu correptos. Displicet igitur mihi valde medicorum quorundam mos, qui aliis purgantibus in chronicis malis vel obstructione alui habituali, tam saepe Aloën, forsitan commoditate, qua forma guttarum vel pilularum praebetur, allecti, substituunt, vel haemorrhoidum beneficio putato decepti in iisdem excitandis intempestiue absque nutu naturae laborant. Morbum igitur suscitant nouum, qui ipse plurimum sollertiae requirit, et molimine naturae multiplici, quae eruptionem plerumque praecedit, homines haud parum grauat. Nolo quidem polyposum istud concrementum intestini recti, quod pertinacissimam alui obstructionem generauit, Aloï imputare, sed potius haemorrhoidibus consuetis non succedentibus (*V. BLOCH med. Bemerk. p. 124. sqq.*). Attamen nisi haemorrhoides suscitatae primum per Aloën fuissent, emanatio harum labem hancce ciere non potuisset. Insignis autem commodi est, in quibus, fluxui huic alias assuetis, hic morbose iam torpet.

Saepe commode a foeminis Aloë capitur, dum fluxus menstruus solito tempore non incidit,
vel

vel iusto parcius, iis scilicet diebus, quibus eruptio alias fieri solet; sed tanto minus opportuna est in foeminis, quibus ille ingrauescente aetate cessat, quo in limite ad purgantia confugi solet, nec iis exclusis, quae Aloën recipiunt, inde enim haemorrhoides, stranguria, haemorrhagia vteri, dolores renum molestissimi aliaque mala subsequuta (FOTHERGILL in *med. Obs. and Inquir.* vol. 5. p. 173. *sqq.*).

Sunt, qui huic amaro, ut aliis, vermes intestinales necandi potiore vim tribuunt. Ita ad tuendas naues contra vermes marinos utiliter variis massis Aloë admiscetur, quibus obliunt superficiem nauigii, cui fini ob resinofam naturam tanto commodior est (BROWNE'S *nat. Hist. of Jam.* p. 198.). Sed non excellit virtute anthelmintica apud homines: nam in solutione A. fuccotrinae amarissima lumbrici licet initio attoniti iacerent, per viginti horas tamen viui manserunt, et quum postea transferrentur in terram humidam, cui additus fuerat puluis Aloës, ibi per multos dies viuere perrexerant. Quum iteraretur idem experimentum cum quatuor aliis lumbricis, nonnisi quarto die extincti sunt (REDI *de animalc. viuis in anim. viuis*, p. 156. *sqq.*).

Rarif-

Rarissime Aloë cruda vsurpatur interne ob nauseosam amaritiam, quae, vtut tenaciter linguae inhaeret, aceti tamen pauxillo admoto facile tollitur. Dofin FALLOPIUS (*l. c. p. 122.*), qui studiosius de Aloë egit, assignat a drachma vna ad duas purgandi scopo. Sufficere drachmam dimidiam, ALSTON (*Lectures on the M. m. vol. 2. p. 427.*) indicat; sed minorem quoque in hunc scopum valere, supra innui.

Extrinfecus ad vlcera et fistulas purgandas, item ad cariem sistendam, Aloë solet a chirurgis vsurpari ob antiputredinosam suam et balsamicam naturam, forma praecipue tincturae: ast resorptionem saepe alui profluvia ciëre, etiam iam monui.

PRAEPARATA ET COMPOSITA.

Vix plura ab vllo alio medicamine praeparata et composita in medium prodierunt, quam ab Aloë, quorum praecipua modo hic recensenda sunt, ad quae in vniuersum Aloë succotrina, tanquam optima, sumenda est. Plurium fama sensim obsoleuit. In praeparatione id praecipue pro scopo fuit, vt resinosa pars, tanquam ea, quae calida sua et pellente natura plurimum incommodi pareret,

ret, separaretur, vel infringeretur. Vitio praeparationis autem saepe factum est, vt sine suo exciderint.

ALOE DEPURATA f. LOTA *Ph. W. p. 3.* Fit solutione Aloës in aqua calida et succo Citri, mora foeces cum resinosis partibus bene multis fundum petunt, quibus factis clarum defunditur, colatur et inspissatur. Basis est multarum pilularum purgantium nominatim Stahlianarum, Beccherianarum aliarumque. Grana octo ad quindecim pro aluo soluenda exhiberi possunt.

ALOE INSUCCATA *l. c. p. 3.* Loco aquae iusto prolixius succi variarum stirpium pro menstruo Aloës electi sunt. Superflua.

ALOE ROSATA ET VIOLATA *l. c.* Iudicium prius hic repeto.

EXTRACTUM ALOES GUMMOSUM *l. c. p. 89.* Soluta Aloë ope digestionis calidae in aqua post foecum separationem in extracti spissitudinem leni igne densatur. In foecibus remanet plurimum resinae. Si coctio loco digestionis adhibetur (vt in GUMMI ALOES *Ph. Lond. p. 29.*), abripitur simul multum resinae. Praestat solutionem frigide facere, vt tanto melius a resina liberetur. Ex vulgatissimis aloëticis

aloëticis est, minus longe calidum, quam Aloë
 cruda, quae et ingrator longe. Blande purgat
 ad scrupulum vnum supraque vsque datum, et si
 grana pauca aequè bene laxant (SCHULZ *Praelect.*
in Ph. Brand. p. 262.).

TINCTURA ALOES *Ph. W. p. 222.* Dige-
 sione Aloës in spiritu vini rectificato. Cautionem
 sub vsu externo necessariam iam commemoravi.
 Vix interne vsu venit.

TINCTURA SACRA *Ph. Ed. p. 46. Ph. Lond.*
p. 67. Aroma additur Aloï in menstruo vinoso.

ELIXIRIA PROPRIETATIS. Magna varietas,
 quam piget enucleare, de qua vide e. c. *Ph. W.*
p. 55. Omnia autem Aloën, Myrrham, Crocum,
 recipiunt. Sufficere poterunt tria pro menstruo
 diuerso varia, nisi vel haec nimia sint: ELIXIR
 PROPR. CUM ACIDO BOERH. *l. c. p. 55.* (cum
 acido); ELIXIR PROPR. SINE ACIDO BOERH. *p. 56.*
 (c. sale medio); ELIXIR PROPR. SINE ACIDO s.
 DULCE *p. 57.* (cum alcali). Fausto omine laus
 et vsus horum decreuit nostro tempore, qui
 olim in chronicis morbis multis fuit nimia, sicut
 in obstructionibus viscerum, putredine humorum,
Appar. medic. Vol. V. R ventri-

ventriculi debilitate, rel. — VINUM ALOETICUM
Ph. Lond. p. 65. suppar remedium; item ELIXIR
 APERITIVUM CLAUDERI *Ph. W. p. 52.*

PILULAE ALOËPHANGINAE; DE AMMONIACO;
 ANGELICAE; APERIENTES STAHLII; CACHECTICAE;
 EMANUELIS; HIERAE; MASTICHINAE; DE SUCCINO
 CRATONIS; TARTAREAE rel. quarum omnium for-
 mulas *Pharmacopoea Würt. praestat.*

PILULAE POLYCHRESTAE BALSAMICAE *Ph. W.*
p. 140. Multae in pharmacopoeis exstant pilu-
 lae polychrestae, quae vel pro pilulis BECCHERI
 huius nominis iactantur, vel ad imitationem ea-
 rum compositae sunt. Vera BECCHERI, medici
 Germanici, qui pilulas suas in *Psycho sophia* com-
 mendat, compositio nos latet. In *Ph. Brand.*
p. 135. exstat formula, quae dicitur communi-
 cata cum nonnullis ab auctore. Haec differt
 in quibusdam a formula *Ph. W. cit.* Sed eo
 conveniunt omnes, quod Aloë cum gummi-
 resinis et extractis amaris iuncta. Hinc soluunt al-
 vum et simul obstructions viscerum referant.
 Inprimis inclaruerunt in menstribus et lochiis pel-
 lendis, a serupulo dimidio ad integrum iusto tem-
 pore datae. — PILULIS POLYCHRESTIS STAHLIA-

ALOES SPECIES VARIAE. 259

NIS supparens censentur. — Non multum differunt PILULAE ECPHRACTICAE TIMMERMANNI, quae et in officinis pharm. Goettingae praesto sunt. — PILULAE BALSAMICAE JO. JUNCKERI, pariter inclytæ, carent Aloë, quarum formulam publici iuris nuper fecit nepos cl. J. CHR. WILH. JUNCKER (*Allgem. Heilkunde vol. 1. p. 37.*).

SPEC. HIERAE PICRAE *Ph. W.*

SUPPOSITORIUM COMPOSITUM *Ph. W. p. 202.*
recipit Aloën in Speciebus Hierae picrae additis.

EXTRACTUM CATHOLICUM, PANCHYMAGOGUM CROLLII *Ph. W.*

UNGUENTUM ARTHANITAE *Ph. W.*

CONVALLARIA.

LINN. *Syst. veg.* p. 275. *Gen. pl.* p. 169.

527.

Pharm. LILII CONVALLII Flores; Baccae.

CONVALLARIA MAIALIS; scapo nudo LINN. *Spec. pl.* p. 451. *Lilium conuallium album* C. B. Icon: REGNAULT *Botan.* Le Muguet. Planta Europaea, perennis in nemoribus et syluis montosis primo vere florens.

Flores. Odor recentium fragrans, iucundus, reficiens quidem, si libero aëre flores naribus subiiciuntur, collecti vero intra conclaue clausum praecipue per noctem grauitatem capitis, temulentiam, cephalalgiam, pariunt. Eiusmodi exemplum de medico narrat SENKENBERG (*Diff. de Lilio Conuall.* p. 11.). Odor hicce flaccescentibus floribus sensim diminuitur, ficcatione omnino perit. Amarities omnibus plantae partibus inest, quae tamen in recentibus floribus minima. Destillatione odorum istud florum recentium aqua, vino, item spiritu vini, excipi se finit; vnde haec liquida, dum feruent odorem, analeptica efficacia non destituuntur. Sed valde fugax volatile

latile hocce est. Oleo aethereo flores instrui, negant quam plurimi (e. c. LEWIS *M. m. p. 356.*): sed idem contigit Rosis ac hisce, quod exigua modo quantitate insit, igitur nonnisi ex ingente florum copia eruendum (CARTHEUS. *M. m. vol. 2. p. 508.*). Odoris partibus dispersis, remanent acres et amarae. Hinc puluere florum naribus attracto sternutatio subsequitur. Eundem effectum ex radice et baccis quoque exsurgere notatum. Extractum ex floribus paratum et a scrupulo ad drachmam dimidiam captum aluum notabiliter mouet (MOSSDORF *Diff. de Lil. conv. praef. J. H. SCHULZE p. 22.* in qua scriptione in extracta Lili Conv. varii generis sollerter inquisitionem est.). Siccati quoque flores conducunt extus applicati in epithematibus vel facculis ad dissipandas fugillationes et contusiones (MOSSDORF *l. c. p. 23.*).

BACCAE rarius adhuc vsu hodie veniunt, quam flores eiusque praeparata; sed non carent virtute medica ab antiquioribus quibusdam medicis, vt CARRICHTERO, POPPIO, JAC. THEODORO memorata et a SENCKENBERGIO (*Diff. de Lili Convallii eiusque inprimis baccae viribus, Gottingae 1737.*).

R 3

Pulpa

Pulpa hisce subdulcis et aliquantum amara est, femina intus latentia maiorem amaritatem habent. Depraedicantur in epilepsia idiopathica, stato tempore et nonnunquam ex ordine phasium lunae recurrente, dum, praemisso purgante, pulveris baccarum scrupulus vnus ad drachmam vnā cum aqua Lil. Conv. vinosa vel simplici datur (SENCKENBERGII, pater et filius (*l. c.* p. 29.)). In intermittentibus febribus quoque valere vifae sunt, praeparantibus scilicet praemissis drachma pulveris harum dimidia pro dosi exhibita (*l. c.* p. 32.)). Qui detrectant vti puluere, hisce conferua suadetur aliique praeparationis modi (*l. c.* p. 35.)). Nolo vero alios morbos, quorum curatio coniectura saltim nititur, ex fonte nuper memorato transcribere.

PRAEPARATA ET COMPOSITA.

AQUA LILII CONV. SIMPLEX *Ph. W.* p. 7.

AQUA LILII CONV. VINOSA *Ph. W.* p. 19.

Vtraque odorem florum secum vehit, et in viribus collapsis erigendis olim celebrata impensius, vinosa praecipue (Conf. MOSSDORF *Diff. cit.* p. 26.)). Quod flores Lil. Conv. in variis AQUIS APOPLECTICIS item ANTEPILEPTICIS officinarum Germani-

CONVALLARIA POLYGONATVM. 263

mianicarum compareant, iudicium saltem pristinum de virtutibus in memoriam reuocatis.

SPIRITUS LILII CONV. *Ph. W. p. 192.* De-
stillatione repetita florum cum vino et spiritu vini
rectif. fit. Exoleuit, qui olim ab HOFFMANNO
(*Clav. pharm. SCHRÖD. L. 4. sect. 1. §. 103.*),
WEDELIO (*Comp. chem. p. 49.*) aliisque magna in
existimatione habitus fuit.

CONSERVA et OLEUM INFUSUM defueuerunt.

528.

Pharm. SIGILLI SALOMONIS *Radix.*

Convallaria Polygonatum; foliis alternis am-
plexicaulibus, caule ancipiti, pedunculis axilla-
ribus subunifloris LINN. *Spec. pl. p. 451.* Poly-
gonatum floribus ex singularibus pedunculis c. B.
Icon: *Fl. Dan. tab. 377.* REGNAULT *Botan.*
Le Sceau de Salomon. Pl. Europaea, perennis,
in rupium fissuris obuia.

HALLERUS (*Hist. stirp. Helv. n. 1243.*) trans-
fert Radicem ad *Convallariam multifloram* LINN.

R 4

RADIX

264 LILIACEAE. CONVALL. POLYG.

RADIX truncum horizontalem format cylindricum, crassitie apicis digiti minimi, ex quo vndique fibrae filiformes remotae inter sese prodeunt. Color eius albidus. Sapor dulcis, subacris, amaricans, viscosus.

Pani sub annonae charitate inferuire potest (LINN. *Fl. Suec.* p. 110.). Mucilago exinde eruitur infusione vel decoctione. Ad cataplasmata emollientia igitur non male conducit. Ceterum inter tot alia efficaciora obliuioni fere tradita.

ORDO